

**Tornion kaupungin talousarvio ja
-suunnitelma 2022–2024**

Tornion kaupungin talousarvio ja -suunnitelma 2022–2024
Tornion kaupunki
Suensaarenkatu 4, Tornio

Taitto- ja painotyö:
Tornion kaupungin talouspalvelut ja asiakaspalvelupiste Kompassi

Tornion kaupunki

Talousarvio 2022

Tornion kaupungin talousarvio 2022 ja -suunnitelma 2023–2024

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginjohtajan katsaus	1
Toimintaympäristön kuvaus	3
Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen.....	3
Väestönkehitys	7
Elinkeinoelämä	12
Työllisyyden edistäminen	15
Koulutus ja osaaminen	16
Asuminen ja rakentaminen	17
Alue-, seutu- ja rajayhteistyö	20
Tornion kaupungin talous	24
Suomen kuntatalouden lähtökohdat.....	24
Tornion kaupungin kuntatalouden piirteitä	26
Talousarvio 2022 ja -suunnitelmavuodet 2023–2024	28
Riskienhallinta	34
Tornion kaupungin strategisen kehittämisen suuntaviivat	39
Strategisen ohjauksen periaatteet.....	39
Tornion kaupunkistrategia 2017–2021 ja strategian toimeenpano	40
Tornion kärkihankkeet	42
Henkilöstölinjaukset ja henkilöstösuunnitelma	44
Talousarvion rakenne ja sitovuus sekä talousarviossa pysyminen.....	46
Käyttötalousosa toimielimittäin	49
Tarkastuslautakunta	49
Keskushallintopalvelut.....	50
Hyvinvointipalvelut.....	60
Sivistyspalvelut	68
Sivistyslautakunta	71
Elämänlaatulautakunta.....	78
Aineen taidemuseon johtokunta.....	84
Tekniset palvelut.....	89
Teknisten palvelujen lautakunta.....	91
Perämeren jätelautakunta	97
Meri-Lapin ympäristölautakunta	98
Investointiosa toimialoittain	101
Tuloslaskelmaosa	110
Rahoitusosa	116
Toimialojen ja toimielimien tuloslaskelmaosat	119
Tytäryhteisöjen tavoiteasettelu ja talousarviotiedot TA 2022 – TS 2023–2024	130

KUVIOT

Kuvio 1. Hyvinvointityön painopiste, tavoitteet ja kehittämiskohteet 2021–2025.	4
Kuvio 2. Laaja hyvinvointikertomus -prosessi 2021–2022.	6
Kuvio 3. Syntyneet, kuolleet, nettomaahanmuutto ja väkiluvun muutos 1990–2020 ja ennuste 2021–2060 (Väestöennuste 2021–2070, Tilastokeskus).	8
Kuvio 4. Tornion väestönkehityksen tunnuslukuja 2014–9/2021.	9
Kuvio 5. Pääasiassa asumiseen asemakaavoitettavat uudet alueet vasemmalla ja oikealla kaavoituskohteet Tornion keskeisellä kaupunkialueella 2020–2021.	18
Kuvio 6. Myönnetyt rakennusluvut (k-m ²) Torniossa 2011–5.11.2021 (kaikki rakennustyyppit).	19
Kuvio 7. Asuntotuotanto Torniossa 2011–2021 (tilanne 5.11.2021).	20
Kuvio 8. Tornion vuosikate ja tilikauden yli-/alijäämä 2015–2024.	26
Kuvio 9. Tornion verotulojen kehitys 2015–2024.	27
Kuvio 10. Riskien merkittävyys.	34
Kuvio 11. Tornion kaupungin sisäiset ja ulkoiset riskit 2022.	35
Kuvio 12. Tornion kaupungin talouden ja toimintojen suunnittelun vuosikello.	39
Kuvio 13. Tornion kaupunkistrategian 2017–2021 tiivistelmä.	41
Kuvio 14. Tornion kaupunkistrategian toimeenpano, seuranta ja arviointi.	41
Kuvio 15. Tornion kaupungin luottamushenkilö- ja virasto-organisaatio.	44

TAULUKOT

Taulukko 1. Tornion kaupungin väestönkehitys 2014–9/2021.	9
Taulukko 2. Tornion toteutunut väestönkehitys 1980–2020 ja ennuste 2021–2040 (Lähde: Tilastokeskus).	10
Taulukko 3. Tornion väestö suuralueittain 2014–2020 (Lähde: Tilastokeskus).	11
Taulukko 4. Torniossa työssäkäyvät toimialan mukaan 2015–2019.	13
Taulukko 5. Torniossa työssäkäyvät työnantajasektorin ja sukupuolen mukaan 2015–2019.	14
Taulukko 6. Rakennustuotanto Torniossa 2017–8.11.2021 (Lähde: Xcity-kuntatietojärjestelmä).	19
Taulukko 7. Tornion kaupungin vuosikate ja yli-/alijäämä TP 2020 – TS 2024.	27
Taulukko 8. Tornion kaupungin veroprosentti ja kunnallisveron kehitys 2015–2021.	27
Taulukko 9. Tornion kaupungin verotulot TA 2021 – TS 2024.	28
Taulukko 10. Tornion kaupungin valtionosuudet TA 2021 – TS 2024.	30
Taulukko 11. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan raja-arvot (Tornion kaupunki).	33
Taulukko 12. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan raja-arvot (Tornion kaupunkikonserni).	33
Taulukko 13. Henkilöstön määrä toimialoittain palvelussuhteen laadun mukaan sukupuolittain.	45
Taulukko 14. Tornion kaupungin valtionosuusrahoitus 2022.	115

KÄSITTELY

Kaupunginhallitus 7.12.2021

Kaupunginvaltuusto 13.12.2021

Kaupunginjohtajan katsaus

Tornion kaupungin talousarvio 2022 ja -suunnitelma 2023-2024 on laadittu tilanteessa, missä ei ole aikaisemmin Suomen kuntakentässä oltu. Vuosi 2022 on viimeinen vuosi, kun sosiaali- ja terveyspalvelut ovat kuntien järjestämistä vastuulla. Tämän jälkeen ne siirtyvät hyvinvointialueiden vastattavaksi. Tämän muutoksen vaikutuksesta Tornion kunnallisveroprosentti lukitaan poikkeuksellisesti sekä vuodelle 2022 että vuodelle 2023. Sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtyminen hyvinvointialueelle poistaa tämän hetkisen tiedon mukaan vuoden 2022 veroprosentista 12,39 % vuodelle 2023 siirryttäessä. Taloussuunnitelmavuodet ovat siis hyvin erilaisia, kuin mihin on aikaisempina vuosina totuttu ja tämä näkyy mm. suunnitelmavuosien valtionosuusennusteissa. Muutoksesta johtuen taloussuunnitelmavuosien laskelmat ovat vielä alustavia, joten niihin tulee suhtautua varauksella.

Hyvinvointialueen toimintaan valmistautuminen näkyy vuoden 2022 aikana myös siten, että ensimmäiset aluevaalit käydään 23.1.2022 ja aluevaltuuston toimikausi alkaa maaliskuussa. Tämän jälkeen aluevaltuustolla on kymmenen kuukautta aikaa päättää millaisella organisaatiolla hyvinvointialue aloittaa toimintansa vuoden 2023 alussa. Hyvinvointialueen valmisteluun liittyen Tornion on tehtävä viimeistään 28.2.2022 hyvinvointialueelle selvitys sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen käytössä olevista toimitiloista, siirtyvästä irtaimesta omaisuudesta, sopimuksista ja vastuista. Lisäksi samassa määräajassa kaupungin tulee antaa hyvinvointialueelle arvio siirtyvän henkilöstön määrästä, palkkakuluista ja lomapalkkavelasta.

Tulevaisuudessa Tornion ja Meri-Lapin osalta katseet kääntyvät keskussairaalan toimintojen turvaamiseen, sillä uudistuksen voimaanpanolain mukaan sekä Lapin että Länsi-Pohjan keskussairaalat voivat ylläpitää yhteispäivystystä vuoteen 2032 asti. Toistaiseksi lakiin ei ole kirjattu, mitä tapahtuu siirtymäajan jälkeen.

Talousarviovuosi 2022 on kuitenkin vielä totutun kaltainen. Vuonna 2023 hyvinvointialueelle siirtyvät palvelut eivät niin ikään poista kaupungin talouden perushaasteita. Talouden tasapaino on jatkossakin herkkä kustannustason muutoksille, joten kustannuskehitystä hillitseviin toimenpiteisiin tulee sitoutua. Koronatilanteesta aiheutuvien talousvaikutusten arvioidaan vähitellen poistuvan, mutta myös valtion tukitoimet, kuten yhteisöveron korotettu jako-osuus ja valtionlisäykset, loppuvat.

Kaupungin tärkein asiakirja, uusi kaupunkistrategia, valmistuu vuoden 2022 alussa ja se tulee ohjaamaan ei vain vuoden 2022 toimintaa, vaan koko nykyistä valtuustokautta. Strategiatyössä määritettävä kaupungin visio ja toiminta-ajatus ohjaa toimintaamme vieläkin pidemmällä aikajanelalla. Tärkeää onkin toimintaympäristön muutosten valossa tarkastella, millaisia strategisia päämääriä ja tavoitteita Tornion kuntastrategiassa pitää huomioida ja missä tehtävissä kaupungin tulee onnistua, jotta se voi kuntalain mukaisesti edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Strategiatyössä kaupungin harkinnassa olevien strategisten valintojen vaikutuksia talouden tasapainoon on syytä huolellisesti arvioida.

Tornio on mukana Lapin alueellisessa työllisyyskokeilussa. Työllisyyskokeilu jatkuu siihen asti, kunnes vuoden 2024 aikana TE-toimistojen vastuulla olevat henkilöasiakas-, työnantaja- ja yrityspalvelut siirtyvät kuntien vastuulle. Lisäksi näiden palveluiden hankintatehtävien on määrä siirtyä ELY-keskuksilta kunnille. Pohjoismainen työnvälityspalvelu käynnistyy jo toukokuussa 2022. Työllisyyspalveluiden uudistuksen tavoitteena on, että työllisyyspalveluiden, kunnan koulutuspalveluiden sekä elinkeinopalveluiden ollessa saman järjestäjän vastuulla tukevat ne nopeamman työllistymisen tavoitetta. Vuoden 2022 aikana aloitetaan kaupungin työllisyysyksikön perustamisen valmistelutyöt, missä työllisyyden edistämistä tekevät työntekijät ja työllisyystoimiin vaikuttavat tulo- ja menoerät siirretään saman yksikön alle. Samalla valmistaudutaan vuoteen 2024, jolloin työllisyystehtävien

vastuu siirtyy kunnille. Työllisyysasteen ja tuottavuuden nostaminen tulee asettaa selkeäksi tavoitteeksi kaupungin ja sidosryhmien toiminnassa.

Suomen hallitus on tehnyt mittavan määrän uusituksia, jotka kasvattavat työvoiman kysyntää. Näitä ovat mm. päätökset hoivamitoituksesta, hoitotakuu, varhaiskasvatuksen mitoitus ja lisää velvoitteita on tulossa. Kunnat kamppailevat tiukan talouden ja henkilöstön saatavuuden kanssa. Pulaa on erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon sekä varhaiskasvatuksen ammattilaisista. Tämän johdosta on tärkeää kehittää johtamista ja työoloja. Työvoiman kysyntään ja henkilöstön saatavuuden haasteisiin vastataan panostamalla työhyvinvointiin ja työnantajakuva kirkastamiseen. Nämä kaksi tekijää nostetaan myös kaupungin viestinnän strategiseksi kärjeksi. Hyvään johtamiseen ja henkilöstöpolitiikkaan tulee kiinnittää huomiota, sillä niillä voidaan vaikuttaa myös henkilöstömenoihin sairauspoissaolojen vähentymisen, vaihtuvuuden vähentymisen ja työelämän laadun parantumisen myötä. Lisäksi tämä vaikuttaa myös asiakastytyvyyteen.

Tornio on menettänyt vuodesta 2008 alkaen 650 työpaikkaa ja lähes samassa ajassa väkiluku on vähentynyt 830 henkeä. Kaupungin kyky lisätä omaa ja alueensa elinvoimaa on monelta osin haastavaa, mutta keinojakin on. Näitä ovat mm. houkutteleva toiminta- ja investointiympäristö ja kehitysmuotoisuus, maankäytön ratkaisut, liikenneyhteydet, työelämään suuntautunut koulutus, tavoitteellinen kuntastrategia ja kaupungin maine, jolla uudenaikaisessa tietoyhteiskunnassa on yhä suurempi merkitys. Kaupungin roolina on erityisesti elinvoiman edellytysten luominen. Asumiseen liittyen Pihlajasaaren alueen asemakaava valmistuu ja vuoden 2022 aikana päästään alueen kunnallistekniikan rakennustöihin. Yritystontteihin liittyen kaavatö Kromilaakson toisen vaiheen osalta on valmisteilla. Lisäksi maankäyttöön liittyen arvioidaan yleiskaavan päivitystarve. Kaupungin kiinteistöistä suurin panostus kohdistuu Rajakartanon talotekniikan uusimiseen. Matkailupalveluiden ja infran kehittämiseen voidaan odottaa tuloksia Haaparannan kanssa yhteistyössä toteutettavasta hankkeesta, jonka viimeinen toteutusvuosi käynnistyy. Laurilan ja Tornion välisen ratasuunnitelman maastotyöt on pääosin tehty ja laiturijärjestelyjen tarkennus Tornion aseman kohdalla on käynnissä. Ensimmäiset rakentamistoimenpiteet radan sähköistämiseksi on tarkoitus käynnistää vuoden 2022 viimeisellä neljänneksellä. Teollisten investointien houkuttelemiseksi Tornioon jatketaan Arction energia-, teollisuus- ja logistiikkapuiston alueen kehittämisstrategian ja investointiportfolioiden laatimista eri toimialoille. Meneillään olevat biokaasulaitokseen liittyvät investointiselvitykset vaikuttavat lupaavilta ja samassa yhteydessä myös kaasun tankkauspisteen sijoittumista Tornioon valmistellaan ja Tornioon sijoittuvia tuulivoimahankkeita valmistellaan.

Suomen Pankin mukaan Suomen talous toipuu vauhdilla koronakuopasta ja teollisuuden tilauskanta on noussut korkeimmalle tasolle sitten vuoden 2007 ja työllisyys paranee vahvan talouskasvun ansiosta. Myös euroalueen talouskasvun ennustetaan olevan reipasta vuosien 2021 ja 2022 aikana. Tämä kehityskulku on havaittavissa kaupungin vuoden 2021 verotuloissa ja talousarvion 2022 tuloveroennusteessa. Tornion kaupungin tehtävänä on varmistaa, että se tukee ja edistää positiivista talouskasvua ja työllisyyttä kaupungissa kaikin käytettävissä olevin keinoin.

Jukka Kujala
Kaupunginjohtaja

Toimintaympäristön kuvaus

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen

Tornion kaupunki edistää asukkaidensa hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta Kuntalain (410/2015 1 §) sekä yleiseen terveyden edistämiseen liittyvän lainsäädännön (terveydenhuoltolaki, laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä, tupakkalaki, alkoholilaki, sosiaalihuoltolaki, työturvallisuuslaki sekä lait ympäristöterveydenhuollon järjestämisestä) ja kaupunkistrategiaan asetettujen tavoitteiden edellyttämällä tavalla. Omaan paikalliseen hyvinvointitietoon pohjautuva Tornion kaupungin laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2017–2021 on ollut ohjaamassa valtuustokauden 2017–2021 hyvinvointityötä.

Alkaneelle valtuustokaudelle ajoittuu merkittävä sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen siirtyminen hyvinvointialueen järjestämisvastuulle ja vastuu kaupungin hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisestä siirtyy selkeästi kuntien tehtäviin. Hyvinvoiva väestö vahvistaa kunnan elinvoimaa ja vahvistaa samalla tulevan hyvinvointialueen toimintaedellytyksiä, sillä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvun hillitseminen vaatii, että hyvinvointia edistetään laajalti ihmisten arkiympäristöissä. Edellytyksiä väestön hyvinvoinnille ja terveydelle luovat koulutus, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalvelut, kaavoitus, liikennejärjestelyt sekä monet muut kaupungille jäävät tehtävät, mukaan lukien kunnan alueella toimivien kolmannen sektorin ja eri toimijoiden tarjoamat harraste- ja toimintamahdollisuudet.

Kaupungin saamaan valtionrahoitukseen tulee jatkossa vaikuttamaan nk. hytekerroin, jonka laskennassa käytetään terveydenedistämisaktiivisuutta mittaavia prosessi-indikaattoreita (Teaviisari) sekä hyvinvointityön tuloksia arvioivia tulosindikaattoreita. Hytekertoimeen perustuvan valtionosuuden osuus olisi Torniossa vuoden 2020 tilanteen mukaan laskettuna 354 600 euroa (€). Maksimissaan valtionosuutta voisi saada 480 600 euroa (€). Lisätietoa hytekertoimesta ja sen laskennasta löytyy THL:n verkkosivuilta.

Hyvinvointikertomustyön painopiste, tavoitteet ja kehittämiskohteet vuosille 2021–2025

Valtuustokauden vaihteeseen sijoittuu uuden Laajan hyvinvointikertomuksen laadinta. Kevään 2021 aikana laadittu Hyvinvointikertomus 2017–2021 -dokumentti on raportti hyvinvointitilanteesta, sen kehittymisestä ja hyvinvointityöstä kaupungissa eletyllä valtuustokaudella. Tilannekuvan perusteella kertomusosuudessa nostetaan esille painopistealueet ja kehittämiskohteet alkaneelle valtuustokaudelle 2021–2025. Torniolaisten hyvinvointitiedon pohjalta, alkaneelle valtuustokaudelle on asetettu yksi strateginen painopistealue ja kolme strategista tavoitetta kehittämiskohteineen (Kuvio 1).

Valtuustolle valmistellaan syksyn 2021 aikana hyvinvointikertomuksessa esitettyjen painopistealueiden ja kehittämiskohteiden pohjalta Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2021–2025. Suunnitelmaosuus laaditaan siten, että nimetyt alaohjelmatyöryhmät päivittävät lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman, ikääntymispoliittisen strategian sekä vammaispoliittisen ohjelman ja ohjelmat käsittävät jatkossa kehittämiskohteiden konkreettiset toimintasuunnitelmat. Lisäksi laaditaan ehkäisevän päihdetyön ohjelma. Ohjelmatyöryhmissä ohjelmia laativat kaupungin eri toimialojen edustajat, tavoitteena vahva poikkihallinnollinen yhteistyö ja työryhmiin on kutsuttu hyvinvointityössä erityisen

merkitykselliset verkostotoimijat, kuten vaikuttamistoimielimet ja järjestöt. Työryhmille on myös varattu mahdollisuus kuulla työstämisen eri vaiheissa tarvittavia asiantuntijoita ja yhteistyökumppaneita.

Alaohjelmatyöryhmien työ on käynnistetty syksyllä 2021 ja jatkuu alkuvuodelle 2022. Päivitettävät ohjelmat on nimetty yhdenmukaisesti hyvinvointi- ja turvallisuusohjelmiksi. Näistä ohjelma-asiakirjoista muodostuu hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma, joka toimii kaupunkistrategian yhtenä toimeenpano-ohjelmiana alkaneella valtuustokaudella. Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman laadinnassa tukena ovat paikallisen hyvinvointitiedon lisäksi kansalliset ohjelmat, kuten keväällä 2021 julkaistettu valtioneuvoston Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden 2030 periaatepäätös ja sen toimeenpanosuunnitelma sekä Lapin maakunnallisen hyvinvointiohjelman 2025 ja turvallisuussuunnitelman 2020–2023 yhteinen toimeenpanosuunnitelma vuosille 2020–2025.

PAINOPISTE VUOSILLE 2021–2025: AKTIIVINEN JA OSALLISTUVA TORNIO

1. Hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät elintavat ja toiminta

- Perheiden elintapojen tuki
- Syrjäytymisen ehkäisy
- Elintapasairauksien ehkäisy

2. Kokemus osallisuudesta hyvinvoinnin tukena

- Lasten ja nuorten arjen osallisuustilaisuudet
- Neuvostojen vahvempi rooli hyvinvointityössä
- Urheiluseurojen osallistaminen esim. seuraparlamentti
- Ennakkovaikutusten arviointi osana päätöksentekoa

3. Omaehtoiseen hyvinvoinnin edistämiseen kannustavat, viihtyisät ja turvalliset elin- ja toimintaympäristöt

- Kaikenikäisille soveltuvat ja turvalliset liikuntapaikat ja -reitit
- Kulttuurihyvinvoinnin näkyvä rooli
- Ikääntyneiden asumisturvallisuus
- Ehkäisevä päihdetyö
- Toimintaympäristöjen esteettömyys ja esteettisyys

Poikkileikkaavana teemana eriarvoisuuden ehkäisy

Kuvio 1. Hyvinvointityön painopiste, tavoitteet ja kehittämiskohteet 2021–2025.

Hyvinvointityön tavoitteiksi valitut kolme tavoitetta on muotoiltu kuntalaisen kokemuksellista näkökulmaa korostaviksi, kun taas kehittämiskohteet on asetettu niin, että kaupungin toimialat ja verkostokumppanit voivat tunnistaa niistä omat mahdollisuutensa ja roolinsa kuntalaisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämisessä. Tavoitteet ja näihin liittyvät tehtävät on koottu kaupungin hyvinvointiryhmässä, ja edelleen arvioitu ja vahvistettu poliittisella edustuksella vahvistetussa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden johtoryhmässä (HYTETU-jory). Taustatiedot perustuvat johtoryhmälle esitellyyn analysoituun hyvinvointi- ja turvallisuustietoon sekä tehtyihin johtopäätöksiin. Hyvinvointitietoja arvioitaessa verrokkikuntina ja -alueina ovat aiempien vuosien tapaan olleet lialmi, Kemi, Raahe, Lappi ja koko maa.

1) Ensimmäisen tavoitteen taustalla ovat havainnot elintapojen rapautumisesta. Lasten ja nuorten terveyden ja kansansairauksien ilmaantuvuuteen vaikuttavia riskitekijöitä koskevat indikaattorit ovat

nousussa. Torniolaisten, alle kouluikäisten lasten nukkumiseen, ravitsemukseen tai jännittyneisyyteen liittyvät oireet olivat yleisempiä kuin verrokkikunnissa. Lasten ylipainoisuus lisääntyy ja lapset liikkuvat suosituksiin nähden liian vähän. Myös alle kouluikäisten huoltajien elintavoissa, muun muassa päihteidenkäytössä ja liikunnallisessa aktiivisuudessa on huolestuttavaa kehitystä. Alakouluikäisten suun terveyden itsehoito on osalla lapsista, etenkin pojilla, puutteellista. Mielialaan liittyvä oireilu on lisääntynyt jo alakouluikäisillä, etenkin aiempaa useammat tytöt tunnistavat mielialaan liittyviä ongelmia viikoittain. Kiusaaminen on hyvän laskusuunnan jälkeen kääntynyt viimeisimmissä tiedoissa (2021) nousuun. Myös nuoria ja aikuisväestöä koskevissa tiedoissa on tunnistettavissa elintapasairauksiin liittyviä riskitekijöitä, mm. ylipainoisuutta ja liikkumattomuutta.

2) Toinen, osallisuuteen liittyvä tavoite, on vahvasti linkittynyt kahteen muuhun tavoitteeseen ja lisäksi kaupungin syksyllä 2021 hyväksytyyn osallisuusmallin toimeenpanoon. Osallisuus on yhteydessä turvallisuuden kokemukseen sekä hyvinvointiin ja terveyteen laajemmin. Tavoitteen asettamisen taustalla on niin Torniossa kuin koko Suomessa nähtävissä oleva hyvinvoinnin polarisaatioilmiö. Pääsääntöisesti väestön hyvinvointitilanne kehittyy myönteisesti tai pysyy ennallaan ja tavoitteen yksi (1) osalta, kuvatut riskitekijät kasautuvat osalle väestöä ja aiheuttavat negatiivisen kierteen. Elintapojen lisäksi osalla kaupungin asukkaista niin taloudelliset voimavarat kuin hyvinvoinnin ja turvallisuuden kokemus vahvistuvat, kun taas osa väestä on riskissä syrjäytyä muun yhteisön ja yhteiskunnan toiminnasta sekä hyvinvointia vahvistavista palveluista. Myös Tornion paikalliset, osallisuuden kokemusta mittaavat indikaattorit, antavat aiheutta vahvistavien toimintatapojen käyttöönottoon. Tässä erityisesti on huomioitava lasten, nuorten, ikääntyneiden ja vammaisten osallisuus.

3) Kolmas tavoite tunnistaa arjen elin- ja toimintaympäristöjen keskeisen merkityksen hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämisessä. Helposti tavoitettavat, turvalliset ja viihtyisät ympäristöt kannustavat kaupungin asukkaita omaehtoiseen hyvinvoinnin edistämiseen ja osallistumiseen kaikissa ikäryhmissä. Kulttuurin keinoin on mahdollista lisätä ihmisten onnellisuuden ja merkityksellisyyden tunteita, aktivoida ihmisiä etsimään uusia kokemuksia sekä pitämään mielensä virkeänä, tukea ihmisten elämänhallintaa sekä mahdollisuuksia luoda uusia ihmissuhteita ja verkostoja. Elinympäristön turvallisuus ja esteettömyys on nostettu tavoitteeksi myös siksi, että sekä koti- ja vapaa-ajan tapaturmista että kaatumista ja putoamisista seuranneet hoitajaksot / 10 000 asukasta ovat Torniossa olleet viime valtuustokausilla verrokkikuntia ja -alueita, lukuun ottamatta Kemiä, yleisempiä. Erityisesti ikääntyneiden kohdalla tapaturmien seuraukset voivat olla toimintakykyä pitkäkestoisesti heikentäviä ja palveluntarvetta lisääviä.

Arjen elin- ja toimintaympäristöjen turvallisuuteen ja viihtyvyyteen kuuluvat myös ehkäisevän päihdetyön sekä liikenneturvallisuuden teemat. Tornion ja koko Meri-Lapin kohdalla rattijuopumukset, päihteiden vaikutuksen alaisina tehdyt liikennetrikokset sekä liikenneturvallisuuden vaarantamiset ovat olleet kasvussa. Huumausainerikollisuudessa on Torniossa vuoden 2020 tilastoissa pientä laskua, mutta verrokkikuntiin nähden niitä on meillä edelleen toiseksi eniten.

Poikkileikkaavana teemana hyvinvointi- ja turvallisuustyössä, kaikissa edellä kuvatuissa tavoitteissa ja tavoitteiden alatehtävissä on hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden eriarvioisuuden ehkäisy. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyö edellyttää toimialoilla ja verkostojen kanssa

tehtävässä yhteistyössä niiden riskitekijöiden ja riskitilanteiden tunnistamista, joissa tarvitaan suunnitelmallisia toimenpiteitä. Hyvinvointityössä ja osallisuuden vahvistamisessa on ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä kohdistettava erityisesti niihin elämäntilanteisiin ja ylisukupolvisiin kehityskulkuihin, jotka aiheuttavat riskin negatiivisen kierteen syntymiselle. Nämä toimenpiteet ovat tyypillisesti poikkihallinnollisia ja edellyttävät paitsi toimialojen ja palvelualueiden välistä yhteistyötä, myös yhteistyötä tulevilla hyvinvointialue-kunta -yhdyspinnoilla.

Torniolaisten laaja ja yksityiskohtainen hyvinvointitilanne on koottu hyvinvointikertomukseen 2017–2021 (<https://www.tornio.fi/kaupunki-ja-hallinto/talous-ja-strategiat/ohjelmat-ja-suunnitelmat/>). Sama tieto löytyy Internetin sähköisestä hyvinvointikertomuksesta (<https://www.hyvinvointikertomus.fi/#/welcome>). Kirjoittamalla hakukenttään Tornio ja klikkaamalla kartalta kaupungin nimeä, avautuu sähköinen kertomus. Sähköisessä hyvinvointikertomuksessa on valittavana sekä 2020 vuosittainen raportti että laaja hyvinvointikertomus 2021–2025, jossa valmiina kertomusosuus vuosilta 2017–2021.

Peruskuntaan siirtyvä hyvinvointityö 2022

Hyvinvointikertomusprosessi jatkuu alaohjelmatyöryhmissä laadittavien ohjelmien ja osallisuusmallin toimeenpanolla toimialoilla ja verkostoyhteistyössä. Vuoden 2022 talousarvion suunnitteluvaiheessa alaohjelmatyöryhmien työ on vasta alussa, mutta kertomusosuudessa nimetyt kehittämisskohteet ovat ohjaamassa toimialojen ja poikkihallinnollista työtä.

Kuvio 2. Laaja hyvinvointikertomus -prosessi 2021–2022.

Alaohjelmista koostuvaa hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaa tarkennetaan jatkossa vuosittain osana talousarviosuunnitelmaa. Tavoitteiden toteutumista arvioidaan vuosittaisissa tilinpäätöksissä

ja vuosittain valtuustolle esitettävissä hyvinvointiraporteissa kaupunkistrategian alaohjelmissa valittujen mittareiden pohjalta.

Toimintaympäristössä hyvinvointityöhön tulevat vaikuttamaan sosiaali- ja terveystalouden siirtyminen hyvinvointialueelle sekä koronaviruspandemia, ja sen tuomat tiedostetut haasteet hyvinvoinnin osalta. Suunnittelussa on huomioitava rokotuskattavuuden kehityksestä, tartuntojen jäljitystyöstä ja suojaustoimenpiteistä huolimatta tartuntatilanteen vaihtelu ja kuinka nämä huomioidaan työskentelyssä.

Väestönkehitys

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Suomen väkiluku oli syyskuun 2021 lopussa 5 546 497. Koko maan väkiluku kasvoi tammi-syyskuun aikana 12 704 hengellä. Syy väestölisäykseen oli muutto ulkomailta. Maahanmuuttoa oli 15 584 enemmän kuin maastamuuttoa. Syntyneitä oli 3 810 vähemmän kuin kuolleita. Nettomaahanmuutto oli edellistä vuotta korkeammalla tasolla. Myös kuntien välinen muuttoliike oli edellistä vuotta vilkkaampaa tammi-syyskuussa 2021.

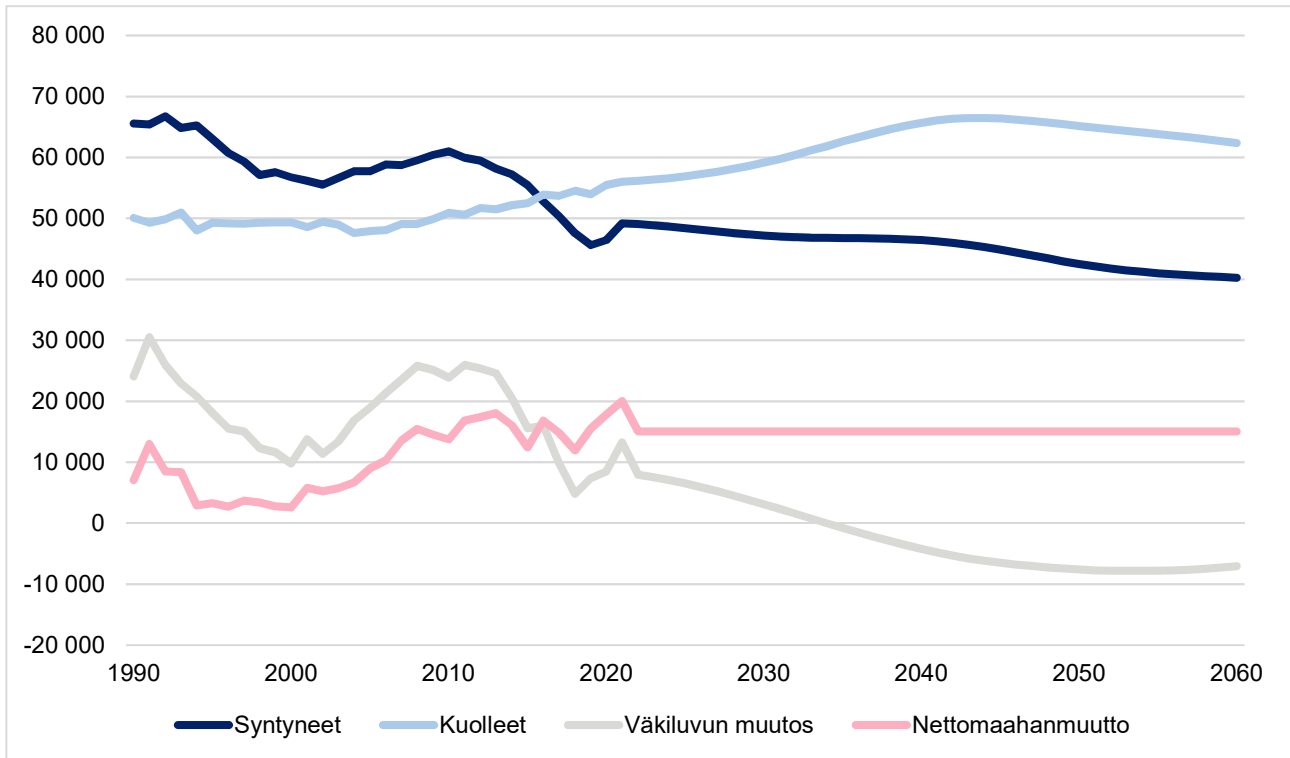
Syntyvyys kasvoi Suomessa vuoden 2019 aallonpohjasta toista vuotta peräkkäin ja tammi-syyskuussa Suomessa syntyi 37 721 lasta (vrt. 1–9/2020: +2 458). Tästä huolimatta Suomen syntyvyys on koko mittaushistoriassa neljänneksi alhaisimmalla tasolla kokonaishedelmällisyysluvulla mitattuna. Myös kuolleisuus kasvoi edellisestä vuodesta (+386) ollen tammi-syyskuussa 2021 yhteensä 41 531.

Suomen 19:sta maakunnasta väestö on kasvanut tammi-syyskuussa 2021 ainoastaan Uudellamaalla, Pirkanmaalla, Varsinais-Suomessa, Pohjois-Pohjanmaalla, Pohjois-Savossa, Pohjanmaalla, Ahvenanmaalla ja Keski-Suomessa (8 maakuntaa). Erityisen suurta väestönkasvu on ollut viime vuosina Uudellamaalla (erityisesti pääkaupunkiseutu) sekä Pirkanmaalla (Tampereen seutu).

Lapissa väkiluvun muutos oli tammi-syyskuussa 2021 -170 asukasta. Lapissa luonnollinen väestölisäys oli vastaavana ajankohtana -452 henkilöä, mikä oli kuitenkin 99 henkilöä parempi kuin edellisenä vuotena. Maakuntien välinen nettomuutto pysyi negatiivisena ollen kuitenkin ainoastaan -68 henkilöä (+198 vrt. 2020). Nettomaahanmuutto oli maakuntatasolla tammi-syyskuussa 348 henkilöä, missä on lisäystä edelliseen vuoteen 33 henkilöä. Lapin maakunnan väkiluku oli syyskuun lopussa 176 495 asukasta.

Tilastokeskuksen tuorein väestöennuste on vuodelta 2021. Väestöennusteen mukaan Suomen väkiluku kääntyy laskuun vuonna 2034. Väestö kasvaa 2030-luvun alkupuolelle saakka nettomaahanmuuttoon nojaten. Vuonna 2034 Suomen asukasluku on ennusteen mukaan 5,6 miljoonaa henkilöä. Vuonna 2060 Suomen väkiluvun ennustetaan olevan 5,45 miljoonaa henkilöä, mutta ennusteissa on suuria epävarmuuksia. Toisaalta ne kertovat, että mikäli nykyinen alhaisen syntyvyyden kehityskulku jatkuu, niin väestön väheneminen on ilman mittavaa nettomaahanmuuttoa vääjäämätöntä.

Työikäisen (15–64-vuotiaiden) väestön määrä oli Suomessa suurimmillaan vuonna 2009, jolloin heitä oli maassamme 3,55 miljoonaa henkilöä. Vuosien 2010–2020 aikana työikäisten määrä on vähentynyt 136 000 henkilöllä. Seuraavan kahden vuosikymmenen vuoden aikana työikäisen väestön ennustetaan vähenevän hitaammin eli 76 000 henkilöllä vuoteen 2040 mennessä. Työikäisten osuus väestöstä on tällä hetkellä Suomessa 62 %, 2040 ennusteen mukaan 60 % ja 2060 57 %.

Kuvio 3. Syntyneet, kuolleet, nettomaahanmuutto ja väkiluvun muutos 1990–2020 ja ennuste 2021–2060 (Väestöennuste 2021–2070, Tilastokeskus).

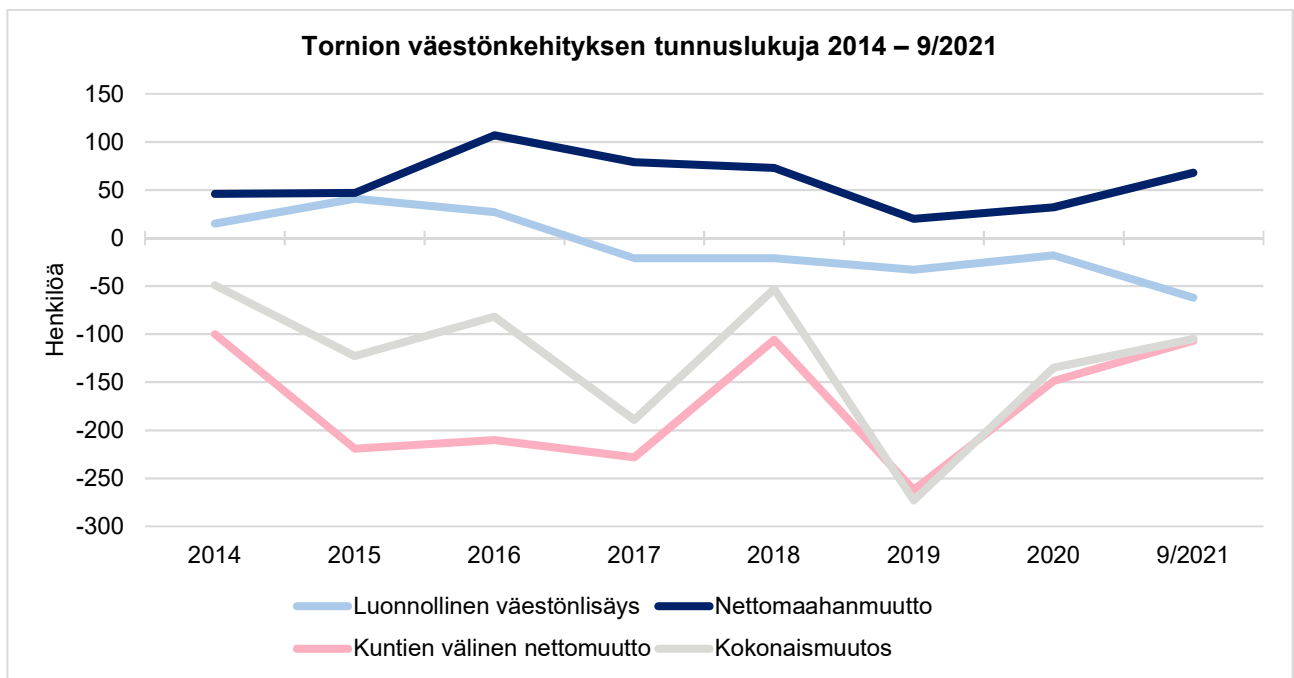
Lapin 21 kunnasta väkiluku on kasvanut tammi-syyskuussa 2021 Rovaniemellä (+624), Inarissa (+101), Kolarissa (+22), Muoniossa (+16), Savukoskella (+16) ja Pelkosenniellä (+3) eli kuudessa kunnassa. Kaikki muut maakunnan kunnat menettivät väestöään. Eniten väestö väheni Kemissä (-351), Torniossa (-105) ja Kemijärvellä (-83).

Meri-Lapin viiden kunnan (Tornio, Kemi, Keminmaa, Tervola, Simo) väkiluku oli syyskuun lopussa 55 199 henkilöä. Väestö on vähentynyt tammi-syyskuussa 2021 kaikkiaan -564 asukkaalla.

Torniossa väkiluku on ollut aleneva vuodesta 2012 lähtien. Syyskuun lopussa 2021 Torniossa asui 21 362 asukasta.

Taulukko 1. Tornion kaupungin väestönkehitys 2014–9/2021.

TORNIO Väestönmuutos	Tammi-joulukuu 12 kk								Tammi-syyskuu 9kk							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Elävänä syntyneet	218	231	217	201	195	200	182		167	186	166	148	147	153	135	127
Kuolleet	203	190	190	222	216	233	200		146	149	132	175	154	175	146	189
Luonnollinen väestönlisäys	15	41	27	-21	-21	-33	-18		21	37	34	-27	-7	-22	-11	-62
Kuntien välinen tulomuutto	895	887	856	821	842	768	808		689	682	683	626	666	597	643	641
Kuntien välinen lähtömuutto	995	1 106	1 066	1 049	948	1 030	957		779	859	847	843	751	817	766	748
Kuntien välinen nettomuutto	-100	-219	-210	-228	-106	-262	-149		-90	-177	-164	-217	-85	-220	-132	-107
Nettomaahanmuutto	46	47	107	79	73	20	32		1	30	40	27	62	52	23	68
Kokonaisnettomuutto	-54	-172	-103	-149	-33	-242	-117		-89	-147	-124	-190	-23	-168	-109	-39
Kunnan sisäinen muutto	2 325	2 721	2 316	2 359	2 649	2 334	2 344		1 690	1 915	1 710	1 901	1 932	1 738	1 733	1 780
Kokonaismuutos	-49	-123	-82	-189	-53	-273	-135		-68	-110	-90	-217	-30	-192	-120	-105
Kokonaismuutos %	-0,2	-0,6	-0,4	-0,8	-0,2	-1,2	-0,6		-0,3	-0,5	-0,4	-1,0	-0,1	-0,9	-0,9	-0,5
Väkiluku	22 322	22 199	22 117	21 928	21 875	21 602	21 467		22 303	22 212	22 109	21 900	21 898	21 683	21 482	21 362

Kuvio 4. Tornion väestönkehityksen tunnuslukuja 2014–9/2021.

Tornion keskeisellä kaupunkialueella asui vuoden 2020 lopussa 15 892 asukasta (74 % Tornion asukkaista). Kaupunkialueen ulkopuolella väestörikkain suuralue on Kaakamo 1 833 asukkaallaan. Tornion kaupungin väkiluku väheni vuonna 2020 kaikilla kaupungin suuralueilla.

Tornion taajama-aste oli vuonna 2019 87,8, kun se koko maassa oli 86,4.

Tilastokeskus julkaisi uusimman alueittaisen väestöennusteen vuonna 2021. Väestöennusteen mukaan Tornion väkiluku on vuoden 2021 lopussa 21 335 asukasta (tilanne 9/2021: 21 362 as.) ja se vähenee koko ennustekauden ajan vuoteen 2040. Vuonna 2030 Torniossa ennustetaan olevan 20 066 asukasta ja 2040 enää 18 786 asukasta. Vuonna 2019 laadittuun edelliseen ennusteeseen nähden luvut ovat synkentyneet entisestään eli väestön odotetaan vähenevän aiempaa nopeammin.

Tornion väestöennuste kuvastaa koko maan tilannetta muutamaa suurta kaupunkiseutua lukuun ottamatta. Väestörakenteen muutos edellyttää kunnissa mittavia palvelurakenteen muutoksia, kun lasten ja nuorten määrä vähenee ja vastaavasti ikäihmisten osuus väestöstä kasvaa. Pitkällä aikavälillä ennuste on toki hyvin epävarma ja se perustuu lähivuosien menneeseen kehityspolkuun.

Taulukko 2. Tornion toteutunut väestönkehitys 1980–2020 ja ennuste 2021–2040 (Lähde: Tilastokeskus).

Ikäryhmä	Tornion toteutunut väestönkehitys 1980–2020					Tilastokeskuksen ennuste 2021–2040			
	Vuosi	1980	1990	2000	2010	2020	2021	2025	2030
0–6 v.	2 532	2 286	1 921	1 898	1 457	1 440	1 311	1 216	1 129
7–15 v.	3 085	3 371	2 936	2 516	2 437	2 375	2 173	1 847	1 603
16–24 v.	3 337	2 972	2 981	2 737	2 090	2 064	2 019	1 999	1 568
25–64 v.	10 294	11 735	11 839	11 870	10 278	10 109	9 557	9 014	8 578
65–74 v.	1 194	1 637	1 633	1 836	3 202	3 205	2 952	2 649	2 172
75–84 v.	536	721	1 072	1 197	1 417	1 537	2 090	2 559	2 234
Yli 85 v.	98	157	235	459	586	605	646	782	1 502
Yht.	21 076	22 879	22 617	22 513	21 467	21 335	20 748	20 066	18 786

Taulukko 3. Tornion väestö suuralueittain 2014–2020 (Lähde: Tilastokeskus).

IKÄLUOKKA	VUOSI 31.12.	KESKEINEN KAUP. ALUE	KAAKAMO	VOJAKKALA	ARPELA	KARUNKI	TUNTEMATON	YHTEENSÄ Henkilöä
0–6 <i>Alle kouluikäiset lapset</i>	2014	1 331	188	141	59	122	12	1 853
	2015	1 298	188	138	50	118	19	1 811
	2016	1 260	180	141	47	109	22	1 759
	2017	1 198	160	143	46	102	12	1 661
	2018	1 176	146	120	42	85	8	1 577
	2019	1 133	142	109	45	78	8	1 515
	2020	1 104	132	102	44	68	7	1 457
7–15 <i>Kouluikäiset lapset ja nuoret</i>	2014	1 730	257	210	108	166	25	2 496
	2015	1 716	258	201	101	177	27	2 480
	2016	1 724	253	180	89	178	33	2 457
	2017	1 737	257	173	94	188	30	2 479
	2018	1 751	278	182	91	191	28	2 521
	2019	1 724	261	183	87	173	28	2 456
	2020	1 723	257	180	78	177	22	2 437
16–24 <i>Nuoret opiskelijat ja työikäiset</i>	2014	2 091	159	119	70	113	14	2 566
	2015	2 017	143	129	69	96	24	2 478
	2016	1 880	146	137	76	99	55	2 393
	2017	1 802	150	140	73	88	34	2 287
	2018	1 774	142	127	70	92	32	2 237
	2019	1 680	150	119	67	98	27	2 141
	2020	1 631	148	115	64	103	29	2 090
25–64 <i>Työikäiset</i>	2014	8 251	972	795	466	634	17	11 135
	2015	8 061	954	777	451	643	91	10 977
	2016	8 007	955	766	429	608	123	10 888
	2017	7 895	941	745	422	602	119	10 724
	2018	7 775	928	734	426	592	141	10 596
	2019	7 689	904	715	419	572	119	10 418
	2020	7 602	875	707	424	563	107	10 278
65–74 <i>Seniorit</i>	2014	1 835	216	164	110	166	0	2 491
	2015	1 961	222	177	118	166	2	2 646
	2016	2 014	223	174	132	177	8	2 728
	2017	2 144	226	197	137	182	6	2 892
	2018	2 239	242	217	140	188	7	3 033
	2019	2 298	261	245	143	193	13	3 153
	2020	2 347	261	244	142	196	12	3 202
75–84 <i>Ikääntyneet</i>	2014	874	118	75	65	125	0	1 257
	2015	877	110	73	61	125	0	1 246
	2016	940	119	70	68	120	2	1 319
	2017	949	122	68	68	107	1	1 315
	2018	989	114	68	67	115	5	1 358
	2019	990	109	67	65	112	9	1 352
	2020	1 057	110	74	62	105	9	1 417
85– <i>Vanhukset</i>	2014	387	37	31	22	47	0	524
	2015	412	49	32	19	49	0	561
	2016	420	45	35	21	51	1	573
	2017	416	47	30	22	54	1	570
	2018	397	44	31	24	55	2	553
	2019	410	48	33	26	49	1	567
	2020	428	50	32	29	41	6	586
Yhteensä henkilöä	2014	16 499	1 947	1 535	900	1 373	68	22 322
	2015	16 342	1 924	1 527	869	1 374	163	22 199
	2016	16 245	1 921	1 503	862	1 342	244	22 117
	2017	16 141	1 903	1 496	862	1 323	203	21 928
	2018	16 101	1 894	1 479	860	1 318	223	21 875
	2019	15 924	1 875	1 471	852	1 275	205	21 602
	2020	15 892	1 833	1 454	843	1 253	192	21 467
Abs. muutos henkilöä	2014–2020	-607	-114	-81	-57	-120	124	-855
	2019–2020	-32	-42	-17	-9	-22	-13	-135
Osuus (%) koko kunnan väkiluvusta	2014	73,9 %	8,7 %	6,9 %	4,0 %	6,2 %	0,3 %	100 %
	2019	73,7 %	8,7 %	6,8 %	3,9 %	5,9 %	0,9 %	100 %
	2020	74,0 %	8,5 %	6,8 %	3,9 %	5,8 %	0,9 %	100 %

Elinkeinoelämä

Suomen tasolla bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan tänä vuonna 3,3 % ja talouskasvun ennakoidaan olevan vahvaa loppuvuoden ajan. Vuonna 2022 BKT:n kasvuksi ennustetaan 2,9 % ja 2023 1,4 % (VM, taloudellinen katsaus, syksy 2021).

Lapin suhdannekehitys notkahti koko maata voimakkaammin koronapandemian rajoitustoimien iskiessä keväällä 2020. Koronaviruspandemia on jatkunut aaltoillen edelleen koko vuoden 2021 ajan aiheuttaen epävarmuutta ja rajoituksia eri toimialoilla. Erityisen hankalassa asemassa on ollut maajoitus- ja ravitsemusala ja tapahtumateollisuus. Kaupan alalla haastavimmassa tilanteessa on oltu rajakunnissa. Esimerkiksi Torniossa rajavalvonta tiukkoine rajoituksineen on aiheuttanut rajakaupan mittavat menetykset. Lokakuussa 2021 julkaistun työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) Alueelliset näkymät -katsauksen mukaan näkymät Lapin elinkeinoelämässä ovat varovaisen positiiviset tulevan 12 kuukauden aikana pois luettuna työvoiman saatavuus.

Vuosi 2021 on ollut Kemi-Tornion seudulla hyvin kaksijakoinen erityisesti suurteollisuuden alalla. Kemi-Tornio alue hakeutui kahteenkin otteeseen äkillisen rakennemuutostuen (ÄRM) piiriin.

Loppuvuonna 2020 Outokumpu ilmoitti merkittävistä supistuksistaan tuotannossaan. Tämä johti joulukuussa 2020 - tammikuussa 2021 Tornion kaupungin koordinoimaan laaja-alaiseen ÄRM-prosessiin, missä oli mukana merkittävä määrä toimijoita ympäri Lappia (mm. kunnat, maakuntaliitto, oppilaitokset, ELY-keskus, TE-toimisto). Valtioneuvosto myönsi 18.3.2021 alueelle ÄRM-rajaa 1,1 miljoonaa euroa, josta mittava osuus (0,8 milj. e) kohdentuu Business Tornion valmistelemaan New Business -hankekokonaisuuteen. New Business -hanke sisältää erilaisia toimenpiteitä muun muassa uusien yritysten ja työpaikkojen luomiseksi sekä osaamisen, uusien innovaatioiden ja markkinoinnin kehittämiseksi etenkin metalli- ja teollisuuden alalla. Tavoitteena on myös tukea yritysten kasvua ja kansainvälistymistä. Loput 300 000 euroa kohdentuvat yritysten kehittämishankkeisiin.

Helmikuussa 2021 Metsä Fibre ilmoitti päätöksestään rakentaa uuden sellutehtaan Kemiin. Rakennusvaihe kestää noin 2,5 vuotta ja tehtaan on määrä valmistua vuoden 2023 kolmannella neljänneksellä. Pelkästään rakentamisvaiheessa investoinnin työllisyysvaikutuksiksi on laskettu 10 000 henkilötyövuotta, josta työstä yli puolet tehdään Kemissä. Investoinnin kokonaissuuruus on 1,6 miljardia euroa. Hankkeella on merkittävä vaikutus koko seutukuntaan.

Huhtikuussa 2021 Stora Enso ilmoitti sulkevansa Veitsiluodon tehtaan Kemissä. Päätöksen myötä noin 550 työntekijää menetti työnsä. Viimeinen paperikone sammutettiin syyskuussa 2021. Stora Enson päätös johti nopealla aikataululla jo toiseen ÄRM-prosessiin Meri-Lapissa, tällä kertaa Kemin kaupungin johdolla. Kesäkuussa 2021 hallitus myönsi alueelle 4,2 miljoonaa euroa kansallista yritystukivaltuutta suunnattavaksi erityisesti pk-yrityksille. Tätä aiemmin jo huhtikuussa 2021 TEM oli myöntänyt Lapin ELY-keskukselle Kemi-Tornion työllisyystilanteen hoitoon 2,3 miljoonaa euroa. 29.6. valtioneuvosto päätti vielä jakaa alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukemisen vuoden 2021 talousarvion mukaista määrärahaa Lapin liitolle Kemi-Tornion äkillisen rakennemuutostilanteen hoitoon ja koordinaatioon 2 miljoonaa euroa.

Saadun ÄRM-rahoituksen turvin sekä Torniossa että Kemissä ollaan aktiivisesti uudistamassa alueen elinkeinoelämää vastaamaan nykyistä toimintaympäristöä. Vaikka suurteollisuuden merkitys on alueella edelleen hallitseva, niin pk-yrityttäjäyden rooli tulee kasvamaan lähivuosina entistä suuremmaksi.

Outokummulla on edelleen rakenteilla Elijärven kaivoksen laajennus (2017–2019, 250 milj. e), mikä jatkaa kaivoksen käyttöikää vuoden 2040 alkupuolelle. Laajennuksen on määrä valmistua vuoden 2022 aikana. Outokumpu tutkii myös edelleen kuonasulaton rakentamismahdollisuutta sekä selvittää Elijärvi-Röyttä-radan mahdollista sähköistämistä ja kuljetusten siirtämistä raiteille (1,1 milj. tn. / vuosi).

Torniossa oli vuonna 2019 8 697 työpaikkaa, missä oli vähennystä edelliseen vuoteen 132 työpaikkaa. Tilastoissa eivät näy vielä koronapandemian vaikutukset. Teollisuuden työpaikkoja on Torniossa edelleen lähes 2 500 ja terveys- ja sosiaalipalvelut työllistävät vajaa 1 200 torniolaista. Tornio on kaiken kaikkiaan kuitenkin työpaikkojen osalta palveluvaltainen kaupunki, sillä vuonna 2018 yli 55 % kaikista työpaikoista oli palvelualalla.

Taulukko 4. Torniossa työssäkäyvät toimialan mukaan 2015–2019.

TORNIO	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 15–19	Muutos 18–19
YHTEENSÄ	8 603	8 777	8 689	8 829	8 697	94	-132
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous	252	236	222	209	211	-41	2
B Kaivostoiminta ja louhinta	21	51	54	69	87	66	18
C Teollisuus	2 594	2 561	2 487	2 508	2 488	-106	-20
D Sähkö-, kaas- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	62	62	59	52	50	-12	-2
E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito	50	55	55	59	67	17	8
F Rakentaminen	575	651	674	719	684	109	-35
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	811	809	772	811	821	10	10
H Kuljetus ja varastointi	409	391	373	337	313	-96	-24
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	232	217	230	224	273	41	49
J Informaatio ja viestintä	56	58	62	62	61	5	-1
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	83	83	83	78	80	-3	2
L Kiinteistöalan toiminta	60	72	83	95	80	20	-15
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	257	310	295	314	308	51	-6
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	513	476	461	483	444	-69	-39
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	282	279	269	253	265	-17	12
P Koulutus	638	616	620	626	613	-25	-13
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	1 109	1 145	1 169	1 204	1 167	58	-37
R Taiteet, viihde ja virkistys	102	146	134	139	119	17	-20
S Muu palvelutoiminta	167	170	175	189	169	2	-20
T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön	69	78	80	77	60	-9	-17
U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	0	0	0	0	0	0	0
Tuntematon	261	311	332	321	337	76	16

Tornion yrityskanta oli vuoden 2021 ensimmäisen neljänneksen lopussa 1 576 yritystä, missä oli lisäystä edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan 33 yritystä.

Torniossa olevista työpaikoista (8 697 kpl) lähes 5 700 eli 65 % on sijoittunut yksityiselle sektorille. Kunta-alan työpaikkoja on lähes 20 %, mutta valtion ainoastaan vajaa 2 % kaikista työpaikoista.

Vuosina 2015–2019 työpaikat ovat lisääntyneet ainoastaan yksityisellä sektorilla sekä valtioenemmistöinen oy -sektorilla.

Taulukko 5. Torniossa työssäkäyvät työnantajasektorin ja sukupuolen mukaan 2015–2019.

Työntajasektori	Yhteensä					Miehet					Naiset				
	Vuosi	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018
Yhteensä	8 603	8 777	8 689	8 829	8 697	4 801	4 986	4 880	4 960	4 823	3 802	3 791	3 809	3 869	3 874
Yksityinen sektori	5 382	5 581	5 517	5 804	5 671	3 577	3 765	3 680	3 824	3 726	1 805	1 816	1 837	1 980	1 945
Valtio	178	180	156	135	144	88	87	74	67	67	90	93	82	68	77
Kunta	1 916	1 860	1 871	1 719	1 724	436	425	439	376	360	1 480	1 435	1 432	1 343	1 364
Valtioenemmistöinen Oy	38	13	14	67	59	20	7	5	29	21	18	6	9	38	38
Yrittäjät	907	927	908	909	872	614	625	609	603	577	293	302	299	306	295
Tuntematon	182	216	223	195	227	66	77	73	61	72	116	139	150	134	155

Tornion työpaikkaomavaraisuus oli 2018 101,7 % eli Tornio muodostaa Meri-Lapissa Kemin ohella toisen työssäkäyntikeskuksen. Kemin työpaikkaomavaraisuus oli vuonna 2018 119,9 %. Vuonna 2020-2021 tapahtuneet muutokset eivät näy toistaiseksi tilastoissa, mutta niillä lienee suuri vaikutus koko seudun työpaikkarakenteeseen ja pendelöintiin.

Tornio on Suomen kymmenenneksi suurin tuulivoimakunta tuotannon määrällä mitattuna (2020). Suomen kymmenestä suurimmasta tuulivoimakunnasta kuusi (Kalajoki, Raahe, Pyhäjoki, Ii, Simo, Tornio) sijaitsee Perämerenkaarella. Torniossa on tällä hetkellä kaksi tuulivoimapuistoa eli vuonna 2015 rakennettu Kitkiäisvaara (8 myllyä, 36 MW) sekä Röyttän alueen Puuska 1 (2010, 8 myllyä 29 MW) ja Puuska 2 (2015, 5 myllyä, 17 MW). Lisäksi Röyttän edustalle on suunniteltu 14 myllyn (70 MW) merituulivoimapuistoa, mutta hanke on pysähdyksissä. Tornion kaupungin alueelle on kuitenkin valmisteilla useampia muitakin uusia tuulivoimapuistoja (mm. Karhakkamaa, 48 myllyä, 300-400 MW sekä Myrsky Oy:n Martimo ja Vinsanmaa). Uusien tuulivoimapuistojen ennakoitaan olevan tuotannossa aikaisintaan 2020-luvun puolivälissä.

Matkailun toimialalla Torniossa on ollut vuonna 2021 kasvua edelliseen vuoteen verrattuna (19,3 %), mutta yöpymisten määrä ei palautune vielä 2021 koronaa edeltävälle tasolle. Vuonna 2021 yöpymisiä oli kirjattu syyskuun loppuun mennessä 37 013 kappaletta. Torniossa ei ole tällä hetkellä rakenteilla isoja matkailuinvestointeja pl. julkiset investoinnit kuten Kukkolan kosken riippusilta ja ”matkailubulevardi”. Kehittämistyön painopiste on tällä hetkellä alueen matkailuorganisaation kehittämisessä, markkinoinnissa sekä matkailun tuotteistamisessa. Tornion matkailun masterplan julkistettiin 2019 ja sen pohjalta käynnistetty Two Countries – One Destination -hanke jatkuu vielä pitkälle vuoteen 2022. Matkailun toimialan osalta lähitulevaisuuden ennakoitiin erityisen vaikeaa.

Ennen koronaa Haaparanta oli Ruotsissa yksi kolmesta kunnasta, jossa ns. handelsindex ylitti 300. Käytännössä tämä tarkoittaa, että Haaparannan kaupalliset palvelut oli mitoitettu kolme kertaa kunnan asukaslukua suuremmalle väestölle. Koronan myötä rajakauppa on ollut vaikeuksissa. Sekä Tornion että Haaparannan puolella myynti on laskenut merkittävästi. Torniossa Rajalla kauppakeskuksen kävijämäärä tippui vuonna 2020 1,9 miljoonaan vuosittaiseen kävijään ja myynti oli ainoastaan 41,7 miljoonaa euroa. Esim. vuonna 2018 vastaavat luvut olivat 2,3 miljoonaa kävijää ja 50 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 osalta on vaikea ennustaa, millaisia pysyviä vaikutuksia korona rajakauppaan jätti.

Laurila-Tornio-Haaparanta-ratayhteyden sähköistäminen sisältyy pääministeri Marinin hallitusohjelmassa erikseen mainittuihin liikenneinvestointeihin. Hanke on edelleen suunnitteluvaiheessa ja rakentamiseen pitäisi päästä vuoden 2022 aikana. Hankkeen kokonaiskustannukset selviävät suunnitteluvaiheen kuluessa, mutta alustavan arvion mukaan radan sähköistäminen maksaa 24 miljoonaa euroa. Tornioon kaupungin tavoitteena on edistää Suomen ja Ruotsin välisen henkilö- ja tavaraliikenteen sujuvuutta sekä vahvistaa kaupungin asemaa logistisena keskuksena Perämerenkaarella. Ruotsin puolella matkustajajunaliikenne Haaparannalta Luulajaan käynnistyi 1.4.2021.

Kemi-Tornion lentoaseman tulevaisuus on ollut vaakalaudalla jo usean vuoden ajan, ja koronapandemia vain lisäsi haasteita. Koronan haasteet tosin koskevat kaikkia lentoyhtiöitä sekä useita lentoasemia mm. Suomessa. Tällä erää on varmaa, että Kemi-Tornion lentoasemalta liikennöidään Helsinkiin ainakin elokuuhun 2022 saakka. Kyseessä on valtion ostama liikenne, joka kohdentuu Kemi-Tornion ohella Kokkolan, Jyväskylän, Kajaanin ja Joensuun lentoasemille. Kemi-Tornion lentoaseman matkustajamäärä oli tammi-syyskuussa 2021 9 842 matkustajaa (-25,3 %).

Suomen satamaliiton tilastojen mukaan viimeisten 12 kk:n aikana (9/2020–8/2021) Röyttän sataman ulkomaan tavaraliikennemäärä oli 3,3 miljoonaa tonnia. Tuonti on kasvanut 7,2 %, vienti 3,9 % ja liikenne kokonaisuudessaan 5,7 %. Kotimaan liikenteen osuus Röyttässä on marginaalinen. Röyttä on Lapin viikkain satama.

Tornion kansainvälinen rajanylityspaikka on ollut maaliikenteessä vuosien ajan Suomen vilkkain. Ennen koronaa rajan ylitti Tornio-Haaparannassa vuodessa noin 14 miljoonaa matkustajaa ja 4,7–4,9 miljoonaa ajoneuvoa. Vuonna 2020 rajaliikenne puolittui noin 2,5 miljoonaan ajoneuvoon. Matkustajamäärästä ei ole tietoa. Koronarajoitukset ovat jatkuneet vuonna 2021 eikä matkustajamäärällä ole ollut mahdollista palautua vuoden 2019 tasolle. Vuoden 2022 rajaliikenteen määrä on suuresti riippuvainen mm. rajaliikenteen rajoituksista.

Lähitulevaisuuden kehittämistyön näkökulmasta Ruotsin Norrlannissa tapahtuva aluekehitys ja tuossa olevat lähes 1 200 miljardin kruunun investoinnit ovat Torniossa sijaitseville yrityksille suuri mahdollisuus ”murtautua” entistä tiukemmin Ruotsin markkinoille.

Työllisyyden edistäminen

Tornion kaupungin työvoiman yhteenlaskettu määrä syyskuussa 2021 on Lapin ELY-keskuksen tilastojen perusteella 9 717 henkilöä eli Lapin toiseksi suurin Rovaniemen jälkeen. Syyskuussa 2021 torniolaisten työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 9,1 % eli yhteensä 881 henkilöä. Avoimia työpaikkoja oli 311. Työttömistä työnhakijoista miehiä oli 523 ja naisia 358. Työttömistä työnhakijoista oli alle 25-vuotiaita 186 henkilöä, yli 50-vuotiaita 322 henkilöä, pitkäaikaistyöttömiä 287 ja vammaisia/pitkäaikaissairaita 117 henkilöä. Työttömistä työnhakijoista lomautettuja oli 40.

Verrattuna edeltävän vuoden tilanteeseen, työttömien määrä on ollut vuonna 2021 syyskuussa 128 henkilöä vähemmän kuin vuonna 2020. Vuoden 2021 aikana tapahtunut vähäinen koronapandemian selättäminen selittää työttömyyden vähenemistä.

Työttömien osuus työvoimasta alitti syyskuussa 10 %:n kuudessa Lapin kunnassa: Sodankylässä (7,8 %), Keminmaassa (8,6 %), Simossa (8,6 %), Utsjoella (8,9 %), Torniossa (9,1 %) ja Tervolassa (9,9 %). Korkein osuus oli Muoniossa 17,4 %. Työttömiä oli Sallaa lukuun ottamatta kaikissa kun-

nissa vähemmän (-4-35 %) kuin vuotta aiemmin. Suhteellisesti eniten (yli -30 %) työttömyys on vähentynyt Kolarissa ja Kittilässä. Kaupunkikunnista työttömyys on vähentynyt eniten Rovaniemellä ja Kemijärvellä.

Myös kahden vuoden takaisin koronapandemiaa edeltäviin syyskuun 2019 lukuihin verrattuna kunnittaisessa kehityksessä on huomattavia eroja. Kymmenessä kunnassa (Pelkosenniemi, Tervola, Savukoski, Pello, Simo, Ranua, Enontekiö, Kemi, Kolari ja Tornio) työttömiä oli vähemmän kuin kaksi vuotta sitten syyskuussa. Utsjoella työttömiä oli edelleen 26 % ja Rovaniemellä 350 enemmän kuin vuoden 2019 syyskuussa.

Työllisyyden kuntakokeilu

Työllisyyden kuntakokeilu alkoi maaliskuussa 2021 ja Tornio on mukana kokeilussa. Työllisyyskokeilujen tavoitteena on nykyistä tehokkaammin edistää työttömien työnhakijoiden työllistymistä ja koulutukseen ohjautumista ja tuoda uusia ratkaisuja osaavan työvoiman saatavuuteen. Kokeilujen tarkoituksena on parantaa erityisesti pidempään työttömänä olleiden ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien pääsyä työmarkkinoille. Kokeiluissa kehitetään työnhakijoille tarjottavia työllistymistä tukevia palveluja ja palvelumalleja, joiden avulla voidaan nykyistä paremmin tunnistaa ja ratkaista asiakkaiden yksilölliset palvelutarpeet, työllistymisen esteet sekä osaamisen kehittämistarpeet.

Työllisyyden kuntakokeilussa työskentelee työllisyyspäällikkö, kolme ja puoli kaupungin määräaikaisessa virassa olevaa asiakasvastaavaa, neljä TE-hallinnosta siirtynyttä asiakasvastaava sekä osa-aikainen ammatinvalintapsykologi. Kuntakokeilun kesto on tällä hetkellä 30.6.2023 asti, mutta kokeilun jatko on lausuntokierroksella. Hallitus päätti puoliväliriihessä jatkaa valmistelua TE-palvelujen siirtämiseksi kunnille. Palvelut siirtyvät kokonaan kunnille vuoden 2024 aikana.

Koulutus ja osaaminen

Torniossa toimii useita oppilaitoksia ja koulutuksen järjestäjiä varhaiskasvatuksesta korkea-asteelle saakka. Tornion kaupungin opetus- ja koulutuspalveluiden (varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus, lukio, kansalaisopisto) lisäksi kaupungissa toimivia oppilaitoksia ovat Lapin ammattikorkeakoulu Oy, Ammattiopisto Lappia, Ammattiopisto Luovi sekä Peräpohjolan Opisto.

Viime vuosina koulutus kentällä tapahtuneiden muutosten takia koulutuksen järjestäjät ovat uusineet strategioitaan ja perustaneet mm. osakeyhtiöitä edistämään koulutusvientiä sekä tarjoamaan koulutuspalveluja oman perinteisen maantieteellisen toiminta-alueensa ulkopuolelle. Tornion kaupungilla on kumppanuussopimukset Lapin ammattikorkeakoulun, Lappian ja Peräpohjolan Opiston kanssa.

Lappiassa kuten koulutuksen ja opetuksen järjestäjien piirissä yleensäkin, on otettu valtava harppaus digipalveluiden piiriin ja kehitystyö on jatkuvaa. Koronapandemia vain nopeutti ja vauhditti tätä kehityskulkua. Lappiassa panostetaan vuonna 2022 yhtenäisen verkostomaisen toimintakulttuurin ja kumppanuuksien kehittämiseen, jatkuvan oppimisen ja työelämäpalveluiden brändin ja tunnettujen rakentamiseen sekä asiakaslähtöisten ohjaus-, ura- ja rekrytointipalveluiden kehittämiseen. Osana oppivelvollisuuden laajentamista uudistetaan nivelvaiheen koulutuksia.

Uusi tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA) yhdistää aiemmat nivelvaiheen koulutukset eli perusopetuksen lisäopetuksen (kymppiluokka), lukioon valmentavan koulutuksen (LUVA) ja ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen (VALMA). Uusi koulutus alkaa 1.8.2022 Lappiassa Torniossa, Kemissä ja Muoniossa.

Meri-Lappiin on myös avattu Nuori yrittäjyys -aluekonttori. Toimijoina ovat Ammattiopisto Lappia ja Nuori yrittäjyys ry. Tavoitteena on kehittää yrittäjyyskasvatusosaamista varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Lisäksi Lappia on mukana laatimassa Lapin yrittäjyyskasvatusstrategiaa.

Peräpohjolan Kansanopiston Kannatusyhdistys ry on grundvigilainen, uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton, koulutuksen järjestäjä, jonka tarkoituksena on Peräpohjolan Opiston (PPO) koulutusten sekä toimintojen tukeminen ja ylläpitäminen. Vuonna 2021 PPO täytti 120 vuotta.

Vuonna 2022 PPO jatkaa uuden strategian ja masterplanin toteuttamista, joka ulottuu vuoteen 2025 asti. ”Uskalla kokeilla uutta” on strategian perusta. Strategialla vastataan ratkaisukeskeisesti toimintaympäristön muutoksiin (mm. ikääntyminen, kaupungistuminen, työelämän murros), joilla on iso merkitys PPO:n tarjoamiin palveluihin (koulutus, majoitus, ravintola).

Vuonna 2022 PPO tarjoaa seuraavia opintoja: kasvatus- ja ohjausalan perustutkinto (nuoriso- ja yhteisöohjaaja ja lastenohjaaja), kasvatus- ja ohjausalan ammattitutkinto (digiohjaaja eli koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaaja, joka -on erikoistunut digiohjaukseen), aikuisten perusopetus ja vapaa sivistystyö. Lisäksi PPO tarjoaa muita koulutuksia kysynnän mukaan yhteistyössä erityisesti TE-hallinnon kanssa (työvoimakoulutus).

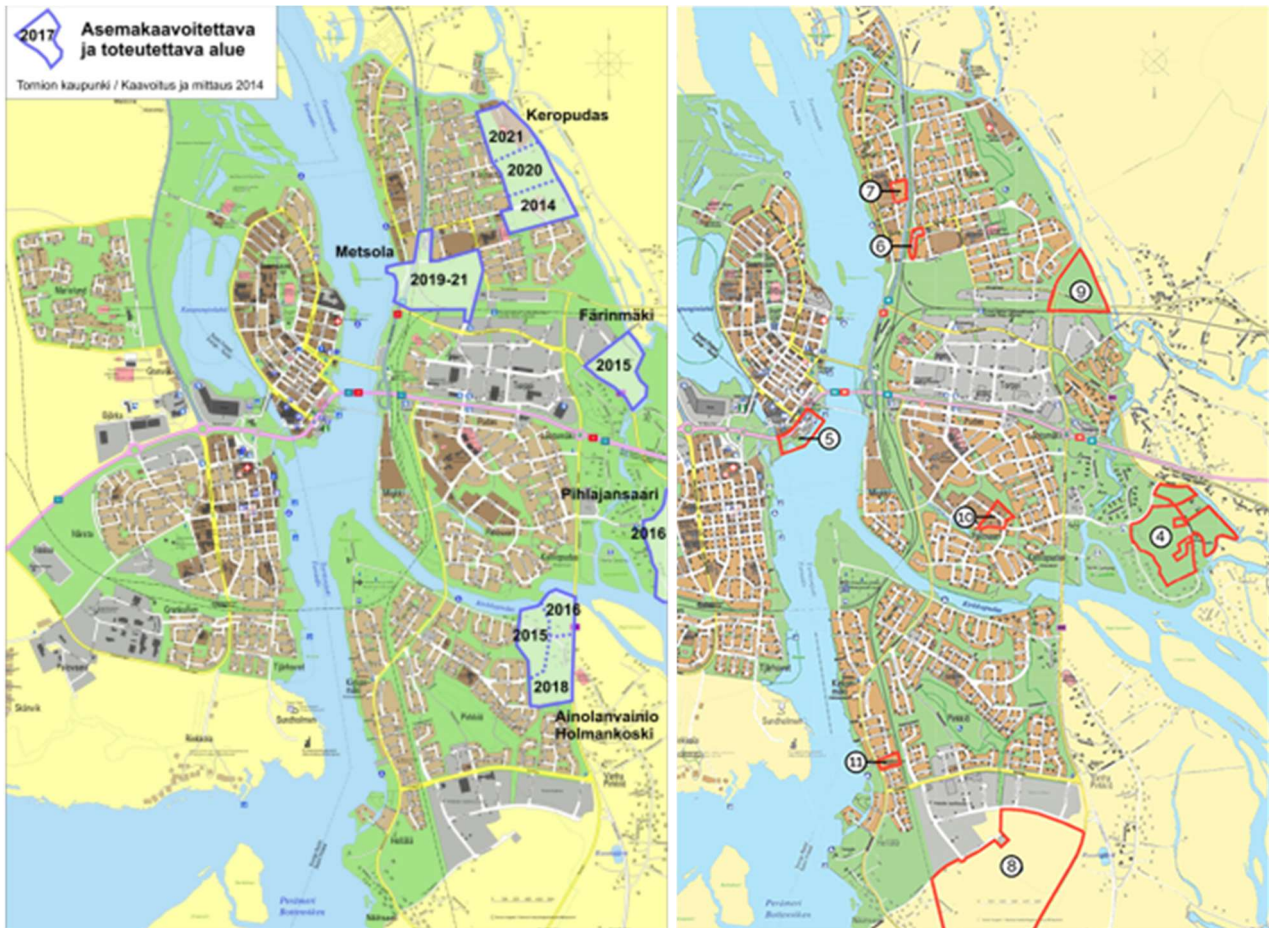
PPO:n muut palvelut jatkuvat pitkälti ennallaan (kokous- ja koulutustilojen tarjoaminen, ravintolapalvelut, verkkokauppa, majoitus).

Asuminen ja rakentaminen

Tornio on pientalovaltainen kaupunki. Kaikista asuinrakennuksista (2020: 7416 kpl) noin 64 % on rakennettu vuonna 1970 tai sen jälkeen. Asuinrakentamisen suhteen vilkkaimmat vuosikymmenet olivat 1970- ja 1980-luvuilla.

Tornion asuntokunnista (2020: 10 246 kpl) 1-2 hengen talouksia on noin 76 % (7769 kpl) ja pienten asuntokuntien määrä on viime vuosina jatkuvasti kasvanut. Loma-asuntoja Torniossa oli vuonna 2021 1371 kpl. Kesämökkien määrä on kasvanut vuosien 2000–2020 välillä 230:llä.

Rakentamiselle valmiita kaavoitettuja kerrostalotontteja löytyy vapaina Suensaarelta, Putaalta, Miukista ja Kivirannalta. Uusien kerrostalotonttien kaavoittaminen ei ole tämänhetkisen kysynnän perusteella tarkoituksenmukaista muutoin kuin hankekaavoina. Tornion kaupungin maapoliittinen ohjelma 2014–2021 on hyväksytty 2014, jonka mukaisesti pientalotyypin asuntorakentamisen asemakaavoitus ja niiden toteuttaminen on keskittynyt keskeisellä kaupunkialueella Färimäen ja Pihlajasaaren alueille. Näistä Färimäen asemakaava on vahvistunut ja lähes täyteen rakennettu, Pihlajasaari valmistumassa loppuvuonna 2021 (alapuolisessa kartassa alue 4) ja ensimmäiset tontit ovat luovutettavissa rakennettaviksi 2022. Keskeisen kaupunkialueen ulkopuolella pientaloasema-kaavoja ei voimakkaasti vähentyneen pientalorakentamisen vuoksi ole edelleenkaan tarpeen laatia.

Kuvio 5. Pääasiassa asumiseen asemakaavoitettavat uudet alueet vasemmalla ja oikealla kaavoituskohteet Tornion keskeisellä kaupunkialueella 2020–2021.

Vuonna 2020 myönnettiin rakennuslupia yhteensä 14 480 k-m², josta uudisrakentamisen osuus oli 14 087 k-m². Vuoteen 2019 verrattuna omakotitalorakentaminen laski (37 → 31 kpl) mutta kerros- ja rivitalotuotanto kasvoi edellisvuoteen verrattuna (11 → 38 asuntoa).

Kuluvana vuonna 2021 (tilanne 8.11.2021) on myönnetty uusia rakennuslupia yhteensä 18 481 k-m², joista omakotitalojen osuus rakennuslupina oli 38 kpl (parannusta 7 kpl v. 2020 tasoon) mutta kerros- ja rivitalotuotanto on tyrehtynyt täysin (8.11.2021 0 kpl, edellisvuonna v. 2020 38 kpl).

Vuoden 2020 aikana on neuvoteltu viranomaisten ja suunnittelijoiden kanssa Tornio-Haaparannan yhteisen keskustan ja kansainvälisen arkkitehtuurikilpailu Europan 14 -alueen ytimeen sijoittuvan viranomaistoimintojen alueen kehittämisestä ja kaavoittamisesta.

Vuonna 2020 käynnistynyt Karhakkamaan tuulivoimahankkeen osayleiskaavatyö etenee YVA-vaiheessa. Vuoden 2021 aikana on käynnistynyt Martimon, Vinsanmaan ja Valkiavaaran tuulivoimahankkeiden osayleiskaavatyö ja niissä tehdään parhaillaan kaavoituksen vaatimia selvityksiä.

Arction teollisuutta varten vuonna 2020 hyväksyty osayleiskaava mahdollistaa raskaan teollisuuden laajenemisen terästehtaan naapuriin. Alueen jatkokehittäminen ja markkinointi on työn alla.

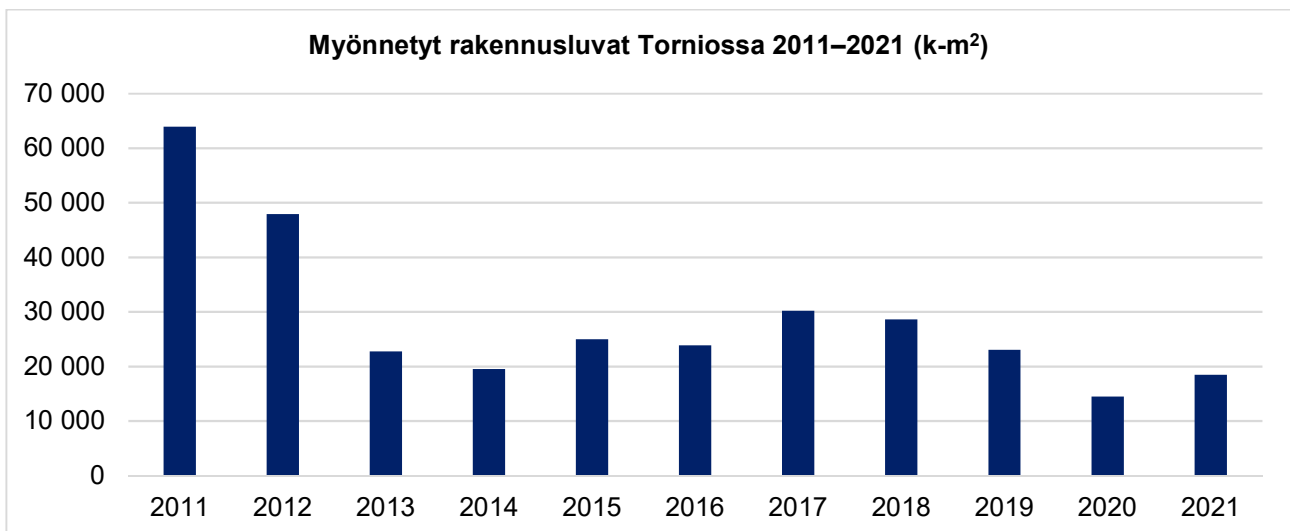
Tornion kaupungin alueella on tällä hetkellä kaksi pääsääntöisesti yritystoimitiloja varten kaavoitettua aluetta, joista Kromilaakso on vielä pääosin toteutumaton. Torpin Rinnakkaiskadun pohjoispuolisella alueella alkaa olla suurin osa tonteista rakennettu tai varattu. Teollisuusalueiden tarjontaa

tukee vuoden 2021 aikana käynnistynyt Kivirannan kaakkoiskulmaan asemakaavoitettava pienteollisuuden alue. Lisäksi Kromilaakson eteläosaan suunnitellaan asemakaavoitettavaksi raskaammalle teollisuudelle, jolloin alueen pohjoisosiin voidaan ohjata ympäristöhaittaa aiheuttamattomat toimijat. Alueilla tehdään parhaillaan kaavoituksen vaatimia selvityksiä (luonto- ja meluselvitykset).

Kromilaaksosta on kuluneen vuoden aikana vuokrattu yksi tontti ja Torpin alueelta ei kaupunki ole tehnyt yhtään sopimusta, mutta alustavia varauksia on.

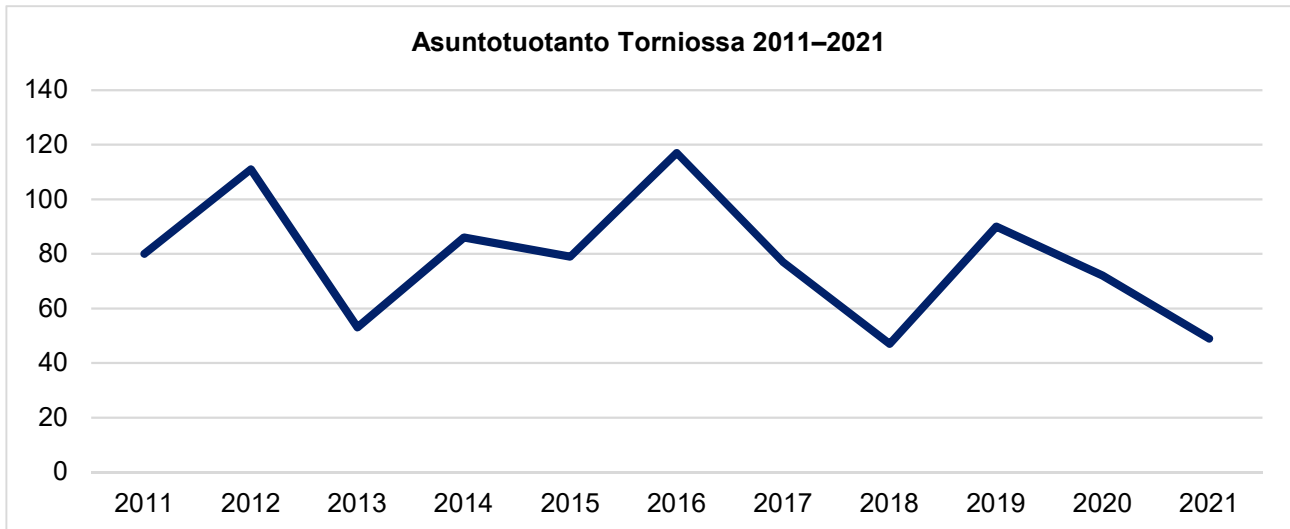
Taulukko 6. Rakennustuotanto Torniossa 2017–8.11.2021 (Lähde: Xcity-kuntatietojärjestelmä).

Rakennustuotanto Torniossa	12/2017	12/2018	12/2019	12/2020	8.11.2021
Myönnetyt rakennusluvut					
Rakennusten lkm (kaikki rakennukset)	189	149	169	207	201
Asuntojen lkm	79	47	90	72	42
Kerrosala k-m ² (kaikki rakennukset)	30 217	28 605	23 607	14 480	18 481
Aloitettut rakennukset					
Rakennusten lkm (kaikki rakennukset)	94	111	96	85	76
Asuntojen lkm	120	50	79	55	36
Kerrosala k-m ² (kaikki rakennukset)	29 681	21 562	17 437	9 379	11 306
Valmistuneet rakennukset					
Rakennusten lkm (kaikki rakennukset)	110	109	100	83	100
Asuntojen lkm	68	119	57	85	49
Kerrosala k-m ² (kaikki rakennukset)	19 906	25 071	21 860	14 092	9 643

Kuvio 6. Myönnetyt rakennusluvut (k-m²) Torniossa 2011–5.11.2021 (kaikki rakennustyyppit).

Kuvio 7. Asuntotuotanto Torniossa 2011–2021 (tilanne 5.11.2021).

Alue-, seutu- ja rajayhteistyö

Tornion kaupunki tekee aktiivista alue-, seutu- ja rajayhteistyötä eri aluetasoilla. Maan rajojen sisällä Lapin maakunnan sisäinen yhteistyö sekä Meri-Lapin seudullinen yhteistyö ovat merkittävimpiä yhteistyöalustoja. Yhteistyötä tehdään mm. palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa, aluekehittämisessä, aluesuunnittelussa ja edunvalvonnassa.

Tornio on rajakaupunkina verkostoitunut erityisesti pohjoismaisilla foorumeilla, mutta nykyisellään kansainvälistä yhteistyötä tehdään entistä enemmän myös muiden kansainvälisten toimijoiden kanssa. TornioHaparanda-rajayhteistyötä tehdään Provincia Bothniensis -yhteistyöorganisaation puitteissa. Rajakaupunkien kesken on menossa lukuisia toimenpiteitä ja hankkeita (mm. Two Countries – One Destination, Kukkolankosken silta, matkailubulevardi, Näränperän tulvansuojelupenkeen korottaminen, Laurila-Tornio-Haaparanta-raideyhteys, E14 suunnittelualue), joita valmistellaan yhteistyössä kaupunkien kesken.

Tornionlaakson neuvosto on pohjoismainen rajakomitea, jonka toimialue käsittää Tornionjokivarren kunnat aina Norjaan saakka. Neuvoston rooli yhteistyöasioissa korostui vuonna 2020, kun alueen kunnat tekivät yhteisillä kannanotoillaan merkittävää työtä raja-alueen ihmisten rajat ylittävän liikkuvuuden turvaamiseksi. Tämä työ on jatkunut myös 2021 ja esille on noussut erityisen pilottialueen muodostaminen. Vuonna 2022 yhtenä painopisteenä on kulttuuritoimintojen vahvistaminen.

Perämerenkaaren uusi yhdistys on käynnistetty ja se toimii Tornionlaakson neuvoston tapaan pohjoismaisena rajakomiteana. Tornio on mukana yhdistyksessä Meri-Lapin kehittämiskeskuksen kautta. Perämerenkaaren yhdistyksen puitteissa on tarkoitus edistää mm. rajat ylittävää raideliikennettä erillisen hankkeen avulla.

Tornio osallistuu Itä- ja Pohjois-Suomen Brysselin edunvalvontatoimiston rahoitukseen Meri-Lapin kehittämiskeskuksen kautta.

Lapin liiton kautta Torniossa sijaitsee Pohjoiskalotin neuvoston resursoima Pohjoiskalotin rajaneuvonta, jonka tekninen työnantaja on Business Tornio. Rajaneuvonta opastaa ja tiedottaa rajat ylittävään toimintaan liittyvissä asioissa sekä työskentelee todettujen rajaesteiden ratkaisemiseksi Pohjoismaiden Rajaesteneuvoston rinnalla.

Ystävyyskaupunkitoimintaa Tornioilla on ollut viime vuosina lähinnä Devizesin, Kirovskin ja Szekszardin kaupunkien kanssa. Muita ystävyyskaupunkeja ovat Vetlanda, Hammerfest ja Ikast-Brande. Ystävyyskaupunkitoimintaa hoidetaan Torniossa kaupunginhallituksen alaisuudessa. Vuonna 2021 ystävyyskaupungit kutsuttiin mukaan osaksi Tornio 400-juhlavuoden tapahtumia. Vuodelle 2022 ei ole varmistuneita yhteistyötapahtumia.

Yksi uusista kansainvälisistä yhteistyöfoorumeista Tornion kaupungille on Arctic Mayors forum, joka kokoaa yhteen arktisen alueen toimijat.

Lapin hyvinvointialueen väliaikaisen valmistelutoimielin on aloittanut toimintansa 2.7.2021. Sote-uudistusta koskevan voimaanpanolain mukaan väliaikainen valmistelutoimielin vastaa hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta siihen saakka, kunnes aluevaltuusto on valittu ja aluevaltuuston asettama aluehallitus on aloittanut toimintansa. Toimielimen työskentely jatkuu 28.2.2022 asti.

Lapissa väliaikaisen valmistelutoimielimen kokoonpanoa, asettajaviranomaista sekä hallinnon tukioorganisaatiota on valmisteltu Lapin liiton koordinoiman poliittisen ohjausryhmän johdolla ja Kolpeleen kuntayhtymän hallinnoiman Sote-rakennemuutostus Lapissa -hankkeen tuella.

Lapin liiton hallitus asetti kokouksessaan poliittisen seurantaryhmän hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämisen tueksi. Väliaikainen valmistelutoimielin valmistelee asiat poliittisen seurantaryhmän käsiteltäväksi. Seurantaryhmän työn koordinoinnista vastaa maakuntajohtaja.

Hyvinvointialueiden toimeenpanon tueksi on laadittu tiekartta vuosille 2021–2023. Tiekartta on laadittu sekä alueellisen että kansallisen valmistelun näkökulmasta. Tiekartan tarkoituksena on näin auttaa hyvinvointialueiden alueellisten valmistelijoiden työtä tarjoamalla tietoa mm. valmistelun aikatauluista, lakien velvoitteista ja kansallisen tuen tarjoamisen mahdollisuuksista.

Tiekartta pitää sisällään viisi valmisteluryhmää:

1. Hallinto, talous ja tukipalvelut (Riitta Luosujärvi ja Johanna Korteniemi)
2. Johtaminen ja osaaminen (Mirja Kangas ja Leena Karjalainen)
3. Palveluiden järjestäminen (Sirkka-Liisa Olli ja Miia Palo)
4. Yhdyspinnat (Harri Tiuraniemi ja Harri Paldanius)
5. ICT-valmistelun osalta keskeiset tehtäväkokonaisuudet, tehtävät ja osatehtävät toimeenpanon eri vaiheissa. (Mikko Päckilä ja Sirpa Hakamaa)

Lapin hyvinvointialueen poliittinen päätöksenteko aloittaa toimintansa 1.3.2022. Aluevaltuuston ensimmäisiä tehtäviä tulee olemaan hyvinvointialueen organisaatorakenteen, hyvinvointistrategian ja palvelustrategian päättäminen ja alueen hyvinvointijohtajan valinta.

Lapissa on meneillään kuntien laajassa yhteistyössä myös työllisyyden kuntakokeilu, jolla valmistaudutaan TE-palvelujen siirtymiseen kunnille 2024.

Sivistyspalveluiden osalta alueyhteistyötä johtaa Lapin aluehallintovirasto. Säännölliset tapaamiset ja suunnitellut yhteiset alueelliset hankkeet ovat keskiössä vuonna 2022. Suunnitteilla on tehdä alueellista kartoitusta sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen vaikutuksista sivistyspalveluihin.

Seudullista yhteistyötä tehdään niin varhaiskasvatuksessa, peruskoulutuksessa kuin lukiokoulutuksessaakin yhteisten täydennyskoulutusten muodossa. Alueen kunnat tarjoavat yli kuntarajojen koulutuksia eri opettajaryhmille. Sivistystoimenjohtajat tapaavat myös säännöllisesti yhteistyömahdollisuuksien merkeissä. Lukioiden kohdalla yhteisten opettajien käyttöä pyritään entisestään lisäämään.

Kansalaisopistojen kesken tiivistä yhteistyötä jatketaan yhteisten opettajien ja hankkeiden kautta.

Museolakia uudistettiin syksyllä 2018. Maakuntamuseoista ja aluetaidemuseoista luovuttiin ja tilalle tulivat ns. vastuumuseot. Tornionlaakson museo sai vastuumuseotehtävän ja tämän tehtävän jatkaminen ja säilyttäminen on keskeisin tavoite vuodelle 2022. Museon toiminta-alueena on koko Tornionlaakso.

Museolla on keskeinen rooli rajayhteistyössä Haaparannan kanssa. Haaparanta huolehtii museolehtorin palkasta ja museolla on myös Haaparantaa koskeva osasto. Lisäksi koululaisvierailuja Haaparannan puolelta lisätään vuonna 2022.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimessa rajayhteistyötä elvytetään vuoden 2019 tasolle. Apuna tässä työssä on työryhmä, joka koostuu toimijoista molemmista kaupungeista.

Tornion ja Haaparannan yhteistä kielikoulua koskeva uusi sopimus otettiin käyttöön vuoden 2019 alussa. Tavoitteena oli turvata koulun toiminta ottaen huomioon muutokset oppilasmäärissä sekä rakentaa koulu, jossa tapahtuu yhä enemmän integraatiota oppilaiden kesken. Oppilasmäärä torniolaisten oppilaiden osalta on pudonnut ja on syytä pohtia syitä tähän. Pandemialla on varmasti oma vaikutuksensa, mutta se ei selitä kaikkea. Onkin syytä perustaa työryhmä heti vuoden 2022 alussa kartoittamaan kielikoulun tilannetta ja tulevaisuutta yhdessä Haaparannan kanssa.

Muiden koulujen kesken vuonna 2018 koottu yhteistyöryhmä jatkaa toimintaansa. Ryhmä ideoi yhteistyön muotoja ja organisoi kouluvierailuja kaupunkien koulujen kesken. Tarkoituksena on myös lisätä opettajayhteistyötä.

Kansainvälisen yhteistyön mahdollistavat erilaiset hankkeet. Yksittäiset koulut hakevat itse hankkeita ja huolehtivat järjestelyistä. Toivotaan, että pandemiatilanteen helpottaminen avaa mahdollisuuden tähän toimintaan.

Tornion ja Haaparannan yhteisistä investointihankkeista toisen kevyen liikenteen sillan rakentaminen rajapuistoon on siirtynyt vuodelta 2021 osittain koronan aiheuttamista vaikeuksista, mutta myös materiaalikustannusten epätavallisen kovasta noususta. Samoista syistä Victoriantorin altaiden valaistuksen uusiminen siirtyi. Hankkeet on tarkoitus toteuttaa vuoden 2022 aikana.

Haaparannan kanssa yhteisissä tulvansuojelutoimenpiteissä keskiössä olevalle Näränperän tulvapienkeren korottamiselle on haettu Ruotsin viranomaiselta vesilain mukaista lupaa jo syksyllä 2020. Lupaa ei ole vielä saatu, mutta vuoden 2022 aikana valmistaudutaan käynnistämään hanke, mikäli lupa myönnetään.

Laurila-Tornio-radon sähköistämisen yhteydessä on tarkoitus parantaa myös radan palvelutasoa. Tämä tarkoittaa mm. eritasoliittymien poistamista. Raumolla sijaitsevan Faarisentien osalle on suunniteltu yleiskaavan mukaista alikulkuratkaisua, joka on tarkoitus toteuttaa yhteistyössä rataviranomaisen ja Tornion kaupungin kesken. Traficom osallistuu kustannuksiin niiltä osin kuin nykyisen tasoliittymän korvaaminen puolipuomilaittein varustetulla liittymällä maksaisi. Eritasosillan toteutus ajoittuu pääasiassa vuodelle 2023.

Veneilyn olosuhteita on suunniteltu parannettavan joen suistoalueella olevien veneväylien kunnostamisella. Suoritettaville toimenpiteille on haettu vesilain mukaista lupaa maaliskuussa 2020. Hankkeen toteutus on ollut tarkoitus käynnistää vuoden 2021 lopussa, mutta käytännössä aloittaminen mennee vuodelle 2022, jolloin hankkeella on olemassa työn toteuttamiseen vaadittava lupa. Väylien kunnostamiset on tarkoitus rahoittaa yhdessä valtion, kaupungin ja vesialueen omistajana olevan osakaskunnan kesken. Ensimmäisessä vaiheessa toimenpiteet tullaan kohdistamaan ns. Pirkkiön väylään.

Tornion kaupungin talous

Suomen kuntatalouden lähtökohdat

Viimeiset kaksi vuotta ovat olleet kuntataloudessa hyvin poikkeukselliset. Vuoden 2019 ennätysellisen heikosta tilanteesta kuntatalous päätyi talousluvuilla mitattuna vuonna 2020 varsin hyvään tilanteeseen. Viime vuoden hyvään tulokseen vaikutti erityisesti valtion kunnille osoittama tuki, joka ylitti selvästi kuntataloudelle koronaepidemiasta vuonna 2020 aiheutuneet taloudelliset menetykset. Koronatilanne vaikuttaa kuntien toimintaan ja talouteen vielä vuonna 2021 ja myös valtion tukitoimet jatkuvat, tosin merkittävästi viime vuotta pienempinä. Tuista merkittävä osa kohdennettiin peruspalvelujen valtionosuuksien kautta, joten valtionosuudet kasvoivat peräti noin 28 prosenttia vuodesta 2019. Myös kuntien verotulot kasvoivat ennakoitua enemmän ja toimintamenot ennakoitua vähemmän. Verotulojen kehitykseen vaikutti erityisesti yhteisöveron jako-osuuden 10 prosenttiyksikön määräaikainen korotus.

Vuoden 2020 tilinpäätöstietojen mukaan kuntatalouden yhteenlaskettu vuosikate kaksinkertaistui edellisvuodesta ollen noin 4,7 mrd. euroa. Vuosikate riitti kattamaan poistot ja käytännössä myös investoinnit. Negatiivisen vuosikatteen kuntien määrä laski merkittävästi edellisvuodesta ja oli koko 2000-luvun pienin niiden määrän ollessa vain kaksi.

Kuntakonsernin tilinpäätökset olivat peruskuntien tapaan hyvin vahvat. Vuosikate vahvistui lähes 2,5 mrd. euroa riittäen kattamaan poistot noin 2,2 mrd. eurolla. Vuosikate oli negatiivinen vain yhdellä kuntakonsernilla.

Vuonna 2022 kuntatalouden toimintakatteen ennakoidaan heikenevän voimakkaasti, sillä toimintamenot kasvavat ja lisäksi toimintatulojen arvioidaan laskevan yli 5 prosenttia. Toimintatulojen pudotus on seurausta muun muassa korona-avustusten ja monien määräaikaisten toimien päättymisestä.

Kuntien verotulojen kasvu hidastuu vajaan prosenttiin vuonna 2022. Kasvua hidastaa etenkin yhteisöverotulojen jako-osuuden määräaikaisen korotuksen päätyminen. Myös kiinteistöverotulot laskevat edellisvuodesta, jolloin kiinteistöverotilityksiä kasvatti kertaluonteinen järjestelmämuutos. Valtionosuudet sen sijaan kasvavat noin 6 prosenttia hallitusohjelman mukaisten tehtävälaajennusten, valtionosuuden tason korotuksen ja indeksitarkistusten vuoksi.

Kuntatalouden vuosikate laskee painelaskelmassa huomattavasti kuluvasta vuodesta, mutta se riittää kattamaan poistot ja arvonalentumiset. Kuntatalouden investointien nopeimman kasvuvaiheen arvioidaan päättyneen, mutta investointien taso pysyy korkealla koko ennustejakson. Toiminnan ja investointien rahavirta syvenee noin 1,5 mrd. euroa negatiiviseksi vuonna 2022.

Koronakriisin varjostaessa talouskehitystä kunnat ovat historiallisen suuren muutoksen edessä. Sosiaali- ja terveystaloudet sekä pelastustoimi siirtyvät vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden vastuulle. Muutoksella on suuria vaikutuksia kuntien tehtäviin ja talouteen.

Valtionosuudet kasvavat vuoden 2021 valtion varsinaiseen talousarvioon (ilman korona-avustuksia) verrattuna vuonna 2022 noin 290 milj. eurolla. Valtionosuuden tasoa korottavat hallituksen kevään 2021 kehysriihessä päättämä 246 milj. euron erillinen valtionosuuden korotus sekä indeksikorotus (2,5 prosenttia), joka on noin 188 milj. euroa. Lisäksi valtionosuuden tasoa nostavat kuntien uudet ja laajenevat tehtävät, jotka yhteensä lisäävät valtionosuuksia vuonna 2022 lähes 120 milj. eurolla. Näistä taloudellisesti merkittävimmät ovat vanhuspalvelulain muutos (43,7 milj. euroa), sosiaali- ja

terveydenhuollon asiakasmaksulain uudistus (28,0 milj. euroa), lastensuojelun jälkihuollon laajennus (12 milj. euroa), seulontaohjelman laajennus (10 milj. euroa) sekä oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen (8,4 milj. euroa). Vuoden 2022 valtion talousarvioesitykseen ei sisälly enää koronatuki-toimia kunnille.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti laskee 25,67 prosentista 23,59 prosenttiin vuonna 2022.

Valtionosuuteen vaikuttavia tekijöitä

Varhaiskasvatukseen kehitetään kolmiportaisen tuen rakenne. Tätä koskevan lakimuutoksen on tarkoitus tulla voimaan elokuun alusta vuonna 2022. Varhaiskasvatuksen tukeen ehdotetaan vuonna 2022 yhteensä 15 milj. euroa, josta 6,25 milj. euroa on valtionosuuksien lisäystä ja 8,75 milj. euroa toimeenpanoa tukevia valtionavustuksia.

Vuonna 2022 ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden tarvitseman opetuksen ja ohjauksen varmistamiseksi opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen kohdennetaan 70 milj. euroa, mistä kuntatalouteen arvioidaan kohdistuvan noin 52 milj. euroa.

Vuosien 2022–2024 aikana toteutetaan oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen määräytymisperusteiden uudistamisen kokeilu, jolla tuetaan nuorten kouluttautumista ja työllistymistä. Kokeiluun kohdennetaan 5 milj. euroa vuonna 2022 ja kuntatalouteen tästä arvioidaan kohdistuvan noin 3,7 milj. euroa.

Oppilas- ja opiskelijahuollon palveluja perusopetuksessa ja toisella asteella vahvistetaan säätämällä oppilashuollon sitovista mitoituksista. Vuonna 2022 toimenpiteeseen kohdennetaan 20 milj. euroa, josta peruspalvelujen valtionosuuksina 8,4 milj. euroa ja valtionavustuksina 11,6 milj. euroa. Mitoitus tulee voimaan asteittain siten, että kuraattorien osalta mitoitus tulisi voimaan tammikuussa 2022 ja psykologien osalta vuonna 2023. Vuodesta 2023 alkaen vastuu oppilas- ja opiskelijahuollon palvelujen järjestämisestä sekä sitä koskeva rahoitus siirretään hyvinvointialueille.

Vapaassa sivistystyössä maahanmuuttajien kotouttamiskoulutukseen ehdotetaan lisäystä 5 milj. euroa vuodesta 2022 alkaen. Lisäys maksetaan vapaan sivistystyön järjestäjille valtionosuutena, josta kuntiin kohdistuu arviolta 1,5 milj. euroa.

Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden henkilöstömitoitukseen osoitetaan 4,8 milj. euroa.

EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä kohdistuu kuntasektorille rahoitusta vuonna 2022 noin 134 milj. euroa, josta sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuuden vahvistamiseen osoitetaan 124 milj. euroa. Jatkuvan oppimisen uudistukseen ehdotetaan 4 milj. euroa, ohjaamotoiminnan monialaisuuden tukemiseen 3,2 milj. euroa ja avustuksiin kuntien kiinteistöjen öljylämmityksestä luopumiseen 2,5 milj. euroa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta koskevan lainsäädännön voimaantulo luo kunnille useita uusia velvoitteita sekä ennen järjestämistehtävien siirtymistä hyvinvointialueille vuosina 2021–2022 että sen jälkeen vuodesta 2023 lukien. Uudistuksen voimaantulolaki velvoittaa kuntia muun muassa osallistumaan uudistuksen täytäntöönpanon valmisteluun ja tarvittavan virka-avun antamiseen. Velvoitteesta aiheutuvat kustannukset on huomioitu kuntien peruspalvelujen valtionosuudessa 2 milj. euron lisäyksellä vuonna 2022. Lisäksi hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän valmistelukustannusten korvauksiin on varattu 47 milj. euroa. Uudistuksesta aiheutuu kunnille

myös ICT-muutuskustannuksia, mutta niiden korvauksista kunnille on tarkoitus päättää vuosia 2023–2026 koskevan julkisen talouden suunnitelman valmistelun yhteydessä keväällä 2022.

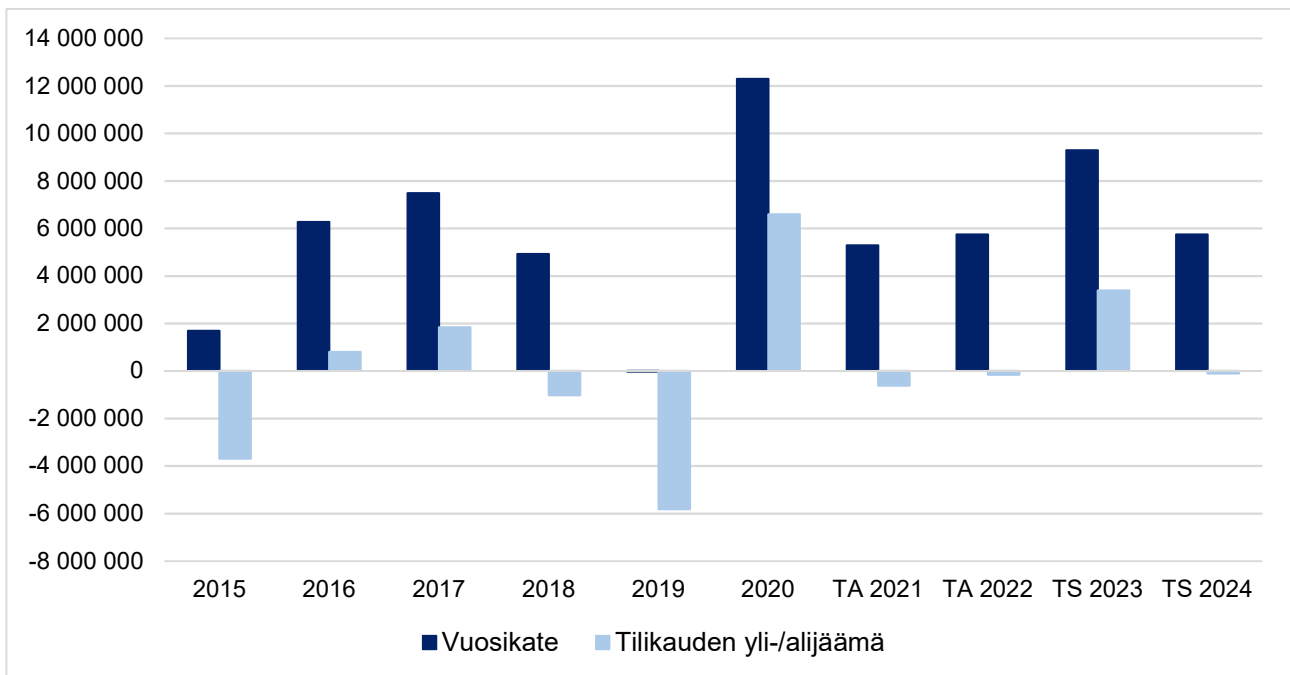
Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset ovat katkolla helmikuun lopussa 2022. Henkilöstökulut muodostavat kuntasektorin suurimman kuluerän, ja siksi kunta-alan palkkatarkoituksilla on suuri merkitys kuntatalouden kehitykselle. Kehitysurassa kunta-alan ansiokehityksen on oletettu mukailevan koko kansantalouden ennustettua ansiokehitystä vuosina 2022–2025. Työmarkkinoiden kireys näkyy jo kuntasektorilla, ja monilla aloilla ja ammattiryhmissä on pulaa työvoimasta.

Ansiotuloveroperusteisiin tehdään vuonna 2022 indeksitarkistus ansiotasoindeksin muutosta vastaavasti. Progressiivisen tuloveroasteikon euromääräisiä rajoja nostetaan, kunnallisverotuksen perusvähennyksen enimmäismäärä korotetaan ja työtulovähennystä kasvatetaan. Muutosten arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa yhteensä 209 milj. eurolla vuonna 2022.

Kotitalousvähennystä korotetaan vuosina 2022 ja 2023 kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön osalta. Lisäksi kotitalousvähennystä korotetaan vuosina 2022–2027 öljylämmityksestä luopumisen osalta lämmitystapamuutosten tukemiseksi. Kotitalousvähennyksen muutosten arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 17 milj. eurolla vuonna 2022.

Valtion päättämistä veroperustemuutoksista kunnille aiheutuvat verotulomenetykset korvataan täysimääräisesti.

Tornion kaupungin kuntatalouden piirteitä

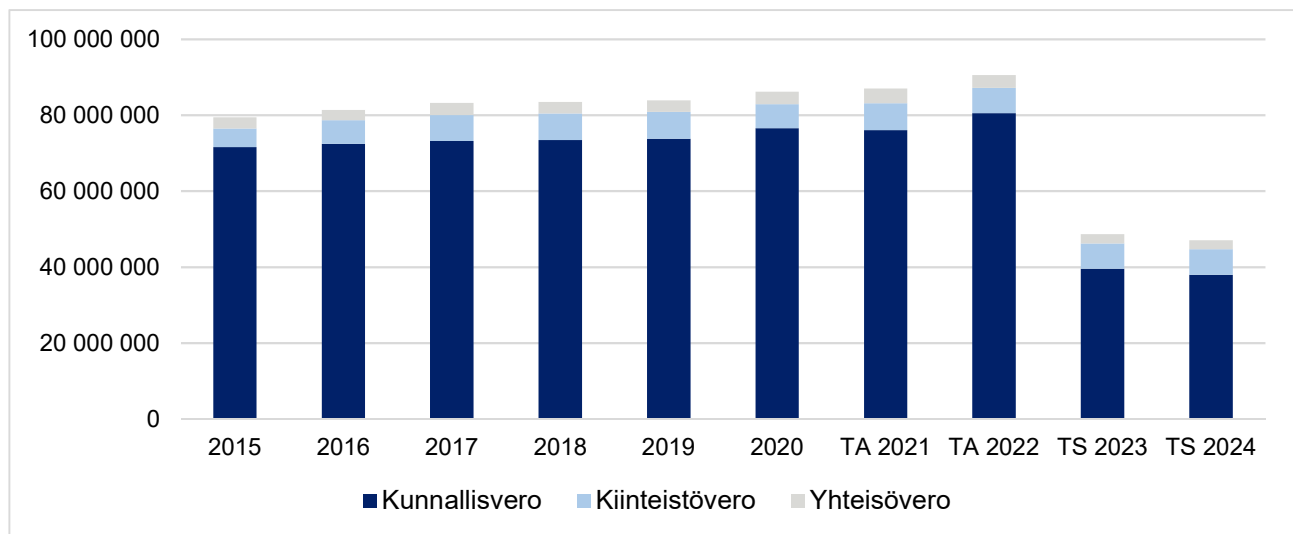
Kuvio 8. Tornion vuosikate ja tilikauden yli-/alijäämä 2015–2024.

Taulukko 7. Tornion kaupungin vuosikate ja yli-/alijäämä TP 2020 – TS 2024

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Vuosikate	12 291 499	5 287 716	5 743 461	9 291 748	5 743 267
Yli-/alijäämä	6 598 957	-612 284	-156 539	3 391 748	-106 733

Taulukko 8. Tornion kaupungin veroprosentti ja kunnallisveron kehitys 2015–2021.

Kunnallisverotulot	Vero-%	Kasvu % ed. v.	Kasvu-% kunnat yht.	Ero Tornio - kunnat yht.
Verovuosi 2015	20,50 %	3,06 %	1,60 %	1,5 %
Verovuosi 2016	20,50 %	1,17 %	2,00 %	-0,8 %
Verovuosi 2017	21,00 %	1,06 %	0,20 %	0,9 %
Verovuosi 2018	21,00 %	0,37 %	-0,90 %	1,3 %
Verovuosi 2019	21,00 %	0,44 %	2,60 %	-2,2 %
Verovuosi 2020	21,00 %	2,70 %	2,90 %	-0,2 %
Verovuosi 2021	21,00 %	1,01 %	1,70 %	-0,7 %

Kuvio 9. Tornion verotulojen kehitys 2015–2024.

Talousarvio 2022 ja -suunnitelmavuodet 2023–2024

Kaupunginhallitus on antanut käyttötalouden raamin 7.6.2021 § 199 vuodelle 2022. Raamin mukaan tilikauden tuloksen tuli olla 194 473 euroa ylijäämäinen. Talousarvion 2022 tilikauden tulos on 156 539 euroa alijäämäinen.

Toimintatuottojen talousarviotavoite on vuonna 2022 18 655 954 euroa, joka on 1,6 % vuoden 2021 talousarviota vähemmän. Taloussuunnitelmavuosille 2023–2024 asetetaan 1,25 %:n korotus toimintatuottoihin.

Toimintakuluihin varataan vuoden 2022 talousarviossa 150 444 853 euroa, mikä on 3,9 % vuoden 2021 talousarviota enemmän. Taloussuunnitelmavuosille 2023–2024 varataan toimintakulujen kasvuun 2 %.

Erikoissairaanhoidon menoihin (palvelujen osto) varataan 30,68 milj. euroa, joka on 0,88 milj. euroa vuoden 2021 talousarviota enemmän. Palvelujen ostoihin varataan yhteensä 75,7 milj. euroa, joka on 3,48 milj. euroa kuluvaan vuoden talousarviota enemmän.

Toimintakate vuoden 2022 talousarviossa on -131 788 899 euroa.

Verotulot

Kaupunginvaltuusto päätti 15.11.2021 (§ 171) pitämässään kokouksessa säilyttää kunnan tuloveroprosentin vuoden 2021 tasossa eli 21,00 %:ssa. Kaupunginvaltuuston päätöksellä myös kiinteistöveroprosentit (KV 15.11.2021 § 172) pidetään vuoden 2021 tasolla: yleinen kiinteistöveroprosentti 1,12 %, vakituinen asuinrakennus 0,50 %, muu kuin vakituinen asuinrakennus 1,00 %, voimalaitos 3,10 %, yleishyödyllinen yhteisö 0,00 % ja rakentamaton rakennuspaikka 3,00 %.

Verotuloja arvioidaan kertyvän vuonna 2021 yhteensä 89 milj. euroa. Vuodelle 2022 verotuloja on arvioitu kertyvän yhteensä 90,5 milj. euroa, josta kunnan tuloveroa 80,5 milj. euroa, kiinteistöveroa 6,6 milj. euroa ja yhteisöveroa 3,3 milj. euroa.

Taulukko 9. Tornion kaupungin verotulot TA 2021 – TS 2024

Verotulot 1000 euroa	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	Muutos %	TS 2024	Muutos %
Kunnan tulovero	76 080	80 500	5,81 %	39 550	-50,87 %	37 980	-3,97 %
Kiinteistövero	7 046	6 689	-5,07 %	6 690	0,01 %	6 690	0,00 %
Yhteisövero	3 880	3 332	-14,12 %	2 446	-26,59 %	2 412	-1,39 %
Verotulot yhteensä	87 006	90 521	4,04 %	48 686	-46,22 %	47 082	-3,29 %

Valtionosuudet

Kuntien rahoitusjärjestelmä koostuu kuntien omista tuloista ja valtion rahoituksesta. Tärkeimpiä tulolähteitä ovat verotulot ja valtionosuudet. Valtionosuudet muodostavat suunnilleen neljäsosan kuntien tulorahoituksesta.

Valtionosuuksien tarkoituksena on taata kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuus koko maassa. Valtionosuusjärjestelmä muodostuu kustannuserojen kompensatiosta ja tulopohjan tasauksesta.

Merkittävin osa valtionosuusjärjestelmää on kunnan peruspalvelujen valtionosuus, joka kokoaa yhteen kunnallisten peruspalvelujen rahoituksen. Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on laskennallinen, ja se perustuu kunnan asukkaiden palvelutarpeeseen ja olosuhdetekijöihin.

Toimiva rahoitusjärjestelmä on keskeinen lähtökohta, jotta kunta voi järjestää laadukkaita peruspalveluja.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on merkittävin osa valtionosuusjärjestelmää. Peruspalvelujen valtionosuus on laskennallinen, ja se perustuu kunnan asukkaiden palvelutarpeeseen ja olosuhdetekijöihin. Järjestelmän laskennallisuudesta johtuen kunnalle myönnetyn valtionosuuden suuruuteen ei vaikuta se, miten kunta palvelutoimintansa järjestää ja miten paljon rahaa se niihin käyttää.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus kattaa seuraavat tehtäväalueet:

- sosiaali- ja terveydenhuolto
- varhaiskasvatus (päivähoito)
- esi- ja perusopetus
- kirjastot
- yleinen kulttuuritoimi (asukasperusteinen)
- taiteen perusopetus (asukasperusteinen).

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus kokoaa yhteen kunnallisten peruspalvelujen rahoituksen, lisää poikkihallinnollisuutta ja korostaa valtionosuuksien yleiskatteellisuutta.

Valtionosuusjärjestelmän perusrakenne

Kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti kuvaa valtion ja kuntien välistä kustannusten jakoa valtakunnallisesti. Vuonna 2022 valtionosuusprosentti on 23,59. Yhden kunnan valtionosuus saadaan, kun kunnan laskennallisesta perusteesta/kustannuksesta vähennetään kunnan omarahoitusosuus, joka on yhtä suuri (€/asukas) kaikissa kunnissa.

Lisäksi kunnille myönnettävässä kunnan peruspalvelujen valtionosuudessa otetaan huomioon seuraavat tekijät:

- lisäosat: syrjäisyys, työpaikkaomavaraisuus ja saamelaiden kotiseutualueen kunta
- valtionosuuteen tehtävät vähennykset ja lisäykset
- järjestelmämuutoksen tasaus
- verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus.

Edellä mainitut tekijät vaikuttavat sellaisenaan kunnan valtionosuuden määrään eli niistä ei vähennetä kunnan omarahoitusosuutta, kuten laskennallisista kustannuksista.

Maksatus yhtenä kokonaisuutena

Valtionosuus maksetaan kootusti yhtenä kokonaisuutena valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta kuukausittain viimeistään kuukauden 11. päivänä.

Valtionosuusmaksatus sisältää seuraavat erät:

- kunnan peruspalvelujen valtionosuus
- esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvaukset
- opetustoimen rahoituslain mukainen rahoitus.

Maksuerittely valtionosuusmaksatusten eristä toimitetaan maksunsaajille valtionosuuspäätösten yhteydessä.

Nykyinen valtionosuusjärjestelmä on tullut voimaan vuoden 2015 alusta (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 1704/2009).

Taulukko 10. Tornion kaupungin valtionosuudet TA 2021 – TS 2024

Valtionosuudet 1000 euroa	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	Muutos %	TS 2024	Muutos %
Peruspalvelujen valtionosuus	26 240	27 784	5,9 %	16 135	-41,9 %	15 117	-6,3 %
Verotulojen tasaus	8 572	8 521	-0,6 %	-3 394	-139,8 %	-3 394	0,0 %
Opetus- ja kulttuurit. valtionosuudet	-352	-169	-52,0 %	-169	0,0 %	-169	0,0 %
Järjestelmämuutos ja lisäosat	0	0		0		0	
Verotulomenestysten kompensatio	9 214	10 396	12,8 %	3 346	-67,8 %	3 346	0,0 %
Valtionosuudet yht.	43 674	46 532	6,5 %	15 918	-65,8 %	14 900	-6,4 %

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely, Kuntalaki 118 §

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerejä on uudistettu. Uudistetut kriisikuntakriteerit kuvaavat kunnan taloutta eri näkökulmista aiempaa paremmin. Kriisikuntamittariston rakenne säilyy ennallaan, mutta tunnuslukuja ja niiden raja-arvoja on muutettu. Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella. Siihen asti sovelletaan, mitä lain voimaan tullessa voimassa olleessa kuntalain 118 §:ssä säädetään.

Arviointimenettely voidaan käynnistää:

- jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa (*ei muutosta aiempaan*)
- jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa (*ei muutosta aiempaan*)

TAI

jos rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot:

1. kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia (*aiemmin konsernin negatiivinen vuosikate*)
2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti (*aiemmin 1 prosenttiyksikkö*)
3. asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla (*aiemmin tunnusluvussa ainoastaan konsernin lainamäärä*)
4. konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8 (*aiemmin tunnuslukuna: suhteellinen velkaantuneisuus vähintään 50 %*)

Kuntayhtymässä arviointimenettely voidaan käynnistää vain, mikäli kuntayhtymä ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää kuntalain 110.3 §:n mukaisessa määräajassa.

Keltaiset valot

Kuntalaissa määritellään edelleen tunnuslukujen raja-arvot, jotka kuvaavat kunnan erityisen vaikeaa taloudellista asemaa. Kuntien olisi tarpeen tunnistaa myös tilanteet, joissa kunta on lähellä raja-arvon täyttymistä. Hallituksen esityksessä on esitetty myös väljemmät raja-arvot (ns. keltaiset valot), jotka eivät vielä johda arviointimenettelyn käynnistämiseen, mutta joiden täytyessä kunnan tulisi kiinnittää erityistä huomioita taloutensa kehitykseen ja analysointiin.

- Konsernin kertynyt alijäämä vähintään 500 e/as
- Konsernin vuosikate-% poistoista alle 100
- Tuloveroprosentti 1,5 %-yks. yli keskimääräisen
- Konsernin lainat ja vastuut 25 % yli keskimääräisen
- Konsernin laskennallinen lainanhoitokate alle 1,0

Arviointimenettelyä ei voida käynnistää yllä mainittujen raja-arvojen (keltaiset valot) täytyessä.

Taulukko 11. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan raja-arvot (Tornion kaupunki).

Tornion kaupunki	Raja-arvo	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Vuosikate €/as.	negatiivinen	283 ■	341 ■	225 ■	-1,1 ■	572 ■	246 ■	268 ■
Tuloveroprosentti								
Tornio		21,0 ■	21,0 ■	21,0 ■	21,0 ■	21,0 ■	21,0 ■	21,0 ■
Kaikki kunnat*	ka. + 1 %	20,6	20,67	20,76	20,84	20,92	20,98	21,0
Lainamäärä €/as.								
Tornio		2367 ■	2299 ■	2740 ■	3036 ■	2997 ■	3444 ■	
Kaikki kunnat**	ka. +50 %	4400	4400		5028	5217	5166	
Taseeseen kertynyt ylijäämä €/as.	alij.	581 ■	670 ■	626 ■	364 ■	674 ■	337 ■	640 ■
Suhteellinen velkaantuneisuus %	väh. 50 %	48,2 ■	48,6 ■	53,0 ■	56,3 ■	51,4 ■	57,0 ■	46,9 ■
Asukasmäärä		22 107	21 931	21 872	21 637	21 471	21 500	21 400

* Kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti

** Kaikkien kuntien keskimääräinen lainamäärä

Taulukko 12. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan raja-arvot (Tornion kaupunkikonserni).

Tornion kaupunkikonserni	Raja-arvo	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Vuosikate €/as.	negatiivinen	823 ■	655 ■	654 ■	404 ■	1089 ■	448 ■	■
Tuloveroprosentti								
Tornio		21,0 ■	21,0 ■	21,0 ■	21,0 ■	21,0 ■	21,0 ■	21,0 ■
Kaikki kunnat*	ka. + 1 %	20,6	20,67	20,76	20,84	20,92	20,98	21,0
Lainamäärä €/as.								
Tornio		4 777 ■	4 625 ■	4992 ■	5190 ■	5009 ■	5237 ■	
Kaikki kunnat**	ka. +50 %	9 222	9 449	9806	10 658	7 513	7 855	
Taseeseen kertynyt ylijäämä €/as.	alij.	1 781 ■	1 931 ■	2028 ■	1777 ■	2283 ■	1830 ■	1 838 ■
Suhteellinen velkaantuneisuus %	väh. 50 %	68,2 ■	69,6 ■	69,0 ■	69,9 ■	64,2 ■	78,9 ■	79,5 ■
Asukasmäärä		22 107	21 931	21 872	21 637	21 471	21 500	21 400

* Kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti

** Kaikkien kuntien keskimääräinen lainamäärä

■ = kriisikuntakriteerit eivät täyty

■ = kriisikuntakriteerit täyttyvät

Riskienhallinta

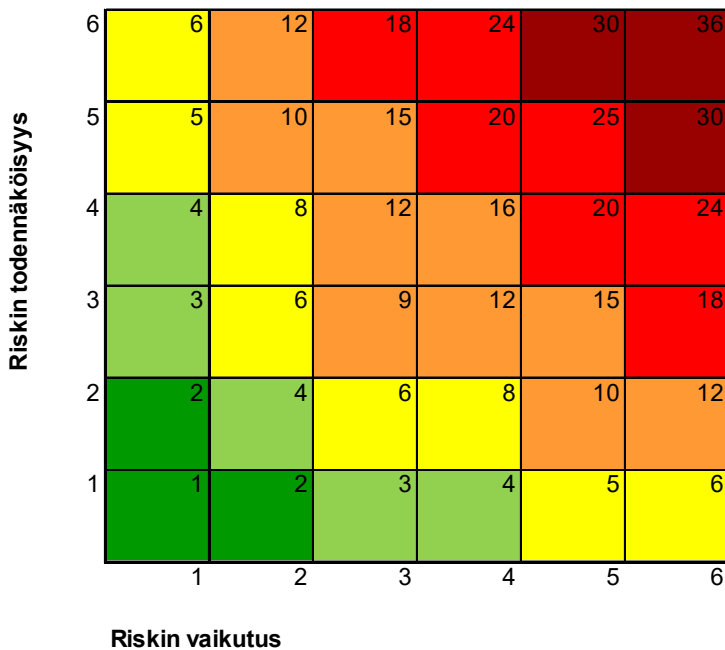
Tornion hallintosäännön § 24 kohdan 13 mukaan kaupunginhallitus vastaa kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta.

Tornion kaupungilla toteutettiin ensimmäinen riskienarviointikierron keväen 2016 aikana. Avainriskejä ja toimenpiteitä on päivitetty käyttösuunnitelman 2021 sekä vuoden 2022 talousarvion laadinnan yhteydessä. Toimialat raportoivat avainriskeistä ja toimenpiteistä tilinpäätöksen 2021 sekä 2022 kesäkuun osavuosikatsauksen ja tilinpäätöksen 2022 yhteydessä.

Riskien arvioinnissa riskit tunnistetaan ja kuvataan toimialoittain. Niiden toteutumisen vaikutuksia (merkittävyyttä) sekä toteutumisen todennäköisyyttä arvioidaan. Riskien vaikutuksia arvioidaan asteikolla 1–6: Mitä suurempi vaikutus tavoitteisiin, toimintoihin tai talouteen, sitä suurempi arvo annetaan. Riskin kokonaisarviointi vaikutuksen ja todennäköisyyden perusteella (kerrottiin annetut luvut keskenään): Mitä suurempi toteutumisen todennäköisyys ja vaikutus, sitä vakavampi ja merkityksellisempi riski oli. Esimerkki kokonaisarviosta: 1–2 mitätön riski, 3–4 pieni riski, 5–8 kohtalainen riski, 9–16 tuntuva riski, 18–25 merkittävä riski, 26–36 sietämätön riski.

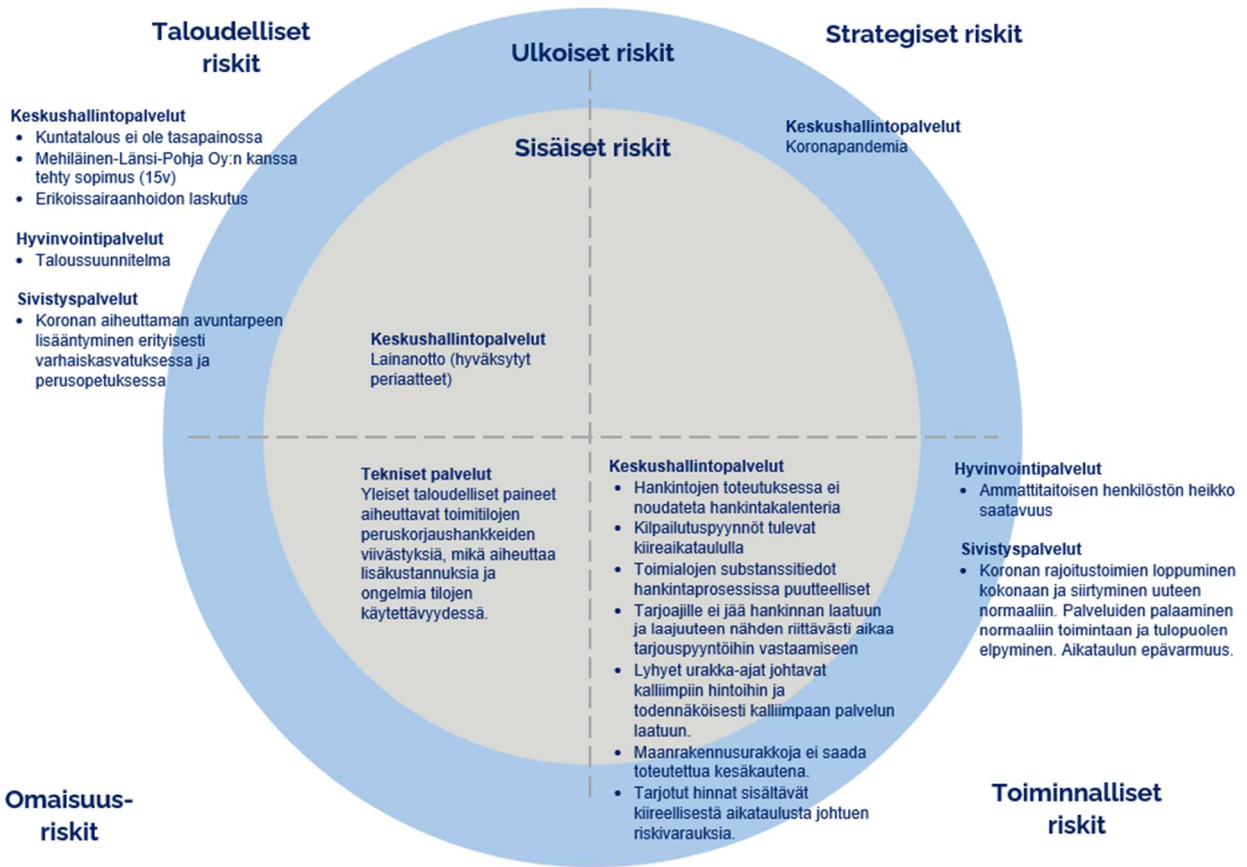
Riskien arvioinnissa ne riskit, jotka saavat numeerisen arvon 9–36 nostetaan avainriskeiksi ja niille on nimetty vastuuhenkilö. Vastuuhenkilöt laativat riskeille toimenpidesuunnitelmat. Riskit jaotellaan sisäisiin ja ulkoisiin riskeihin sekä strategisiin, toiminnallisiin, taloudellisiin ja omaisuus riskeihin.

Tornion kaupunki toteuttaa riskiarvioinnissa kuntaliiton mallia.

Kuvio 10. Riskien merkittävyys.

Tornion kaupungin sisäiset ja ulkoiset riskit 2022

Kuvio 11. Tornion kaupungin sisäiset ja ulkoiset riskit 2022.

Keskushallintopalvelut				
Riskienhallinta				
Riskityyppi	Riski ja kuvaus	Riskiarvio	Toimenpiteet	Vastuuhenkilöt
Strateginen riski - Ulkoinen	Koronaviruspandemia aiheutti Suomeen poikkeusolot keväällä 2020 ja koko loppuvuosi elettiin koronan varjossa. Pandemia kiihtyi uudelleen syksyllä 2020.	Todennäköisyys: 4 Vaikutus: 6 24	Noudatetaan Suomen kansallisia ohjeita pandemian hoidossa ja sopeutetaan kaupungin toiminta niiden mukaisesti	
Taloudellinen riski - Ulkoinen	Kuntatalous ei ole tasapainossa. Erikoissairaanhoidon kustannukset kasvavat. Kunnan velkamäärä kasvaa.	Todennäköisyys: 4 Vaikutus: 6 24	Talouden tasapainottamisohjelma.	Jukka Kujala, Anne Vuorjoki, Sampo Kangas-talo, Leena Karjalainen, Ilkka Halmkrona, Markus Kannala
Taloudellinen riski - Ulkoinen	Mehiläinen Länsi-Pohja Oy sopimus (15 v.). Erikoissairaanhoidon laskutus ml. Mehiläinen Länsi-Pohja Oy.	Todennäköisyys: 4 Vaikutus: 5 20	Omistajaohjaus Mehiläisen osalta jatkuva seuranta ja neuvottelut sopimuksen toteutumisesta.	Jukka Kujala, Leena Karjalainen, Raila Pelto
Taloudellinen riski - Sisäinen	Lainanotto (hyväksytyt periaatteet). Lainanotto kasvanut koko ajan. Lainamäärä ei vielä kriittinen (alle valtakunnan keskiarvon). Velkaantumisen pitäisi saada hallintaan. Korkoriski.	Todennäköisyys: 3 Vaikutus: 6 18	Isot investoinnit toteutetaan lainarahalla. Tulorahoitus ei riitä kuluihin (negatiivinen vuosikate).	Jukka Kujala, Anne Vuorjoki, Markus Kannala
Toiminnallinen riski - Sisäinen	Hankintojen toteutuksessa ei noudateta hankintakalenteria. Kilpailutuspyynnöt toimialoilta tulevat kiire aikataululla hankintapalveluihin, jolloin hankintaprosessin laadukkaaseen hoitamiseen ei ole riittävästi aikaa. Toimialojen toimittamat substanssiedot	Todennäköisyys: 6 Vaikutus: 3 18	Hankintaohjeen ja hankintakalenterin noudattaminen. Kilpailutusprosessien toteuttamisen aikais-taminen vuoden ensimmäiselle ja toiselle neljännekselle.	Sampo Kangas-talo, Leena Karjalainen, Markus Kannala, Ilkka Halmkrona, Keijo Tuisku

	<p>hankintaprosessissa ovat puutteellisia.</p> <p>Tarjoajille ei jää hankinnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävästi aikaa tarjouspyyntöihin vastaamiseen</p> <p>Lyhyet urakka-ajat johtavat kalliimpiin hintoihin ja todennäköisesti huonompaan palvelun laatuun</p> <p>Maanrakennusurakoja ei saada toteutettua kesä kautena</p> <p>Tarjotut hinnat sisältävät kiireellisestä aikataulusta johtuvia riskivarauksia</p>			
--	---	--	--	--

Hyvinvointipalvelut				
Riskienhallinta				
Riskityyppi	Riski ja kuvaus	Riskiarvio	Toimenpiteet	Vastuuhenkilöt
Toiminnallinen riski - Ulkoinen	Ammattitaitoisen henkilöstön heikko saataavuus.	Todennäköisyys: 6 Vaikutus: 6 36	Muodostaa työnteijämyönteinen työnantajakuva. Oppilaitosyhteistyö/oppisopimukset.	Maarit Alalahti
Taloudellinen riski - Ulkoinen	Taloussuunnitelma	Todennäköisyys: 5 Vaikutus: 6 30	Palvelujen integrointi yhteistyössä yhteisyrityksen ja sairaanhoitopiiriin kanssa. Omistajaohjaus. Palvelujen saatavuuden seuranta ja valvonta.	Leena Karjalainen, Raila Peltola

Sivistyspalvelut Riskienhallinta				
Riskityyppi	Riski ja kuvaus	Riskiarvio	Toimenpiteet	Vastuuhenkilöt
Taloudellinen riski - Ulkoinen	Koronan aiheuttaman avuntarpeen lisääntyminen erityisesti varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa kotskien lähinnä erityistä ja tehostettua tukea. Valtiovalta tukee kuntia, mutta yleinen kuntatalouden heikkeneminen aiheuttaa haasteita.	Todennäköisyys: 5 Vaikutus: 4 20	Seuranta ja raportointi lasten tuen suhteen. Avun nopea ja oikea ajallinen kohdentaminen. Talouden tarkka seuranta	Ilkka Halmkrona, Henna Kumpula, Riitta Keloneva
Toiminnallinen riski - Ulkoinen	Koronan rajoitustoimien loppuminen kokonaisuudessaan ja siirtyminen ns. uuteen normaaliin. Kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalveluiden palaaminen normaaliin toimintaan ja sitä kautta palveluiden palauttaminen kaupunkilaisille ja tulopuolen elpyminen. Aikataulun epävarmuus.	Todennäköisyys: 5 Vaikutus: 4 20	Palautetaan toiminta pandemiaa edeltäneelle tasolle.	Ilkka Halmkrona, Tiina Väkeväinen, Tarja Hooli, Auli Pietikäinen, Antti Härkönen, Merja Stenberg

Tekniset palvelut Riskienhallinta				
Riskityyppi	Riski ja kuvaus	Riskiarvio	Toimenpiteet	Vastuuhenkilöt
Omaisuusriski - Sisäinen	Yleiset taloudelliset paineet aiheuttavat toimitilojen peruskorjaushankkeiden viivästyksiä, mikä aiheuttaa lisäkustannuksia ja ongelmia tilojen käytettävyydessä.	Todennäköisyys: 4 Vaikutus: 4 16	Peruskorjausinvestointien toteuttaminen laaditun investointien rahoitustarpeen ja pitkän aikavälin suunnitelman mukaisesti.	Markus Kannala, Ulla-Maija Koskenranta

Tornion kaupungin strategisen kehittämisen suuntaviivat

Strategisen ohjauksen periaatteet

Tornion kaupungin ylin päättävä toimielin eli kaupunginvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa (Kuntalaki 410/2015). Kaupunginvaltuuston tehtävänä on päättää mm. Tornion kaupungin strategisista tavoitteista (mm. kaupunkistrategia) ja hyväksyä vuosittain niitä toteuttava talousarvio.

Kaupunginhallituksen tehtävänä on mm. vastata kaupungin hallinnosta, taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta (Kuntalaki § 39). Kaupunginhallitus ml. henkilöstö- ja konsernijaostot huolehtivat oman toimivaltansa puitteissa siitä, että kaupunkikonsernin päätöksenteko (lautakunnat, tytäryhteisöt) on linjassa kaupunginvaltuuston hyväksymien kaupungin strategisten tavoitteiden kanssa.

Kaupungin johtavien viranhaltijoiden ja esimiesten tehtävänä on valmistella ja toteuttaa strategiassa määritellyt kaupunkitason tulostavoitteet ja johtaa ne toimialoille. Esimiehet toiminnallistavat strategian osaksi palveluyksiköiden talousarviosuunnittelua ja seuraavat strategian toteutumista omilla vastualueillaan. Esimiehet ovat avainasemassa strategian tavoitteiden toteuttamisessa ja strategaviestinnässä henkilöstön suuntaan. Henkilöstö on keskeisessä asemassa strategian käytännön toimenpiteiden toteuttajana.

Tornion kaupungin talouden ja toimintojen suunnittelun vuosikello

Kuvio 12. Tornion kaupungin talouden ja toimintojen suunnittelun vuosikello.

Tornion kaupunkistrategia 2017–2021 ja strategian toimeenpano

Tornion kaupunkistrategia 2017–2021 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 26.2.2018 § 18. Kaupunkistrategia on kaupungin tärkein johtamista ja toimintaa ohjaava strategiatason asiakirja (päästrategia), jossa valtuusto päättää kaupungin toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kaupungin toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän kaupunkistrategian mukaisesti. Kaupungin talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kaupunkistrategiaa ja edellytykset kaupungin tehtävien hoitamiseen turvataan.

Tornion kaupunkistrategiassa on koottu yhteen kaupungin kehittämisen päälinjaukset ja painopisteet valtuustokaudeksi 2017–2021 sekä pitkän aikavälin suuntaviivat vuoteen 2027.

Kaupunkistrategiassa linjattujen toimenpiteiden avulla:

- edistetään torniolaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta
- vahvistetaan kaupungin elinvoimaa vastaamalla toimintaympäristön ajankohtaisiin haasteisiin
- kehitetään ja uudistetaan palveluja sekä kaupunkikonsernia.

Torniossa on vain yksi kaupunkitason strategia ja siitä johdettavat asiakirjat (suunnitelmat, ohjelmat) ovat strategian toteuttamisohjelmia. Osa ohjelmista on kunnille lakisääteisiä ja osa vapaaehtoisia. Toteuttamisohjelmia uudistetaan ja ajantasaistetaan vaiheittain siten, että ne toteuttavat voimassa olevaa kaupunkistrategiaa. Strategian toteuttamisohjelmien uusimistarve harkitaan ohjelma- ja suunnitelmakohtaisesti.

Tornion kaupunkistrategiaa tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa. Tähän liittyen Tornion kaupunkistrategian väliarviointi toteutettiin USO5-hankkeen puitteissa keväällä 2020. Väliarvioinnista tehtiin erillinen raportti.

Tornion kaupunkistrategian uudistamistyö valtuustokaudelle 2021–2025 on käynnissä, mutta vuoden 2022 talousarvion laadinnassa pohjana on edellisen valtuustokauden strategia-asiakirja.

Tornion kaupunkistrategia 2017–2021

Toiminta-ajatus / kaupungin perustehtävä

Onnellisten asukkaiden, uudistuvien palveluiden ja menestyvien yritysten vetovoimainen rajakaupunki

Visio 2027 / tavoiteltava tulevaisuuskuva

Maailman toimivin rajakaupunki

Strategiset päämäärät ja valtuustokauden tavoitteet 2017–2021

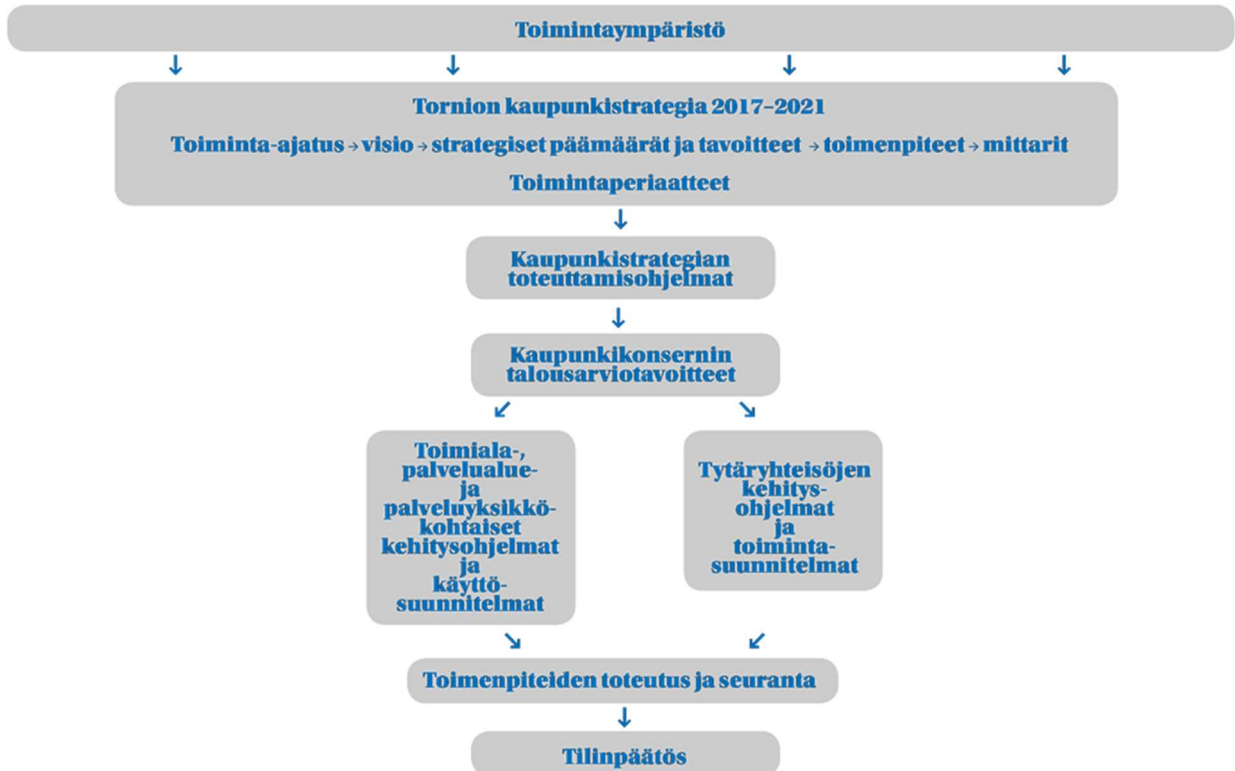
Toimintaperiaatteet / näin toimimme

Tornion kaupunki toimii kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Jatkuva uudistuminen / asiakaslähtöisyys / avoimuus / turvallisuus

Kuvio 13. Tornion kaupunkistrategian 2017–2021 tiivistelmä.

Kaupunkistrategian toimeenpano, seuranta ja arviointi

Kuvio 14. Tornion kaupunkistrategian toimeenpano, seuranta ja arviointi.

Tornion kärkihankkeet

Tornion kaupunkistrategian yhteydessä on määritetty seuraavat kärkihankkeet valtuustokaudeksi 2017–2021:

HANKE 1: TornioHaaparandan ydinkeskustan kehittäminen / E14 jatkosuunnittelu

Hankeessa kehitetään Tornion ja Haaparannan yhteistä kaupunkikeskustaa vuonna 2017 toteutetun Europan 14 -arkkitehtuurikilpailun tulosten pohjalta. Kohdealue sijaitsee Tornion keskustatoimintojen alueella E4-tien ja Tornionjoen välittömässä läheisyydessä ulottuen Ruotsin Haaparannan puolelle. Alueen tarkistettu yleissuunnitelma on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 27.5.2019 (§ 49). Suunnitelmaa käytetään alueen asemakaavamuutoksen sekä toteutussuunnitelmien pohjana, joista 1. vaihe on käynnistetty. Ensimmäinen vaihe kattaa alueen lounaisosan valtakunnan rajalta Jääkärinkadulle saakka. Alueella on myös akuutteja suunnittelu- ja kehittämistarpeita valtakunnanrajan tuntumassa viranomais toimintaan liittyen.

HANKE 2: Arctio – Tornio Energy, Industrial and Logistics Park

Tornion Röyttään avattiin 2018 Pohjoismaiden suurin LNG-tuontiterminaali, jonka läheisyyteen on suunnitteilla uusi yritysalue nimeltään Arctio. Arction menestystekijät nojaavat vahvaan teollisuusklusteriin, laadukkaaseen infrastruktuuriin ja logistiikkaan sekä raaka-ainevirtoihin. Arctiossa voi hyödyntää LNG:tä, jonka höyrystys tuottaa valtavasti kylmäenergiaa. LNG:tä voivat hyödyntää erityisesti metalliteollisuus, kemian- ja petrokemian teollisuus, bio- ja kiertotalous, kaivosteollisuus, logistiikka-ala, meriliikenne, polttoaineala, energiasektori, datakeskukset, elintarvikeyritykset, kryogeniikka sekä kaasualan tutkimus ja kehitys. Arction suunnittelualueella on valtuusto hyväksynyt yleiskaavan muutoksen 24.2.2020 (§ 17).

HANKE 3: Tornion matkailun master plan

Tornion matkailullisen vetovoiman vahvistaminen on noussut keskeiseksi strategiseksi tavoitteeksi kaupunkistrategian uudistamisprosessin yhteydessä. Tornioon on tehty viime vuosina useita matkailua palvelevia investointeja sekä parannettu olemassa olevaa matkailuinfraa. Tällä hetkellä raja-kauppa on keskeinen matkailun vetovoimatekijä, mutta tulevaisuudessa Tornion matkailullinen potentiaali tulisi saada laajemmin hyödynnettyä. Tornion matkailun nostaminen uudelle tasolle edellyttää matkailun kokonaisvaltaisen master planin laatimista, jossa kaupunki, elinkeinoelämä ja muut toimijat sopivat yhteisistä tavoitteista ja toimenpiteistä, työnjaosta ja yhteistyöstä eri toimijoiden kesken. Tornion matkailun Master Plan -loppuraportti hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 21.10.2019 (§ 315). Raportti toimitettiin edelleen kaupunginvaltuustolle. Master Planin keskeisenä jatkotoimenpiteenä on vuonna 2020 käynnistetty 1,3 miljoonan euron interreg-hanke "Two countries – One destination" yhdessä Haaparannan kanssa. Hankkeen kokonaistoteutusaika on 1.1.2020–30.9.2022. Hankkeen hallinnoijana toimii Business Tornio.

HANKE 4: Tornion ja Meri-Lapin saavutettavuuden parantaminen

Laurila-Tornio-Haaparanta-ratayhteys tulisi sähköistää pikaisesti ja raja-alueen raideliikenteen logistinen infrastruktuuri saattaa siihen kuntoon, että se mahdollistaa sujuvan ja kustannustehokkaan rajanylityksen Suomen ja Ruotsin välillä sekä tavara- että henkilöliikenteessä. Tämä avaa kansantaloudellisesti pienillä investoinneilla kansainvälisen kuljetuskäytävän Pohjois-Suomesta Eurooppaan ja Jäämerelle Narvikin satamaan, parantaa liikenneyhteyksiä ja saavutettavuutta sekä avaa tätä kautta alueen elinkeinoelämälle uusia markkinoita ja mahdollisuuksia. Laurila-Tornion-Haaparanta-radnan sähköistäminen vahvistaa Tornion kaupungin asemaa Lapin logistisena keskuksena sekä edistää suomalaisten pääsyä pohjois-Ruotsin ja -Norjan työmarkkinoille.

Pääministeri Marinin hallitusohjelmaan on kirjattu sisälle Tornio-Laurila-ratayhteyden sähköistäminen. Väylävirasto ja Trafikverket ovat aloittaneet yhdessä Tornion ja Haaparannan kaupunkien kanssa ratayhteyden suunnittelutyön. Suunnitelmien valmistuttua tarvitaan vielä molemmista valtioista rakentamispäätös sekä hankkeen sisällyttäminen Suomen ja Ruotsin valtioiden talousarvioihin. Rakennustyöt vievät 2–3 vuotta niiden aloittamisesta.

Laurila-Tornio-Haaparanta-radnan sähköistämisen rakentamistyöt on määrä aloittaa vuoden 2023 syyskaudella.

Toinen merkittävä asia Tornion kannalta on Kemi-Tornion lentoaseman yhteyksien turvaaminen ja kehittäminen osana Suomen ja Lapin lentoasemaverkkoa. Kemi-Tornion lentoaseman suurimmat kehittämismahdollisuudet nojaavat muiden Lapin lentoasemien tavoin kansainvälisesti koko ajan kasvavaan matkailun vetovoimaan Suomen Lappia kohtaan. Lentoliikenteen osalta suurin uhkakuva liittyy tällä hetkellä koronaviruspandemian aiheuttamaan kriisiin koko toimialalla. Kemi-Tornion lentoaseman, kuten monen muunkin ns. maakuntalentoaseman, tulevaisuus on vaakalaudalla. Työ lentoaseman liikennöinnin turvaamiseksi jatkuu yhteistyössä mm. alueen kuntien ja valtion kanssa.

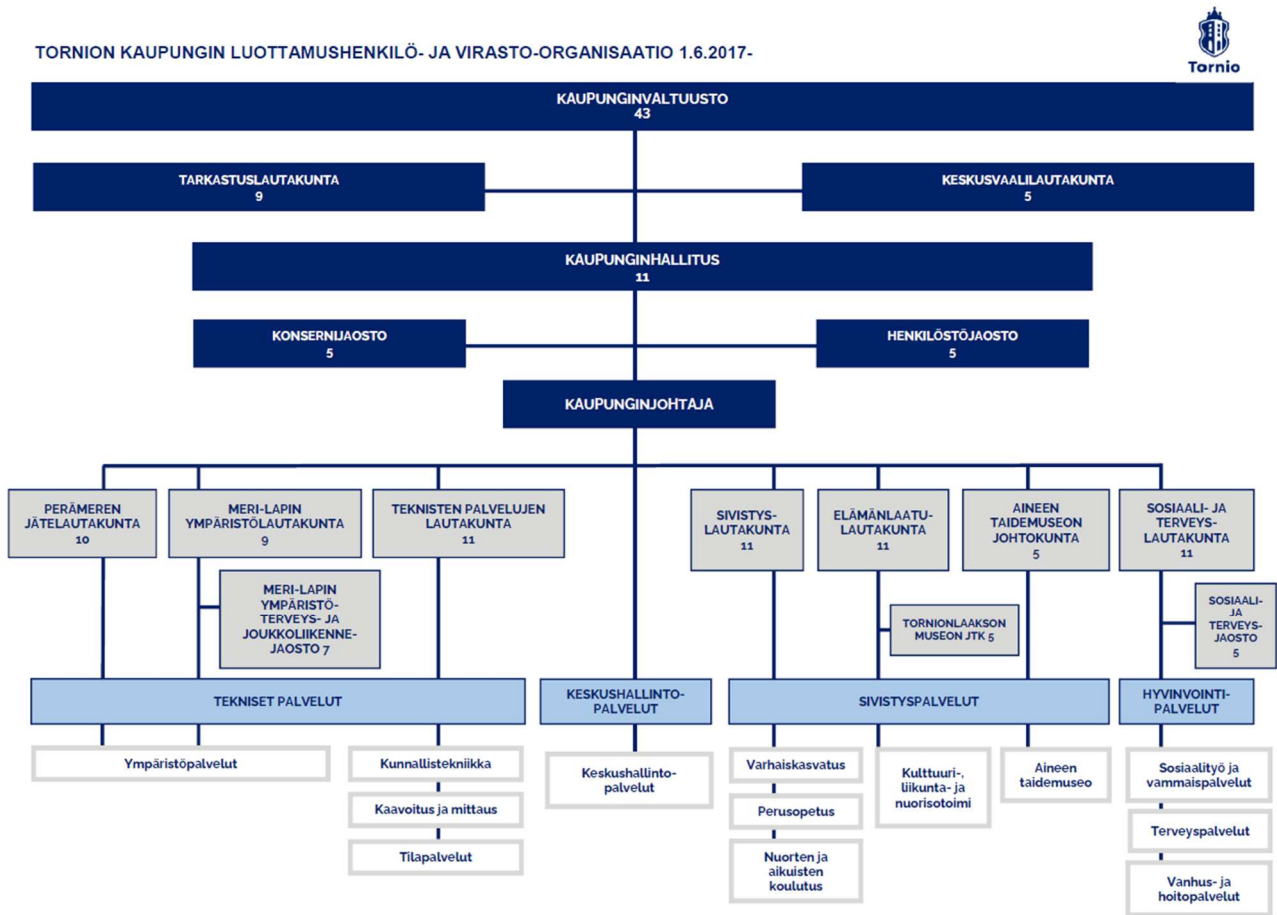
HANKE 5: Tornio 400 -juhlavuosi

Tornio sai kaupunkioikeudet 12.5.1621 Ruotsin kuningas Kustaa II Adolfin toimesta. Kaupungin 400-vuotisjuhlallisuuksia vietetään vuonna 2021. Juhlavuoden ohjelmaa ryhdyttiin valmistelemaan jo vuonna 2018 ja tarkoituksena on, että ohjelma suunnitellaan ja toteutetaan laajasti eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Yhteistyö on mahdollista myös muiden samana vuonna perustettujen kaupunkien kanssa (esim. Luleå, Piteå, Göteborg, Borås). Juhlavuosi on tarkoitus toteuttaa osittain ulkopuolisella rahoituksella. Tornion kaupunginvaltuusto on nimennyt 28.1.2019 § 4 juhlatoimikunnan, joka on vienyt työtä eteenpäin. Juhlavuoden toteuttamiseen liittyy olennaisesti myös Tapahtumien kehittäminen Torniossa EAKR -hanke (1.3.2020–30.6.2022), jonka yhtenä toimenpiteenä on Kustaa II Adolfin päivän uusi tapahtuma. Tornio 400 -juhlavuosi toteutettiin 2021 koronaviruspandemian rajoitusten puitteissa osin virtuaalisesti.

Henkilöstölinjaukset ja henkilöstösuunnitelma

Tornion kaupungin organisaatio koostuu luottamushenkilöorganisaatiosta (toimielimet ja niiden alaiset jaostot) sekä virasto-organisaatiosta, joka jakautuu toimialoihin, palvelualueisiin ja palveluyksiköihin.

Kuvio 15. Tornion kaupungin luottamushenkilö- ja virasto-organisaatio.

Tornion kaupungin palveluksessa on lokakuun 2021 lopussa vakituisessa työsuhteessa 946 henkilöä, määräaikaista 431 ja työllisyysvaroin palkattuja 32 henkilöä eli yhteensä 1409 henkilöä. Henkilöstön kokonaismäärä on lisääntynyt edellisvuoden tilanteesta 53 henkilöllä. Vakinaisen henkilökunnan määrä on lisääntynyt 21 henkilöllä, määräaikaisten henkilömäärä on lisääntynyt 49 henkilöllä ja työllisyysmäärärahoihin palkattujen henkilöiden määrä on vähentynyt 17 henkilöllä.

Vuoden 2022 talousarviossa on esitetty uusia määräaikaista ja vakinaisia toimia ja virkoja sekä nimikemuutoksia. Uudet vakinaiset ja määräaikaisten hyvinvointipalvelujen toimet liittyvät väestön ikääntymisen mukanaan tuomiin palvelutarpeisiin sekä vakinaiset toimet liittyvät pääsääntöisesti hyvinvointipalvelujen henkilöstön vakinaistamiseen. Hyvinvointipalveluissa uusien toimien perusteena on myös palvelun tuottamisen kustannustehokkuus omana toimintana verrattuna ostopalveluun. Virka- ja toimiesityksessä on mukana esityksiä uusista toimista, joihin kaupungin omaa henkilöstöä voidaan sijoittaa alentuneen työkyvyn vuoksi. Nimikemuutokset liittyvät tehtäväkuvien päivittämiseen ja niistä esiin nousseisiin tarpeisiin sekä henkilöstön nimikkeiden nykyaikaistamiseen.

Taulukko 13. Henkilöstön määrä toimialoittain palvelussuhteen laadun mukaan sukupuolittain.

31.10.2021	Vakinaiset			Määräaikaiset			Työllistetyt			Kaikki yhteensä		
	M	N	Yht.	M	N	Yht.	M	N	Yht.	M	N	yht.
Keskus- hallinto- palvelut	8	28	36	5	8	13	1	1	2	14	37	51
Hyvin- vointi- palvelut	13	290	303	10	159	169	2	10	12	25	459	484
Sivistys- palvelut	51	401	452	38	182	220	2	6	8	91	589	680
Tekniset palvelut	48	107	155	7	22	29	5	5	10	60	134	194
Yhteensä	120	826	946	60	371	431	10	22	32	190	1219	1409

Vuoden 2022 osalta kaupunginhallitus on asettanut säästötavoitteita. Toimenpiteitä, joilla säästötaavoitteeseen pyritään pääsemään, ovat:

- terveysperusteisten poissaolojen vähentäminen
- toimintatapojen kehittäminen ja sen myötä virkojen ja toimien täyttämättä jättäminen eläköitymisen yhteydessä

Kaupungin henkilöstöresursoinnin osalta pyritään kaikessa toiminnassa kiinnittämään huomiota tiukkaan taloudelliseen tilanteeseen.

Työhyvinvointia Jokivarteen -työhyvinvointihanke hanke käynnistyi viimeistään keväällä 2021. Hankeaika on hankehakemuksessa 1.9.2020–31.5.2023. Hankkeessa ovat mukana Ylitornion, Pellon ja Kolarin kunnat, Lappia sekä Lapin yliopiston koulutus- ja kehittämisspalvelut. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 686 083 euroa, josta Tornion kaupungin osuus on 109 355 euroa. Hankkeella on ESR-rahoitus, jolloin Tornion kaupungin omavastuuksi jää 30 380 euroa. Hankkeen omavastuuosuus katetaan henkilöstön kehittämisrahastosta ja näin ollen se ei ole mukana talousarviossa.

Hankkeen tavoitteena on selkiyttää tuottavuuden ja työhyvinvoinnin yhteyttä tuloksellisuuteen sekä kirkastaa tämän yhteyden merkitystä organisaatioiden laadukkaalle ja vaikuttavalle toiminnalle. Hanke jakautuu neljään eri osa-alueeseen, joita ovat:

1. Jokivarren työhyvinvointijohtamisen työryhmän perustaminen ja työskentelyn käynnistäminen
2. Lähijohtamisen käytäntöjen sekä työskentelykulttuurin kehittäminen (mm. varhaisen tuen mallin kehittäminen, henkilöstöohjeistusten päivittäminen, esimiesten tukeminen ja kouluttaminen)
3. Hyvinvointitiedolla johtamisen kehittäminen (mm. henkilöstöjohtamisen mittareiden määrittäminen ja työhyvinvointikyselyn toteuttaminen)
4. Tuottavuuden työhyvinvointia -koulutusosion toteuttaminen (mm. koulutus valtuutetuille ja johtoryhmälle työhyvinvoinnin strategisesta ja tuottavasta johtamisesta).

Talousarvion rakenne ja sitovuus sekä talousarviossa pysyminen

Talousarviosta ja -suunnitelmasta säädetään kuntalain 110 §:ssä. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle talousarvio seuraavaksi kalenterivuodeksi. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvio ja -suunnitelma sitovat toimielimiä ja henkilöstöä ja ovat samalla näiden valvonnan välineitä. Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto. Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta.

Käyttötalousosa

Käyttötalousosassa esitetään kuvaukset toimialoista ja toimielimistä tehtävineen ja vastuutahoineen. Toimialan strategiakartan lisäksi esitetään keskeisimmät toimintaympäristön muutokset ja painopistealueet.

Käyttötalouden sitovuus valtuustoon nähden

Bruttomenot/-tulot ovat valtuustoon nähden sitovia seuraavissa toimielimissä:

- Tarkastuslautakunta
- Kaupunginhallitus
- Sosiaali- ja terveyslautakunta
- Sivistyslautakunta
- Teknisten palvelujen lautakunta

Nettositovuus valtuustoon nähden seuraavissa toimielimissä:

- Elämänlautilautakunta
- Aineen taidemuseon johtokunta

Nettositovuus nolla yhteislautakunnissa, joissa Tornio toimii isäntäkuntana:

- Meri-Lapin ympäristölautakunta
- Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto
- Perämeren jätelautakunta

Investointiosan sitovuus

Tornion kaupungin investointiosan tulo- ja menoarviot ovat kokonaisuudessaan toimielimittäin valtuustoon nähden sitovia.

Toimialakohtaisen investointiosan määrärahoja voidaan siirtää hankkeelta ja ryhmältä toiselle lautakunnan päätöksellä, enintään hankintaohjeen mukaisiin pienhankintoihin asti:

- Tavarat ja palvelut 60 000 euroa
- Rakennusurakat 150 000 euroa

Siirron edellytyksenä on, että hankkeen tai ryhmän investoinnit toteutuvat ja määrärahaa jää joltakin hankkeelta tai ryhmältä käyttämättä.

Lautakunnan määrärahojen siirtoihin liittyvät päätökset tulee tuoda valtuustolle, kaupunginhallitukselle ja talouspalveluille (kirjanpito) tiedoksi.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan, kuinka kunnan tilikaudelle jaksotettu tulorahoitus riittää palvelutoiminnan jaksotettuihin menoihin, rahoitusmenoihin ja omaisuuden poistoihin.

Rahoitusosa

Rahoitusosassa osoitetaan, kuinka paljon tulorahoituksen lisäksi tarvitaan pääomarahoitusta investointeihin ja lainan lyhennyksiin ja miten rahoitustarve katetaan tai kuinka suuri rahoitusjäämä on ja miten se käytetään.

Liitteet

Liitetietoina ovat mm. tuloslaskelman ja rahoituslaskelman perustelut.

Talousarviossa pysyminen

Toimielin päättää ja toteuttaa talousarviossa pysymisen edellyttämät toimenpiteet.

Kaupunginhallitus edellyttää, että toimialat seuraavat aktiivisesti määrärahojen käyttötilannetta kuukausittain, ryhtyvät toimenpiteisiin talousarviossa pysymiseksi ja raportoivat tehdyistä toimenpiteistä kaupunginhallitukselle.

Kaupunginhallitus pyytää selvityksen talousarviossa pysymisestä sekä seurantaraportit normaaliraportointia useammin, mikäli korjaavia toimenpiteitä ei riittävässä laajuudessa ole tehty.

Kaupunginhallitus korostaa toimialojen kustannustietoisuuden lisäämistä talousarvion toteutumiseksi ja palvelutuotannon sekä tehokkaampien toimintatapojen kehittämiseksi.

Henkilöstökustannuksien säästöissä pyritään hyödyntämään eläköitymistä. Eläköityvien henkilöiden toimien ja virkojen täyttöesitykset harkitaan ja perustellaan tapauskohtaisesti.

Talousarvion muuttaminen

Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää kaupunginvaltuusto. Talousarvion muutosten esittämisoikeus ja -velvollisuus koskee samalla tavoin talousarviossa hyväksytyjä meno- ja tuloarvioita sekä vuoden 2022 tavoitteita.

Talousarviomuutokset on tehtävä talousarviovuoden aikana välittömästi, kun muutostarve on tiedossa. Talousarviomuutoksista huolehtii toimiala.

Käyttötalousosa toimielimittäin

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta	
Perustiedot	
Toimielin ja puheenjohtaja:	Tarkastuslautakunta, puheenjohtaja Outi Keinänen
Toimielimen tehtävä:	Tarkastuslautakunnan tehtävät on määritelty kuntalaissa (410/2015) ja kaupunginvaltuuston hyväksymässä hallintosäännössä.
	Tarkastuslautakunta järjestää hallinnon ja talouden tarkastuksen, valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä hankkii tarvittaessa selvitykset ja lausunnot tilivelvollisilta ja kaupunginhallitukselta. Tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu perehtyä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sisältöön, arvioida niitä ja raportoida valtuustolle ja kuntalaisille havainnoistaan sekä toiminnan vaikuttavuudesta.
	Lautakunta huolehtii myös kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta ja valvoo lakisääteisen sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista sekä saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Lisäksi lautakunnan tulee valmistella kaupunginhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi. Arviointitehtävänsä varten lautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa kaupunginvaltuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen.
Toimielimen palvelualueet ja vastuuhenkilöt:	Tarkastustoimi, puheenjohtaja
Toimintaympäristön muutos 2022–2024:	Lähes täysin uusiutunut tarkastuslautakunta tutustuu ja koulutautuu tehtäviinsä. Tavoitteena on tuoda paremmin esille jatkuvan arvioinnin tärkeyttä koko kaupunkikonsernin toiminnan kehittämisessä. Tarkastuslautakunnan roolia ja tehtäviä kehitetään valtuuston toimielimille asettamien tavoitteiden toteutuksen seurannassa ja arvioinnin väliraportoinnilla.
Toiminnan painopistealueet 2022:	Vuoden 2022 ensimmäisellä puoliskolla tarkastuslautakunta paneutuu tilivuoden 2021 arviointiin. Painopisteenä silloin ovat kaupunginhallitus (kaupungin johtaminen ja hallinto) ja keskushallintopalvelut sekä konserniyhteisöt ja omistajaohjaus. Vuoden 2022 toisella puoliskolla tarkastuslautakunnan painopisteenä ovat kaupungin johtamisen ja hallinnon lisäksi hyvinvointipalvelut.

Tarkastuslautakunta				
Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Toimialan htv:t, kehitys	0,25	0,25	0,25	0,25
Toimialan ulkoiset nettokustannukset €/ asukas	3	4	4	4
Toimialan toimielinten kokousten ja pykälien lkm.	14/112	13/110	15/115	14/112

Keskushallintopalvelut

Keskushallintopalvelut Perustiedot	
Toimialan perustiedot	
Toimiala ja vastuhenkilö	Keskushallintopalvelut Kaupunginjohtaja Jukka Kujala Kehitysjohtaja Sampo Kangastalo
Toimialan toiminta-ajatus	Huolehtia ja vastata kaupunginhallituksen ja keskusvaalilautakunnan päätösvaltaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta
Toimialan toimintaperiaatteet	Kestävä kehitys, jatkuva uudistuminen, asiakaslähtöisyys, avoimuus, turvallisuus
Toimialan visio	Kunnallishallinnon asiantuntija ja rajat ylittävän yhteistyön taitaja
Toimialan toimielimet, tehtävät ja palvelualueet	<p>Toimielin: Kaupunginhallitus</p> <p>Tehtävä:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta vastaaminen – Kaupunginvaltuuston päätösten valmistelu, täytäntöönpano ja laillisuuden valvonta – Kaupungin etujen valvonta – Kaupungin edustaminen puhevallan käyttäminen – Kaupungin toiminnan yhteen sovittaminen – Kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä huolehtiminen – Muut Tornion kaupungin hallintosäännössä mainitut tehtävät <p>Palvelualueet: Keskushallintopalvelut</p> <p>Toimielin: Kaupunginhallituksen konsernijaosto</p> <p>Tehtävä: Vastaa kaupunkikonsernin ohjauksen ja konsernivalvonnan kehittämisestä ja omistajaohjauksesta</p> <p>Toimielin: Kaupunginhallituksen henkilöstöjaosto</p> <p>Tehtävä: Kaupungille työnantajana kuuluvien henkilöstöasioiden käsitteleminen</p>

Keskushallintopalvelut				
Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Toimialan htv:t kehitys	43,93	48	48	52
Toimialan ulkoiset nettokustannukset €/ asukas	-252	-298	-316	-307
Toimialan toimielinten kokousten ja pykälien lkm.	Kaupunginvaltuusto 10 / 127 Valtuustoinfo 10 Kaupunginhallitus 22 / 415 Konsernijaosto 13 / 90 Henkilöstöjaosto 7 / 64	Kaupunginvaltuusto 11 / 146 Valtuustoinfo 11 Kaupunginhallitus 21 / 423 Konsernijaosto 10 / 40 Henkilöstöjaosto 10 / 50	Kaupunginvaltuusto 10 / 136 Valtuustoinfo 10 Kaupunginhallitus 24 / 408 Konsernijaosto 9 / 44 Henkilöstöjaosto 9 / 57	Kaupunginvaltuusto 11 / 150 Valtuustoinfo 11 Kaupunginhallitus 24 / 430 Konsernijaosto 10 / 50 Henkilöstöjaosto 10 / 60
Elinkeinopalveluiden % koko kaupungin ulkoisista nettokustannuksista	0,46	0,47	0,48	0,47
Tietohallintopalveluiden % koko kaupungin ulkoisista nettokustannuksista	1,31	1,53	1,66	1,79
Työllisyyden hoito	Työllisyyden hoito	Työllisyyden hoito	Työllisyyden hoito	Työllisyyden hoito
- Työllistettyjen määrä/vuosi (koko kaupunki)	112 henkilöä	110 henkilöä	130 henkilöä	130 henkilöä
- Työmarkkinatukimaksu euroa	1 118 516 euroa	1 147 000 euroa	1 169 940 euroa	1 160 000 euroa
- Tutustu työelämään ja tienaa -kampanjan tukiyrityksille euroa	112 200 euroa	120 000 euroa	120 000 euroa	120 000 euroa
- Kesätyöseteli, työllistetyt nuoret	275 nuorta	300 nuorta	300 nuorta	300 nuorta
- Kesätyöntekijät lkm	108 nuorta	120 nuorta	120 nuorta	200 nuorta

Kaupunginhallitus

Perustiedot

Toimielin ja puheenjohtaja:

Kaupunginhallitus, puheenjohtaja Olli Rainio
 Konsernijaosto, puheenjohtaja Ismo Säily
 Henkilöstöjaosto, puheenjohtaja Marja-Liisa Husa

Kaupunginhallituksen tehtävä:

- Kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta vastaaminen
- Kaupunginvaltuuston päätösten valmistelu, täytäntöönpano ja laillisuuden valvonta
- Kaupungin etujen valvonta
- Kaupungin edustaminen puhevallan käyttäminen
- Kaupungin toiminnan yhteen sovittaminen
- Kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä huolehtiminen
- Muut Tornion kaupungin hallintosäännössä mainitut tehtävät

Kaupunginhallituksen konsernijaosto

Vastaa kaupunkikonsernin ohjauksen ja konsernivalvonnan kehittämisestä ja omistajaohjauksesta

Kaupunginhallituksen henkilöstöjaosto

Kaupungille työnantajana kuuluvien henkilöstöasioiden käsitteleminen

Toimielimen palvelualueet ja vastuuhenkilöt:

Keskushallintopalvelut, kehitysjohtaja Sampo Kangastalo

Toimintaympäristön muutos 2022–2024:

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistamista koskevat lait astuivat voimaan osin 1.7.2021. Uudistuksen yhteydessä kunnilta siirretään sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu uusille hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen. Uudistukseen liittyen toimitetaan aluevaalit 23.1.2022. Aluevaltuustojen toimikauden on määrä alkaa 1.3.2022 ja jatkua toukokuun loppuun 2025. Sote-uudistuksella on merkittävä vaikutus kuntien tehtäviin ja talouteen.

Työllisyyden alueellinen kuntakokeilu toteutetaan 1.3.2021-30.6.2023. Tornio on mukana Lapin alueellisessa kokeilussa. Marinin hallitus on linjannut puoliväliriihessä jatkaa valmistelua TE-palvelujen siirtämiseksi kunnille. Palvelujen on määrä siirtyä kunnille kokonaisuudessaan vuoden 2024 alusta.

Eduskuntavaalit toimitetaan seuraavan kerran 2.4.2023, presidentinvaali 28.1.2024 ja europarlamenttivaalit 9.6.2024.

Toiminnan painopistealueet 2022:

- Sote-uudistuksen toimeenpano
- Työllisyyden kuntakokeilu
- Uuden kaupunkistrategian toimeenpano

Keskushallintopalvelut					
Hankesalkku					
Hankkeen nimi	Hallinnoija	Vastuu- lautakunta	Palvelu- yksikkö	Toteutusaika	Tornion maksu- osuus TA- vuonna
Meän Outokaira LEA- DER	Outokaira Tuottamhan ry.	Kaupungin- hallitus	Hallinto- ja ke- hittämispalve- lut	2014–2020 / 2021–2027 siirtymäaika käynnissä	62 682,40 e
Perämeren rannikon ka- latalousstrategia LEA- DER	Oulun seu- dun Leader ry.	Kaupungin- hallitus	Hallinto- ja ke- hittämispalve- lut	2014–2020 / 2021–2027 Siirtymäaika käynnissä	1 714 e (vanha ohjelmakausi) 1 450 e (uusi oh- jelmakausi)
Maailmanperintö Struven ketju (interreg)	Tornion kau- punki	Kaupungin- hallitus	Hallinto- ja ke- hittämispalve- lut	2020–2022	0 e
Lapin teollinen kiertota- lous 2.0 (EAKR)	Kemin Di- gipolis Oy	Kaupungin- hallitus	Hallinto- ja ke- hittämispalve- lut	2020–2023	11 621 e
Tuottavuutta ja työhyvin- vointia jokivarteen (ESR)	Kolarin kunta	Kaupungin- hallitus	Henkilöstö- ja työllisyyspalve- lut	2020–2022	Tornion omara- hoitusosuus 30 327 e (100 %, 2020–2022) ra- hoitetaan työyh- teisön kehittä- mismäärära- hasta
Lapin omistajavaih- doskoordinaattori (EAKR)	Lapin Yrittä- jät ry.	Kaupungin- hallitus	Hallinto- ja ke- hittämispalve- lut	2020–2023	2 485 e
Tapahtumien kehittämi- nen Torniossa (EAKR)	Tornion kau- punki	Kaupungin- hallitus	Hallinto- ja ke- hittämispalve- lut	2020–2022	3 500 e
USO6 -verkosto	Kuntaliitto	Kaupungin- hallitus	Hallinto- ja ke- hittämispalve- lut	2021–2022	12 000 e / vuosi
Toimintakykyiset kunta- konsernit (TOK3)	Kuntaliitto	Kaupungin- hallitus	Hallinto- ja ke- hittämispalve- lut	2020–2021	5 000 e / vuosi

MetsäRekry Lappi	Suomen Metsäkeskus	Kaupungin-hallitus	Hallinto- ja kehittämispalvelut	2021–2023	1 000 e / vuosi
Lapin hankinta-asiamies	Lapin Yrittäjät ry.	Kaupungin-hallitus	Hallinto- ja kehittämispalvelut	2021–2023	1 000 e / vuosi
Perheystävällinen hybridityön Lappi	Lapin yliopisto	Kaupungin-hallitus	Hallinto- ja kehittämispalvelut	2021–2023	2 000 e (koko hanke)
Perhevapaalta työelämään	Uudenmaan ELY-keskus	Kaupungin-hallitus	Henkilöstö- ja työllisyyspalvelut	2021–2022	0 e
Tekijöiden Lappi - työhyvinvointia kunta-alalle	Lapin liitto	Kaupungin-hallitus	Henkilöstö- ja työllisyyspalvelut	2021–2023	7 000 e (koko hankekausi)

Keskushallintopalvelut Toiminnalliset tavoitteet				
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide	Mittarit
Vetovoimainen rajakaupunki	1. Tornion väkiluku kasvaa	TK väestöennuste (laadittu 2019) 31.12.2022: 21 339 as. Tilanne 6/2021: 21 468 as. TA 2022 väestötavoite: 21 400 as.	Tornion voimassa oleva kaupunkistrategia (2017-2021) tähtää kokonaisuudessaan väestönkasvuun. Syksyllä 2021 käynnistetään uuden kaupunkistrategian laatiminen valtuustokaudeksi 1.8.2021-31.5.2025 ja tässä yhteydessä määritetään myös lähivuosien väestötavoite uudelleen.	Kaupungin väkiluku 31.12.
	2. Investoinnit lisääntyvät, työpaikkamäärä kasvaa ja työttömyys vähenee	Aktiivinen elinkeinopolitiikka ja yritysmuuntoinen päätöksenteko. Aktiivinen, kokeileva ja vaikuttava työllisyyspolitiikka	Tornion kaupungin ja Business Tornion kehittämissopimus - koordinointi mm. elinkeinoryhmässä Työllisyyden kuntakoikeilu 1.1.2021-30.6.2023. TE-palvelujen on määrä siirtyä kunnille 2024.	Työpaikat lkm. (2015: 8 603) Yritysverustanta, netto Toteutuneet investoinnit Luovutetut yritystontit kpl

				<p>Rakentamisen vo-lyymi m2 (rakennusluvat)</p> <p>Yritysvaikutusten huomioiminen</p> <p>Elinkeinopoliittinen mittaristo (ELPO 2016: 6,9)</p> <p>Työttömyysaste %</p>
	3. Matkailuvetovoiman vahvistaminen	Matkailuelinkeinon kehittäminen Torniossa	<p>Kehittämishanke Two Countries - One Destination (hallinnoijana Business Tornio), osallistuminen hankkeeseen</p> <p>Kuntarajat ylittävät matkailun kehittämis-toimenpiteet (Lappi, Meri-Lappi, TornioHaaparanda), sovitaan erikseen</p>	<p>Matkailutilastot ja tutkimukset</p> <p>Vetovoimakohteiden ja tapahtumien kävijämäärät</p> <p>Matkailuinvestoinnit</p> <p>Matkailun tulo- ja työllisyysvaikutukset / selvitys</p>
	5. Myönteinen Tornio-kuva vahvistuu (brändi)	<p>Tornion veto- ja pito-voimaa kehittävät markkinointitoimenpiteet</p> <p>Sisäisen viestinnän kehittäminen</p>	<p>Työnantajakuvan kehittäminen osaavan työvoiman saatavuuden parantamiseksi, asukasmarkkinointi Intranetsivuston uudistaminen</p>	<p>Kuntaimagotutkimukset</p> <p>Mediaseuranta</p>
	6. Vetovoimaiset ja vaikuttavat koulutuspalvelut	Tiivis ja vaikuttava yhteistyö Tornion kaupunki - kaupungissa toimivat oppilaitokset	<p>Tornion kaupunki - Lapin amk - Lappia kumppanuussopimuksen 2021-2023 sekä Tornion kaupunki - Peräpohjolan Opisto -kumppanuussopimuksen 2019-2022 toteutus.</p> <p>Toimenpideohjelmissa erikseen sovitut toimenpiteet</p>	<p>Kaupungissa toimivat oppilaitokset, koulutusalat/-ohjelmat ja niiden vetovoimaisuus</p> <p>Aloituspaiikat</p>
	7. Saavutettavuuden parantaminen	Laurila-Tornio-Haaparanta raideyhteyden kehittäminen yhteistyössä Väyläviraston, VR:n, lähialueen kuntien sekä ruotsalaisten toimijoiden kanssa.	<p>Edunvalvonta ja osallistuminen Laurila-Tornio-Haaparanta rataosuuden suunnitteluun.</p> <p>Maakunnallinen ja seudullinen edunvalvonta sekä yhteistyö Kemi-Tornion lentoaseman liikennöinnin turvaamiseksi.</p>	<p>Edunvalvonnassa onnistuminen</p> <p>Kemi-Tornion lentoaseman matkustajamäärä</p>

		Kemi-Tornio lento- aseman lentoliiken- teen turvaaminen 1.9.2022 eteenpäin		
Toimivat ja uudistuvat palvelut	9. Sähköinen asiointi ja itsepalvelut lisää- ntyvät	Tornion kaupungin sähköisten palvelui- den kehittäminen vuosittain päivitettä- vän digiagendan mu- kaisesti.	Toteutetaan digiagen- dassa määritellyt hankkeet Osallistuminen pai- kallisiin valokuituverk- kohankkeisiin Sähköisen päätök- senteon edellytysten lisääminen (sähköis- tetään 1-2 toimielintä lisää aiempien kv./kh./tepla lisäksi)	Sähköisten palvelujen käyttäjä- ja lukumäärä kasvaa Sähköisten palvelujen käyttäjätyytyväisyys Valokuituverkon katta- vuus
	10. Asiakaslähtöinen palvelukulttuuri vah- vistuu	Asiakasosaamiseen kiinnitetään huomiota ja henkilöstöä kan- nustetaan asiakas- lähtöiseen kohtaami- seen. Asiakaspalauteoh- jelma sekä osalli- suusmallin palvelulu- paukset käytössä.	Kohdennetun koulu- tuksen suunnittelu henkilöstön koulutus- suunnitelmaan. Osallisuusmallin lu- pausten omaksumi- nen asiakastyössä.	Tehdyt toimenpiteet (esim. toteutuneet koulutuspäivät) Asiakastyytyväisyys / -palaute Kuntapalvelututkimuk- set 2-4 vuoden välein TEA-viisari Hyvinvointikertomus
	11. Julkisten palve- luiden tuottavuus, teh- okkuus ja vaikutta- vuus paranevat	Tornion kaupungin ja keskushallinnon toi- mialan palvelujen tuottavuus, tehok- kuus ja vaikuttavuus paranevat	USO6 -verkostopro- jektin kautta tehtävät toimenpiteet 2021- 2022 Selvitetään keskitetyn hankintajärjestelmän käyttöönnoton edelly- tykset + mahdollinen käyttöönotto	Tutkimukset ja selvi- tykset Palvelukustannukset Palveluiden optimointi Kaupungin omista- mien tilojen käyttöaste
	13. Kuntarajat ylit- tävä yhteistyö ja ver- kostojen hyödyntä- minen sekä kehittä- minen palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa	Tornion kaupunki osallistuu aktiivisesti kansallisten ja kans- sainvälisten verkos- tojen toimintaan	Mm. Uuden sukupol- ven organisaatiot (USO6) -hanke Perämerenkaaren ja Tornionlaakson neu- voston toimintaan osallistuminen. Arctic Mayors Forum	Tehdyt selvitykset ja päätökset
	14. Maakunta- ja sote-rakenne -uudis- tuksen sekä muiden	Sote-uudistuksen valmistelu ja toi- meenpano kunnassa (mm. hallinnolliset	Sote-uudistuksen val- mistelu ja toimeen- pano kunnassa (mm. hallinnolliset järjeste-	Tehdyt toimenpiteet

	hallinnon uudistusten edellyttämien toimenpiteiden toteutus	järjestelyt, henkilöstöjärjestelyt, aluevaalien toimittaminen).	lyt, henkilöstöjärjestelyt, aluevaalien toimitaminen).	
Onnellinen ja osallistuva torniolainen	15. Kuntalaisten hyvinvointi paranee ja vastuu sekä aktiivisuus omassa hyvinvoinnissa kasvavat - Koko väestö / työikäiset	Hyvinvointi ja turvallisuustyössä määritelty tavoitteet ja kehittämiskohteet ohjaavat toimialojen hyvinvointityötä esteettömien palveluiden edistämiseksi. Valtuuston 30.8.2021 hyväksymää osallisuusmallia toteutetaan toimialoilla. Tulevan hyvinvointialueen ja kaupungin hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämisen yhteistyörakenteen perusta luodaan vuoden 2022 aikana.	Muutokset elintavoissa ja yleisessä hyvinvointitilanteessa raportoidaan vuosittain valtuustolle. Tarkastuslautakunta valvoo valtuuston onnistumista hyvinvointityössä. Toimialat kehittävät palveluitaan kuulemalla kuntalaisia eri tilaisuuksissa. Tornion kaupunki on tiiviisti mukana rakenteen suunnittelussa.	Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma kaupunkistrategian työohjelmassa sisältää konkreettiset mitattavat toimenpiteet lasten ja nuorten, ikäihmisten sekä vammaisten hyvinvoinnin edistämistyössä Hyvinvointi- ja turvallisuusohjelman mittarit. THL Ikävakiointu sairastavuusindeksi HYTETU -organisointi
	15. Kuntalaisten hyvinvointi paranee ja vastuu sekä aktiivisuus omassa hyvinvoinnissa kasvavat - Lapset ja lapsiperheet	Hyvinvointisuunnitelman alaohjelmalla lasten ja perheiden hyvinvointi- ja turvallisuusohjelma sisältää riittävästi konkreettista hyvinvointia edistävää tekemistä ja mittarit.	Nimetyn ohjelmatyöryhmän laatima toimenpideohjelma integroidaan toimialojen toimintasuunnitelmiin ja toteutetaan.	Hyvinvointikertomus Lasten ja nuorten hyvinvointi- ja turvallisuusohjelman mittarit Kouluterveyskysely OPH / MOVE- mittaristo
	15. Kuntalaisten hyvinvointi paranee ja vastuu sekä aktiivisuus omassa hyvinvoinnissa kasvavat - Nuoret	Hyvinvointisuunnitelman alaohjelmalla nuorten hyvinvointi- ja turvallisuusohjelma sisältää riittävästi konkreettista hyvinvointia edistävää tekemistä ja mittarit.	Nimetyn ohjelmatyöryhmän laatima toimenpideohjelma integroidaan toimialojen toimintasuunnitelmiin ja toteutetaan.	Hyvinvointikertomus Nuorten hyvinvointi- ja turvallisuusohjelman mittarit Kouluterveyskysely OPH / MOVE- mittaristo
	15. Kuntalaisten hyvinvointi paranee ja vastuu sekä aktiivisuus omassa hyvinvoinnissa kasvavat - Ikäihmiset	Hyvinvointisuunnitelman alaohjelma ikäihmisten hyvinvointi- ja turvallisuusohjelma sisältää riittävästi ikäihmisten konkreettista hyvinvointia edistävää tekemistä ja mittarit.	Nimetyn ohjelmatyöryhmän laatima toimenpideohjelma integroidaan toimialojen toimintasuunnitelmiin ja toteutetaan.	Hyvinvointikertomus. Ikäihmisten hyvinvointi- ja turvallisuusohjelman mittarit. Neuvoston kuulemiset.
	16. Terveellinen, turvallinen ja viihtyisä asuin- ja elinympä-	Omaehtoiseen hyvinvoinnin edistämiseen kannustavat, viihtyisät ja turvalliset	HYTETU-johtoryhmä johtaa terveellisten, turvallisten, viihtyisien	Liikenneturvallisuussuunnitelman ja -työryhmän toimenpiteet

	<p>ristö tukee ja vahvistaa kuntalaisten hyvinvointia</p>	<p>elin- ja toimintaympäristöt.</p>	<p>ja esteettömien asioiden mahdollisuuksien toteutusta toimialoilla.</p>	<p>Yleiskaava, maapolitiikka</p> <p>Luonto- ja viheralueet</p> <p>Tehdyt toimenpiteet</p>
	<p>17. Kuntalaisten yhteisöllisyys ja mieli vahvistuvat</p>	<p>Kaupunginvaltuuston 30.8.2021 hyväksymä osallisuusmalli on integroitu toimialojen toimintaohjelmiin.</p>	<p>Toimijatreffit eri yhteisöjen kanssa.</p> <p>Osallistavan budjetoinnin periaatteiden laatinen ja toteuttaminen.</p> <p>Osallisuutta tukevan verkkoviestinnän kehittäminen</p>	<p>Yhdistyksiä / 1000 as.19,2 (2017)</p> <p>Toimijatreffien osallistujamäärät ja toimijoiden kohderyhmät.</p> <p>Yhdistysten aktiivisuus ja toiminta.</p> <p>Kuntalaiskuulemiset budjetoinnin osalta.</p> <p>Kouluterveyskysely</p>
	<p>18. Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet kotikaupunkinsa asioihin paranevat</p>	<p>Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistaminen</p>	<p>Tornion osallisuusmallin toimeenpano</p> <p>Aluevaalien toimittaminen 23.1.2022</p> <p>Sähköisten palveluiden vahvistaminen osana palvelujärjestelmää</p>	<p>Osallistumis- ja vaikuttamiskanavat (tilaisuudet, osallistujat, kanavat)</p> <p>Kuntalais- ja asiakaspalautteiden määrä</p> <p>Äänestysaktiivisuus (Kuntavaalit 2017: 58 %)</p>
<p>Toimiva kaupunkikonserni</p>	<p>19. Talouden tasapainottaminen</p>	<p>Vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suurin.</p> <p>Talouden tasapainottaminen ja toimintojen sopeuttaminen.</p> <p>Rakenteelliset uudistukset palvelujen järjestämisessä ja henkilöstörakenteessa.</p>	<p>Tilikauden kuukausittaisen tuloksen seuraaminen ja raportoinnin kehittäminen, reagointi poikkeaviin toimintakuluihin, taloustyöryhmän toiminnan aktivointi</p> <p>Eläköitymisen hyödyntäminen, mahdollisuus muuttaa lomarahat vapaiksi, työhyvinvointi ja työkyvyn ylläpito poissaolojen minimoiseksi ja työssä jaksamiseksi</p> <p>Tilahallinnan resurssitehokkuus</p> <p>Perusopetuksen kouluverkon ja ryhmäkoon tarkastelu talouden reunaehdot huomioon</p>	<p>Kaupunkikonsernin taloudellisten raja-arvojen toteutuminen (tavoite max.1 raja-arvo täyttyy 2022)</p> <p>Peruskunnan tilikauden tulos on tasapainoinen</p> <p>Peruskunnan ja konsernin lainakanta €/asukas alle koko maan kuntien keskiarvon</p> <p>Henkilöstömenot eivät kasva vuoteen 2021 verrattuna</p> <p>Yhteisöverotulo kasvaa vuoteen 2021 verrattuna</p> <p>Työllisyysaste nousee</p>

			Tuottavuuden ja työllisyysasteen parantaminen	
	20. Omistajapolitiikan ja omistajaohjauksen vahvistaminen	<p>Tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa otetaan huomioon talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus, varmistetaan että tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kaupungin kokonaisuus</p> <p>Tytäryhteisöjen tavoitteet ovat yhtenevät emon kanssa</p> <p>Omistajapolitiikan toteuttaminen kaupunkistrategian mukaisesti</p>	<p>Yhteisön hallintoelimestä omistajan edustajat valvovat, että hallitus toteuttaa niitä tavoitteita ja tarkeitasi asioita, joita omistaja on yhteisölle asettanut</p> <p>Toimintakykyiset kuntakonsernit -hankkeen (TOK3) toimenpiteet (mm. tilaisuudet ja koulutukset)</p> <p>Vuorovaikutus yhteisöjen kanssa uuden kaupunkistrategian valmistelutyössä</p>	<p>Tytäryhteisöt noudattavat konserniohjetta ja omistajapolitiikkaa</p> <p>Kaupungin ei tarvitse puuttua tytäryhteisön operatiiviseen toimintaan ja käyttää omistajaohjausta hallituksen/ toimitusjohtajan esityksen vastaisesti</p> <p>Tytäryhteisöt toimivat kaupunkistrategian mukaisesti</p>
	21. Strateginen henkilöstöjohtaminen	<p>Työelämän laadun kehittäminen</p> <p>Vaihtuvuuden vähentäminen</p> <p>Terveysperusteisten poissaolojen vähentäminen</p>	<p>Henkilöstöohjelman uusiminen</p> <p>Tuottavuutta ja työhyvinvointia jokivarteen -hanke</p> <p>Työkykyjohtamisen mallin päivittäminen ml. ohjelman käyttöönotto</p> <p>Sisäisen viestinnän kehittäminen</p>	<p>Työelämänlaatuindeksi QWL</p> <p>Työyhteisö- ja esimiespalaverit</p> <p>Kehityskeskustelujen toteutuminen, koettu hyödyllisyys</p> <p>Terveysperusteisten poissaolojen lkm.</p>
	22. Johtamisjärjestelmän kehittäminen	<p>Hallintosääntö, hankintaohje jne. ajantasalla pitäminen ja päivittäminen tarkoituksenmukaiseksi</p> <p>Johtamisjärjestelmä reagoi ulkoisiin ja sisäisiin muutostekijöihin mm. valmistautuminen hyvinvointialueen perustamiseen</p> <p>Johtoryhmätyöskentelyn aktivoiminen</p>	<p>Hallintosäännön päivitys</p> <p>Johtamisjärjestelmän muutokset</p> <p>Johtoryhmätyöskentelyä koskeva koulutus</p>	<p>Uudistettu hallintosääntö</p> <p>Päätetyt / toteutetut johtamisjärjestelmän muutokset</p> <p>Toteutettu johtoryhmän koulutus</p>

Hyvinvointipalvelut

Hyvinvointipalvelut Perustiedot	
Toimialan perustiedot	
Toimiala ja vastuuhenkilö	Perusturvajohtaja Leena Karjalainen
Toimialan toiminta-ajatus	Hyvinvointipalvelujen toiminta-ajatuksena on ihmisten hyvinvointia, elämänhallintaa, osallisuutta, terveyttä ja turvallisuutta edistävien peruspalveluiden tuottaminen kuntalaisille yhteistyössä yksityisen palvelutuottajan, sairaanhoitopiirin ja kolmannen sektorin kanssa.
Toimialan toimintaperiaatteet	Kestävä kehitys, jatkuva uudistuminen, asiakaslähtöisyys, avoimuus, turvallisuus
Toimialan visio	Torniolainen edistää aktiivisesti omaa terveyttään ja on tyytyväinen elämänlaatuunsa.
Toimialan toimielimet, tehtävät ja palvelualueet	<p>Toimielin: Sosiaali- ja terveyslautakunta</p> <p>Tehtävä: Sosiaali- ja terveyslautakunta huolehtii ja vastaa kaupungin lakisääteisistä sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaistehtävistä sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta ja järjestämisestä.</p> <p>Palvelualueet: Terveyspalvelut, sosiaalityö- ja vammaispalvelut, vanhus- ja hoitopalvelut</p>

Hyvinvointipalvelut Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Toimialan htv:t kehitys	407,02	415,8	346 (vakanssit)	351 (vakanssit)
Toimialan ulkoiset nettokustannukset €/ asukas	3391,53	3521	3487	3669
Toimialan toimielinten kokousten ja pykälien lkm	Sosiaali- ja terveyslautakunta 12 / 181	Sosiaali- ja terveyslautakunta 13 / 232	Sosiaali- ja terveyslautakunta 12 / 181	Sosiaali- ja terveyslautakunta 13 / 212

Hyvinvointipalvelut					
Hankesalkku					
Hankkeen nimi	Hallinnoija	Vastuulautakunta	Palveluyksikkö	Toteutusaika	Tornion maksuosuus TA-vuonna
Työhyvinvoinnin edistäminen hoi- vakodeissa (HYVE) Hankekoodi S21960 (ESR)	Lapin AMK	Sosiaali- ja ter- veyslautakunta	Vanhus- ja hoitopalvelut	1.3.2020– 31.12.2022	0
Rakenteellinen sosiaalityö	Poske	Sosiaali- ja ter- veyslautakunta	Sosiaalityö ja vammaispal- velut	8.9.2020– 31.5.2022	2 x 0,5 htv
Töitä tarjolla, teki- jää kaivataan - Länsi-Pohjan so- siaali- ja terveys- alan resurssikes- kus helpottamaan alueen hoitajapu- laa	Länsi-Pohjan sairaanhoidopiiri / Perustervey- denhuollon yk- sikkö	Sosiaali- ja ter- veyslautakunta	Vanhus- ja hoitopalvelut	1.11.2021– 31.7.2023	0,5 htv
Lastensuojelun moniammatillinen kehittäminen	Kolpeneen kun- tayhtymä	Sosiaali- ja ter- veyslautakunta	Sosiaali- ja vammaispal- velut	2020–2022	Osallistuminen kehittämistyö- hön

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Perustiedot

Toimielin ja puheenjohtaja:

sosiaali- ja terveyslautakunta, puheenjohtaja Pertti Pirttimaa

Toimielimen tehtävä:

Sosiaali- ja terveyslautakunta huolehtii ja vastaa kaupungin lakisääteisistä sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaistehtävistä sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta ja järjestämisestä.

Toimielimen palvelualueet ja vastuuhenkilöt:

Vanhus- ja hoitopalvelut, johtava hoitaja Maarit Alalahti
 Sosiaalityö- ja vammaispalvelut, sosiaalityön johtaja Anne Filali
 Terveyspalvelut, perusturvajohtaja Leena Karjalainen

Toimintaympäristön muutos 2022–2024:

- kilpailu osaavasta henkilöstöstä
- väestön hyvinvointi ja terveys, lapsiperheiden hyvinvointi
- ikääntyvän väestön palvelujen lisääntyvä kysyntä. (75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa n. 27 % vuoteen 2025)
- palvelujen digitalisoituminen
- kolmannen sektorin vahva rooli hyvinvoinnin edistämässä
- hyvinvointipalvelut on osa Lapin hyvinvointialuetta

Toiminnan painopistealueet 2022:

- kehitetään perhesosiaalityötä ja perhekeskuksen toimintaa
- osallistutaan hyvinvointialueen valmisteluun, huomioidaan erityisesti kunnan ja hyvinvointialueen yhdyspinnat
- otetaan käyttöön palveluseteli kehitysvammaisten asumispalveluihin ja omaishoitajien vapaapäivien järjestämiseen
- kehitetään digitaalisia palveluja (etäkotihoito, turvateknologia) kotihoitoon
- tuotetaan sähköisiä palveluja sosiaalityössä
- lisätään ikäihmisten perhehoito
- kuntalaisille, sidosryhmille ja henkilöstölle oikea-aikainen ja laadukas viestintä hyvinvointialueen muodostamisesta

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Terveyspalvelut				
Palvelualueen htv:t kehitys	14,73	11,8	11	11
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	1911	1932	1837	1932
Lääkärin vastaanotto-käynnit yhteensä	15 731	12 284	15 300	15 300
Lääkärin kiireettömät käynnit	11 199	7 504	9 900	9 900
Lääkärin kiireelliset käynnit	4 532	4 780	5 400	5 400

Hoitajakäynnit vastaanotto	25 725	18 674	30 500	30 500
Oman päivystyksen käynnit		4 210	5 400	5 400
Hammashuollon hoidossa käynnit	12 454 (hml, hhoitaja)	11 323 (hml ja hammashoitajakäynnit)	14 000	14 000
Hammashuollon tarkastuksessa käyneet				
Hammashuollon kaikki käynnit (hml + suuhyg.)	15 908	12 959	18 000	18 000
Vanhus- ja hoitopalvelut				
Palvelualueen htv:t kehitys	310,71	332,4	258 (vakanssit)	261 (vakanssit)
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	611	936	978	1000
Kotihoidon kattavuus	21,6 %	21,6 %	20 %	20 %
Palvelutarpeen arviointi viimeistään	7 arkipäivää	7 arkipäivää	7 arkipäivää	7 arkipäivää
Kotona asuvat yli 75 v. vähintään	90,9 %	90,5 %	93 %	93 %
Pitkäaikaisessa laitoshoidossa yli 75 v. korkeintaan	1,4 %	1,5 %	1 %	1 %
Tehostetussa palveluasumisessa on yli 75 v.	7,7 %	8 %	6 %	6 %
Omaishoidon piirissä yli 75 v.	4,6 %	4,3 %	6,5 %	6,5 %
Tuettua asumista on tarjolla yli 75 v.	2,3 %	3 %	3 %	3 %
Sosiaalityö ja vammaispalvelut				
Palvelualueen htv:t kehitys	81,58	72,6 (vakanssit)	77,57 (vakanssit)	79
Kuntien sosiaalihuollon nettotoimintamenot €/asukas suhteessa kansalliseen keskiarvoon.	Tornio 1263 €/asukas Koko maa 1282 €/asukas	Tornio 1269 €/asukas Koko maa 1291 €/asukas	1464 €/asukas 1581 €/asukas	1460 €/asukas
Huostaanotetut lapset laitos / perhehoito	18	Perhehoito 23 lasta	14/22	13/22
Perustoimeentulotukea vuoden aikana saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä.	Tornio: 7,8 % Koko maa: 8,6 %	Tornio: 7,3 % Koko maa: 8,1 %		

Toimeentulotukea saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä	Tornio: 19,2 % Koko maa: 16,8 %	Tornio 18,8 % Koko maa 17,7 %.		
Avohuollossa olleiden lasten määrä suhteessa sijaishuollossa olleiden lasten määrään	251/72	220/97	198/46	199/45
Lastensuojeluilmoitukset	607	600	660	700

Sosiaali- ja terveyslautakunta Toiminnalliset tavoitteet				
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide	Mittarit
Vetovoimainen rajakaupunki.	2. Investoinnit lisääntyvät, työpaikkamäärä kasvaa ja työttömyys vähenee	Pitkäaikaistyöttömien määrä vähenee ja nuorten työllisyys paranee.	Aktiivinen osallistuminen työllisyyskokeiluhankkeeseen.	Työttömyysaste % Palkkatuella työllistettyjen määrä.
	5. Myönteinen Tornio-kuva vahvistuu (brändi)	Kuntalaiset kokevat saavansa tasavertaiset ja laadukkaat palvelut.	Palvelut on mitoitettu asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Palvelujen saatavuutta parannetaan monikanavaisilla ratkaisuilla.	Kuntaimagotutkimukset Mediaseuranta
	6. Vetovoimaiset ja vaikuttavat koulutuspalvelut	Osaamisen tarpeisiin vastaava koulutustarjonta (oppisopimus/täydennyskoulutus).	Tehdään tiivistä yhteistyötä oppilaitosten kanssa.	Oppisopimusten määrä.
	7. Saavutettavuuden parantaminen	Kehitetään monikanavaratkaisuja.	Vahvistetaan etäkotihoitoon palveluja. Lisätään sähköisiä palveluja.	Asiakkaita/etäpalvelut. Sähköiset palvelut/asiakaskokemukset.
Toimivat ja uudistuvat palvelut	9. Sähköinen asiointi ja itsepalvelut lisääntyvät	Monikanavaisten palvelujen lisääminen.	Lääkeannosteluautomaattien käyttöönotto ikäihmisten palveluissa. Etäkotihoitopalvelujen lisääminen. Oma olo palvelun käyttöönotto	Sähköisten palvelujen käyttäjä- ja lukumäärä kasvaa. Sähköisten palvelujen käyttäjätyytyväisyys
	10. Asiakaslähtöinen palvelukulttuuri vahvistuu	Palveluiden asiakaslähtöinen kehittäminen.	Kehitetään palvelujen rajapintoja yhteis-	Tehdyt toimenpiteet (esim. toteutuneet koulutuspäivät)

			<p>työssä sairaanhoitopiiriin ja yhteisyritysten kanssa.</p> <p>Kehitetään palvelujen asiakaskokemusten ja kehittäjäasiakkaiden avulla.</p> <p>Parannetaan palvelujen laatua SHQS-it-searviointimenetelmän avulla.</p>	<p>Asiakastyytyväisyys / -palaute</p> <p>Kuntapalvelututkimukset 2-4 vuoden välein</p>
	11. Julkisten palveluiden tuottavuus, tehokkuus ja vaikuttavuus paranevat	<p>Palveluvalikoima vastaa väestön tarpeisiin kustannustehokkaasti lainsäädännön edellyttämällä tavalla.</p>	<p>Lisätään etähoitoon palveluja ja ikäihmisten perhehoitoa.</p> <p>Otetaan käyttöön palveluseteli kehitysvammaisten asumis- palveluihin ja omaishoitajien vapaan järjestelyihin</p>	<p>Palvelukustannukset</p> <p>Palveluiden optimointi.</p>
	12. Vaihtoehtoiset palveluiden tuottamistavat yhteistyössä yritysten ja kolmannen sektorin kanssa	<p>Palvelusetelillä tuotettavien palvelujen lisääminen.</p> <p>Aktiivinen vertaisryhmätoiminta.</p> <p>Monikanavaisen palvelutarjonnan lisääminen.</p>	<p>Lisätään palvelusetelillä tuotettavia palveluja.</p> <p>Tiivistetään yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.</p>	<p>Palvelusetelin piirissä olevat palvelut</p> <p>Selvitetyt ja toteutuneet monituottajamallit</p>
	13. Kuntarajat ylittävä yhteistyö ja verkostojen hyödyntäminen sekä kehittäminen palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa	<p>Palvelujen kehittämisen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.</p>	<p>Osallistutaan aktiivisesti kehittämistoimintaan.</p>	<p>Tehdyt selvitykset ja päätökset</p> <p>Toteutuneet kehittämistoimet/määrä.</p>
	14. Maakunta- ja sote-rakenne -uudistuksen sekä muiden hallinnon uudistusten edellyttämien toimenpiteiden toteutus	<p>Aktiivinen vaikuttamisen torniolaisten hyväksi hyvinvointialueen valmistelussa.</p>	<p>Toimiala on aktiivisesti mukana hyvinvointialueen palvelujen kehittämisessä.</p>	<p>Tehdyt toimenpiteet</p>
Onnellinen ja osallistuva torniolainen	15. Kuntalaisten hyvinvointi paranee ja vastuu sekä aktiivisuus omassa hyvinvoinnissa kasvavat - Koko väestö / työikäiset	<p>Kuntalaisten aktiivisuus oman hyvinvoinnin parantamiseen lisääntyy.</p> <p>Ennaltaehkäisevät palvelut tukevat omaehtoista terveydentilan kohentamista.</p>	<p>Tarjotaan suositusten mukaiset ennaltaehkäisevät palvelut.</p> <p>Huomioidaan kaikissa palvelukontakteissa hyvinvointia lisäävät toimenpiteet.</p>	<p>Hyvinvointikertomus</p> <p>THL Ikävakioitu sairastavuusindeksi</p> <p>HYTETU -organisointi</p>

			<p>Otetaan käyttöön OmaOlo palvelu.</p> <p>Osallistutaan poikkihallinnolliseen yhteistyöhön omaehtoista hyvinvointia tukevissa toimenpiteissä.</p>	
	<p>15. Kuntalaisten hyvinvointi paranee ja vastuu sekä aktiivisuus omassa hyvinvoinnissa kasvavat - Lapset ja lapsiperheet</p>	<p>Mahdollisimmin varhainen tuki ongelmatilanteissa.</p> <p>Lain edellyttämät palvelut ovat tarpeellisia ja hyvälaatuisia.</p> <p>Perheiden tietoisuus hyvinvointia edistävästä tekijöistä lisääntyy.</p>	<p>Tehdään tiivistä yhteistyötä neuvolan, varhaiskasvatuksen ja koulun välillä.</p> <p>Tuetaan perheitä kasvatuksellisissa ongelmissa varhaisessa vaiheessa.</p> <p>Turvataan riittävät resurssit perhetyöhön.</p>	<p>Hyvinvointikertomus</p> <p>Kouluterveyskysely</p>
	<p>15. Kuntalaisten hyvinvointi paranee ja vastuu sekä aktiivisuus omassa hyvinvoinnissa kasvavat - Nuoret</p>	<p>Mahdollisimman varhainen, moniammatillinen tuki ongelmatilanteissa.</p> <p>Nuorten hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä tukevien toimenpiteiden käyttö.</p> <p>Nuorten tietoisuus hyvinvointia tukevista tekijöistä lisääntyy.</p>	<p>Tehdään tiivistä yhteistyötä nuorisotoimen ja oppilaitosten kanssa.</p> <p>Osallistutaan aktiivisesti oppilashuolto-työryhmien toimintaan.</p> <p>Tuetaan vanhempia kasvatustyössä.</p> <p>Tunnistetaan mahdollisimman varhain erityise tuen tarpeessa olevat.</p>	<p>Hyvinvointikertomus</p> <p>Kouluterveyskysely</p>
	<p>15. Kuntalaisten hyvinvointi paranee ja vastuu sekä aktiivisuus omassa hyvinvoinnissa kasvavat - Ikäihmiset</p>	<p>Aktiivinen yhteistyö kolmannen sektorin kanssa hyvinvointia edistävien palvelujen järjestämisessä.</p> <p>Järjestä- ja yhdistystoiminnan tunnetavuuden lisääminen.</p> <p>Tietoisuus hyvinvointia ylläpitävistä tekijöistä lisääntyy.</p>	<p>Ohjataan ikäihmisiä osallistumaan kolmannen sektorin järjestämään toimintaan.</p> <p>Tehdään aktiivista yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa,</p>	<p>Osallistujien määrä/tapahtumat.</p> <p>Yhteiset toimenpiteet.</p>
	<p>17. Kuntalaisten yhteisöllisyys ja mehenki vahvistuvat</p>	<p>Kuntalaiset kokevat voivansa vaikuttaa palvelujen sisältöön ja kehittämiseen.</p>	<p>Kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksia lisätään esim. infotilaisuudet, palautekanavat.</p>	<p>Aloitteiden määrä.</p> <p>Kouluterveyskysely</p>

	18. Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet kotikaupunkinsa asioihin paranevat	Eri-ikäisten palvelujen käyttäjien osallistuminen palvelujen kehittämiseen lisääntyy.	Kehitetään käyttäjien vaikuttamiskanavia (kehittäjäasiakkaat, asiakaskokemuskyselyt, palautekanavat). Ylläpidetään hyvää yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa.	Osallistumis- ja vaikuttamiskanavat (tilaisuudet, osallistujat, kanavat). Kuntalais- ja asiakaspalautteiden määrä
Toimiva kaupunkikonserni	19. Talouden tasa-painottaminen	Palvelujen toteuttaminen kustannustehokkaasti talousarvion puitteissa. Kehittämistä tukevat henkilöstömuutokset ja investoinnit.	Toiminta ja seuranta talousarvion toteuttamiseksi. Pyritään vaikuttamaan erikoissairaanhoidon ja yhteisyrityksen toiminnan kustannuksiin. Ennaltaehkäisevien toimenpiteiden vahvistaminen lapsiperheiden palveluissa.	Kuukausiraportit Osavuosikatsaus
	21. Strateginen henkilöstöjohtaminen	Henkilöstö on tietoinen toimialan strategisista tavoitteista.	Säännölliset työhyvinvointikeskustelut tukevat tavoitteiden saavuttamista ja työhyvinvointia. Henkilöstön ammattitaito ja työkyky ovat vaaditun tehtävän tasolla. Toimintaa kehitetään yhdessä henkilöstön kanssa.	Työyhteisö- ja esimiespalaverit/määrä. Toteutuneet työhyvinvointikeskustelut / määrä Sairauspoissaolot lkm. Koulutuspäivät lkm.
	22. Johtamisjärjestelmän kehittäminen	Kannustava ja osallistava johtaminen ja päätöksenteko.	Huolehditaan riittävästä tiedottamisesta joka tasolla. Pidetään yllä avointa ja keskustelevaa ilmapiiriä. Järjestetään tarpeen mukaan työnohjausta.	Tehdyt toimenpiteet. Työnohjaustapaamiset/määrä.

Sivistyspalvelut

Sivistyspalvelut Perustiedot	
Toimialan perustiedot	
Toimiala ja vastuhenkilö	Sivistystoimenjohtaja Ilkka Halmkrona
Toimialan toiminta-aika- tus	Sivistyspalvelut tuottaa ja kehittää monipuolisia palveluja lähtökohtanaan kuntalaisten tarpeet koko eliniän ajaksi.
Toimialan toimintaperi- aatteet	Kestävä kehitys, jatkuva uudistuminen, asiakaslähtöisyys, avoimuus, turvallisuus
Toimialan visio	Tornio - historiaansa arvostava, kuntalaisten tarpeet monipuolisesti huomioiva, kansainvälinen ja kehittyvä kulttuurin ja koulutuksen keskus.
Toimialan toimielimet, tehtävät ja palvelualueet	<p>Toimielin: Sivistyslautakunta</p> <p>Tehtävä: Varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perus- ja lukio-opetuksen järjestäminen</p> <p>Palvelualueet: Varhaiskasvatus, peruskoulutus, nuorten ja aikuisten koulutus</p> <p>Toimielin: Elämänlaatulautakunta</p> <p>Tehtävä: Kulttuurin, kirjaston, museon, liikunnan ja nuorisotoiminnan palvelut sekä kansalaisopistossa annettavan opetuksen järjestäminen ja kehittäminen.</p> <p>Palvelualueet: Kulttuuri, nuoriso ja liikunta.</p> <p>Toimielin: Aineen taidemuseo</p> <p>Tehtävä: Aineen taidemuseon toiminnan järjestäminen ja kehittäminen</p> <p>Palvelualueet: Aineen taidemuseo</p>

Sivistyspalvelut				
Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Toimialan htv:t kehitys	579,99	518,88	518,61	545,54
Toimialan ulkoiset nettokustannukset €/ asukas	-1405,16	-1407	-1446,20	-1540
Toimialan toimielinten kokousten ja pykälien lkm	Sivistyslautakunta 10 / 121 Elämänlaatulautakunta 10 / 106 Torniolaakson maakuntamuseon johtokunta 5 / 13 Aineen taidemuseon johtokunta 6 / 39	Sivistyslautakunta 10 / 119 Elämänlaatulautakunta 8 / 94 Tornionlaakson maakuntamuseon johtokunta 2 / 7 Aineen taidemuseon johtokunta 6 / 46	Sivistyslautakunta 11 / 130 Elämänlaatulautakunta 10 / 60 Tornionlaakson maakuntamuseon johtokunta 4 / 10 Aineen taidemuseon johtokunta 5 / 16	Sivistyslautakunta 10 / 120 Elämänlaatulautakunta 9 / 60 Tornionlaakson maakuntamuseon johtokunta 4 / 10 Aineen taidemuseon johtokunta 6 / 20

Sivistyspalvelut					
Hankesalkku					
Hankkeen nimi	Hallinnoija	Vastuulautakunta	Palveluyksikkö	Toteutusaika	Tornion maksuosuus TA-vuonna
Varhaiskasvatuksen tasa-arvo 21-22	Tornion kaupunki	Sivistyslautakunta	Varhaiskasvatus	2021–2022	Avustus 168 tEur, omavastuu 42 tEur.
Perusopetuksen tasa-arvo 2021-2022	Tornion kaupunki	Sivistyslautakunta	Perusopetus	2021–2022	Avustus 212 tEur, omavastuu 53 tEur.
METKA - Tornion harrastamisen malli	Tornion kaupunki	Sivistyslautakunta	Perusopetus	2021–2022	Avustus 68 tEur, omavastuu 17 tEur.
Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen COVID-19 avustus 2021-2022	Tornion kaupunki	Sivistyslautakunta	Varhaiskasvatus Perusopetus	2021–2022	Avustus 147 tEur, omavastuu 7 737 Eur.
Etsivä nuorisotyö	Tornion kaupunki	Elämänlaatulautakunta	Nuorisotoimi	2021–2022	7000 €
Harrastekerhoprojekti Kläpiti tallessa	Tornion kaupunki	Elämänlaatulautakunta	Nuorisotoimi	2021–2022	1200 €

Kulttuurisen nuorisotyön Roihuhanke	Tornion kaupunki	Elämänlaatulautakunta	Nuorisotoimi	2021–2022	3000 €
Pohjonen Vinkkeli - nuorten osallisuusleiri	Tornion kaupunki	Elämänlaatulautakunta	Nuorisotoimi	2022	1000 €
Loisto! Strategiatyön ytimessä Vapaan sivistystyön laatu- ja kehittämisavustus (OPH)	Tornion kaupunki	Elämänlaatulautakunta	Kansalaisopisto	2021–2022	2 000 €
ONNO - Osaaminen näkyväksi, näkymätön osaamiseksi Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutus (OPH)	Tornion kaupunki	Elämänlaatulautakunta	Kansalaisopisto	2021–2022	0 €
Virkkuset Vapaan sivistystyön opintosetiä avustava työllistymis- ja työmahdollisuuksien vahvistamiseen (OPH)	Tornion kaupunki	Elämänlaatulautakunta	Kansalaisopisto	2020–2022	0 €
Kairan oppijat Vapaan sivistystyön laatu- ja kehittämisavustus (OPH)	Tornion kaupunki	Elämänlaatulautakunta	Kansalaisopisto	2020–2022	2 000 €
Opintosetelit - opiskelua, osaamista ja osallisuutta Vapaan sivistystyön opintosetiä avustava (OPH)	Tornion kaupunki	Elämänlaatulautakunta	Kansalaisopisto	2021–2022	0 €
Lapin lastenkulttuuriverkosto (OKM)	Rovaniemen kaupunki	Elämänlaatulautakunta	Kansalaisopisto Tornionlaakson museo Kulttuuritoimi	2022	8 000 €

Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta

Perustiedot

Toimielin ja puheenjohtaja:

Sivistyslautakunta, puheenjohtaja Taava-Tuulia Vanhala

Toimielimen tehtävä: Lasten varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perus- ja lukio-opetuksen järjestäminen ja kehittäminen.

Toimielimen palvelualueet ja vastuuhenkilöt:

Varhaiskasvatus: varhaiskasvatuspäällikkö Riitta Keloneva

Perusopetus: sivistystoimenjohtaja Ilkka Halmkrona

Nuorten ja aikuisten koulutus sivistystoimenjohtaja Ilkka Halmkrona

Toimintaympäristön muutos 2022–2024:

Toimintaympäristön suhteen käyttötalouden kustannuskehityksen hillitseminen ja talouden saattaminen talousarvion edellyttämälle tasolle. Laajemman suunnitelman tekeminen koskien kouluverkkoa ja sen sisällä mahdollisesti tehtäviä muutoksia. Alenevaan oppilasmäärään varautuminen yhdysluokkaopetusta lisäämällä ja rakenteita tarkistamalla sekä ylimääräisen ei perusopetuslakiin sidotun tarjonnan kartoittamisella. Luokanopettajavirkojen vakinaistamisen suhteen täytyy olla tulevaisuudessa tarkkana ja sama tilanne on myös aineenopettajapuolella. Kasvavaan oppilashuollon tarpeeseen on vastattava tekemällä suunnitelma erityisopetuksen resurssin käytöstä. Resurssi ei tule lisääntymään, mutta sen kohdentamisessa on tehtävä uudistuksia. Joustoluokkatoiminnan yhtenäistäminen ja pienten koulujen oppilashuollon turvaaminen sekä yläkoulujen valmiuteen vastata erilaisten oppijoiden tarpeeseen tulee luoda malli.

Varhaiskasvatuksen osalta uuden päiväkodin perustaminen tulee vuosina 2022–2024 ajankohtaiseksi. Mihin yksikkö sijoitetaan, omalla toiminnalla vai palvelusetelillä ja miten tehty ratkaisu vaikuttaa koko päiväkotiverkkoon.

Toiminnan painopistealueet 2022:

Varhaiskasvatuksessa Tornio-lisän maksamista ei jatketa (KV 25.10.2021 § 155). Varhaiskasvatuspaikkojen kysyntä ei ole lisän myötä laskenut. Vuositasolla Tornio-lisän kustannus on n. 400 000 €. Perhevapaa-uudistus tulee voimaan vuoden 2022 aikana. Uudistuksen myötä vanhempainrahakausi pitenee 13 kuukauden mittaiseksi.

5-vuotis esikoulukokeilu jatkuu niin toiminta- kuin verrokkiryhmien osalta.

Varhaiskasvatus siirtyy lasten osalta kolmiportaisen tuen piiriin 1.8.2022 alkaen. Tähän valmistautuminen. Talouden tasapainottaminen ja alenevaan oppilasmäärään reagoiminen laatimalla kouluverkkoa koskeva suunnitelma vuoden 2022 aikana.

Perusopetuksessa siirrytään uusiin perusopetuksen päättöarvioinnin kriteereihin lukuvuoden 2021–2022 aikana.

Suomen malli -hanke aloitti toiminnan syyslukukaudella 2021 ja toimintaa laajennetaan vuoden 2022 aikana. Tavoitteena on, että jokaisessa Tornion koulussa on oppilaiden itse valitsemaa harrastustoimintaa ainakin yhtenä päivänä yhdistettynä koulupäivään.

Perusopetuksessa oppivelvollisuuden laajeneminen jatkuu 2006 syntyneeseen ikäluokkaan syyslukukaudella 2022. Tähän varautuminen ja lisäresurssin ohjaaminen lähinnä opintososiaaliin menoihin. Valtiovalta on luvannut kompensoida tähän liittyvät menot.

Sivistyslautakunta				
Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Varhaiskasvatuspalvelut				
Palvelualueen htv:t kehitys	174,16	149,52	164,51	180,2
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-365	-370	-411,86	-451
Päiväkotien käyttöaste %	90 %	90 %	90 %	90 %
0–6 v. ikäluokka Päivähoidossa %	72 %	75-80 %	75 %	80 %
Peruskoulutus				
Palvelualueen htv:t kehitys	280,51	242,28	263,22	274,74
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-820	-850	-794,4	-826
Luokkien keskipitoisuus / oppilasta				
1–6 lk	17	18	17	18
7–9 lk	22	21	22	23
Oppilasmäärä	2 350	2 351	2 340	2 283
	Kielikoulu 116	Kielikoulu 117	Kielikoulu 110	Kielikoulu 78
	Haaparannalla peruskoulua käyvät 15	Haaparannalla peruskoulua käyvät 10	Haaparannalla peruskoulua käyvät 15	Haaparannalla peruskoulua käyvät 17
Euroa / oppilas	-7 243	-7 152	-7 414	-7 745
Nuorten ja aikuisten koulutus				
Palvelualueen htv:t kehitys	58,19	22,85	25,78	24,92
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-130	-125	-90,67	-99
Lukion oppilasmäärä	310	317	310	324
	Kaksoistutkintolaisten määrä 80	Kaksoistutkintolaisten määrä 100	Kaksoistutkintolaisten määrä 90	Kaksoistutkintolaisten määrä 95
Käyttömenot lukiossa € / oppilas	-5 883	-5 503	-6 310	-6 555

Sivistyslautakunta				
Toiminnalliset tavoitteet				
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide	Mittarit
Vetovoimainen rajakaupunki	6. Vetovoimaiset ja vaikuttavat koulutuspalvelut	Yhteistyö Lappian, Lapin ammattikorkeakoulun ja Peräpohjolan Opiston kanssa.	Opiskelijoiden ohjaus päiväkodeissa sekä perhepäivähoidossa. Opinnäytetöiden aiheiden tarjoaminen opiskelijoille. Kumppanuussopimuksen mukainen yhteistyö kaikkien näiden toimijoiden kanssa. Opinnäyteyhteistyö myös yliopistojen kanssa. Yhteistyöltä myös tilojen käytön suhteen. Peräpohjolan opiston kanssa sopimus aikuisten perusopetuksen järjestämisestä maahanmuuttajille lukuvuonna 2021-2022.	Ohjattavien opiskelijoiden määrä. Aloituspaiikat Tilojen käytön määrä. Aikuisten perusopetukseen osallistuvien määrä.
	8. Toimiva maankäyttöpolitiikka	Varhaiskasvatuksen ja koulujen sijainti huomioidaan maankäyttöpolitiikassa.	Varhaiskasvatuksen tulevaisuuden tarpeen kartoitus ja tilojen uudelleen järjestelyjen suunnittelu yhdessä teknisen toimialan kanssa.	Päiväkotien käyttöasteet ja koulujen oppilasmäärä
Toimivat ja uudistuvat palvelut	9. Sähköinen asiointi ja itsepalvelut lisääntyvät	Siirtyminen sähköiseen arkistointiin niin varhaiskasvatuksen kuin perusopetuksenkin osalta.	Uuden hallinto-ohjelman käyttöönotto	Sähköisten palvelujen käyttäjä- ja lukumäärä kasvaa Sähköisten palvelujen käyttäytyvyys Valokuituverkon kattavuus
	10. Asiakaslähtöinen palvelukulttuuri vahvistuu	Huoltajien osallisuuden vahvistaminen perusopetuksessa.	Yhteisöllisen oppilashuollon kehittäminen. Kyselyjä huoltajille kouluittain, niiden arviointi ja koulukohtaiset toimenpiteet.	Kyselyn tulosten hyödyntäminen ja kehittäminen toimintavuosisuunnitelmassa 2021-2022.
	11. Julkisten palveluiden tuottavuus, tehokkuus ja vaikuttavuus paranevat	Perusopetuksessa suunnitelmat alenevan oppilasmäärän vaikutuksista kouluverkkoon, ryhmiin ja opettajanvirkoihin.	Yhdysluokkaopetuksen siirtymisen aika-aulun suunnittelu. (Kaakamo, Karunki, Kyläjoki).	Tutkimukset ja selvitykset. Ryhmäkoon seuranta ja yhdysluokkaopetuksen pedagoginen seuranta.

			<p>Kielikoulun tulevaisuuden kartoittaminen osana koulutusyhteistyötä.</p> <p>Suunnitelma kouluverkon tulevaisuuden suhteen laaditaan vuoden 2022 aikana.</p> <p>Opettajavirkojen suunnitelmallinen täyttäminen eläköitymistien jälkeen.</p>	<p>Taloudellisten vaikutusten seuranta.</p>
	<p>12. Vaihtoehtoiset palveluiden tuottamistavat yhteistyössä yritysten ja kolmannen sektorin kanssa</p>	<p>Palvelusetelin käyttö päiväkodeissa (Touhula ja Pilke)</p> <p>Aikuisten perusopetuksen järjestäminen tarpeen mukaan.</p> <p>Ns. Suomen malliin liittyvän harrastustoiminnan aloittaminen Tornion peruskouluissa. Harrastusten yhdistäminen koulupäivään.</p>	<p>Palvelusetelin määrän seuraaminen. Myös laadun seuraminen tärkeä</p> <p>Aikuisten perusopetuksen ostopalvelu jatkuu kevääseen 2022 saakka Peräpohjolan opiston kanssa. Yhteistyön kartoittaminen myös muiden toimijoiden kanssa.</p> <p>Oppilaiden toiveiden pohjalta harrastustoiminta alkuun eri kouluissa ns. Suomen malli. Mukana urheiluseuroja, järjestöjä, nuorisotoimi, kansalaisopisto jne.</p>	<p>Asiakassetelin piirissä olevat palvelut</p> <p>Selvitetyt ja toteutuneet monituottajamallit</p> <p>Kerhojen ja osallistujien määrä</p>
	<p>13. Kuntarajat ylittävä yhteistyö ja verkostojen hyödyntäminen sekä kehittäminen palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa</p>	<p>Perus- ja lukiokoulutuksessa opettajien tiivistävä yhteistyö Haaparannan opettajien kanssa. Toiminnan elvyttäminen. Lukiokoulutuksessa yhteisopettajuus Kemin lukion kanssa jatkuu ja yhteinen erityisopettaja seudun lukioiden kanssa (Kemi, Keminmaa, Tornio) aloittanut virossa lukukaudella 2021-2022.</p> <p>Seudullinen yhteistyö opettajien ja varhaiskasvatuksen koulutuksessa Merilapin</p>	<p>Tornion ja Haaparannan opettajat tutustuvat toistensa työhön ns. vaihtopäivinä. Yhteisopettajuuden kautta lukioissa turvataan erityisesti C-kielten opetusta ja jaetaan kustannuksia.</p> <p>Eri kunnissa järjestettävät opettajien koulutukset ovat mahdollisuuksien mukaan myös lähikuntien opettajien varhaiskasvatuksen saatavilla.</p> <p>Mahdolliset yhteiset hankkeet.</p>	<p>Tehdyt selvitykset ja päätökset.</p> <p>Koulutusten ja osallistujien määrä.</p>

		<p>muiden kuntien kanssa.</p>		
<p>Onnellinen ja osallistuva torniolainen</p>	<p>15. Kuntalaisten hyvinvointi paranee ja vastuu sekä aktiivisuus omassa hyvinvoinnissa kasvavat - Koko väestö / työikäiset</p>	<p>Uusi varhaiskasvatussuunnitelma käytössä.</p> <p>Yhteistyö neuvolan, sosiaalitoimen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa</p> <p>Oppivelvollisuuden laajentuminen ja sen seuranta.</p> <p>Ennaltaehkäisevä malli osittain käytössä. Perheille parasta-hankkeen mukaisesti. Tuki suunnataan erityisesti esi- ja alkuopetukseen. Koronan aiheuttaman oppimisvajeen kartoitus ja tuen suunnautaminen sitä tarvitseville oppilaille.</p>	<p>Jokaisessa yksikössä tehdään varhaiskasvatussuunnitelma lapselle.</p> <p>Yhteistyö erityisesti sosiaalitoimen kanssa lapsen edun mukaisen palvelun tarjoamiseksi.</p> <p>Uusi opetussuunnitelma ja sähköisten oppimismateriaalien käyttö lisääntyvät. (Kevään 2020 digiloikan hyödyntäminen)</p> <p>Varhaista tukemista lisätään ja valtion Covid-19 avustuksen suuntaaminen oppilashuollollisiin toimenpiteisiin.</p>	<p>Varhaiskasvatussuunnitelma tehty kaikille</p> <p>Oppilashuoltohenkilöstön toiminnan lisääminen ja tukeminen Covid-19 ja tasa-arvo avustuksen kautta.</p>
	<p>15. Kuntalaisten hyvinvointi paranee ja vastuu sekä aktiivisuus omassa hyvinvoinnissa kasvavat - Lapset ja lapsiperheet</p>	<p>5-vuotis esikoulukoikeilu jatkuu. Ryhmäkokojen seuranta niin varhaiskasvatuksessa kuin perusopetuksessa.</p>	<p>Verrokkiryhminä normaalin varhaiskasvatuksen piirissä olevat 5-vuotiaat. Valtiovalta kattaa menot.</p> <p>Rakenteita muuttamalla päästään optimaalisiin ryhmäkokoihin.</p>	<p>Hyvinvointikertomus</p> <p>Kouluterveyskysely</p> <p>OPH / MOVE -mittaristo</p>
	<p>15. Kuntalaisten hyvinvointi paranee ja vastuu sekä aktiivisuus omassa hyvinvoinnissa kasvavat - Nuoret</p>	<p>Oppivelvollisuuden laajentamisen vaikutus nuorten sijoittumiseen toiselle asteelle ja pudokkaiden tarkka seuranta.</p> <p>Oppilashuoltohenkilöstön lisääminen lukioon. Erityisopettajan ja kuraattorin työnpanoksen lisääminen.</p> <p>Arvioinnin uudistamiseen liittyvän uuden kriteeristön käyttöön-</p>	<p>Valpas-seurantajärjestelmän käyttöönotto.</p> <p>Neljäs kuraattori palkattu tasaamaan työmäärää ja tätä kautta pystytään lisäämään kuraattoripalveluja lukioon. Lähikuntien yhteinen lukion erityisopettaja aloittanut työnsä lukuvuonna 2021-2022.</p> <p>Koulutusta uuden päättöarvioinnin osalta.</p>	<p>Hyvinvointikertomus</p> <p>Kouluterveyskysely</p> <p>OPH / MOVE -mittaristo</p> <p>Valpas-seurantajärjestelmä</p>

		otto koskien perusopetuksen päättöarviointia 2021-2022. Oppilashuoltoryhmien aktiivinen toiminta kiusaamisen estämiseksi.	Koulukiusaamisen estämisen edelleen korostaminen Tornion kouluissa. Asian esille tuominen ja siihen liittyvät tapahtumat.	
	16. Terveellinen, turvallinen ja viihtyisä asuin- ja elinympäristö tukee ja vahvistaa kuntalaisten hyvinvointia	Varhaiskasvatuspalveluiden ja alakoulujen opetus lähialueena. Tämä tukee alueiden ja palvelukylien statusta turvalisina ja viihtyisinä asuinympäristöinä. Varhaiskasvatuspaikan tarjoaminen kahden viikon kuluessa, mikäli huoltaja työllistyy tai saa opiskelupaikan. Uuden päiväkodin suunnittelun jatkaminen. (Pudas/Kiviranta)	Varhaiskasvatuspaikat mitoitettu alueen tarpeen mukaan. Uusien varhaiskasvatushakemuksien seuranta ja kysynnän ennakointi. Laskelmien tekeminen tarpeesta ja päiväkodin sijoituspaikasta. Yhteistyö teknisen toimialueen kanssa.	Liikenneturvallisuussuunnitelman ja -työryhmän toimenpiteet Yleiskaava, maapolitiikka Luonto- ja viheralueet Tehdyt toimenpiteet
	17. Kuntalaisten yhteisöllisyys ja menhenki vahvistuvat			Yhdistyksiä / 1000 as.19,2 (2017) Yhdistysten aktiivisuus ja toiminta Kouluterveyskysely
	18. Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet kotikaupunkinsa asioihin paranevat	Huoltajien sitouttaminen ja mukaan saaminen koulun arkeen. Vanhempainyhdistysten aktivointi.	Huoltajille kyselyjä kouluittain ja vanhempainyhdistysten toiminnan elvyttäminen.	Osallistumis- ja vaikuttamiskanavat; kyselyt, vanhempainillat ja vanhempaintapaamiset.
Toimiva kaupunkikonserni	19. Talouden tasapainottaminen	Käyttötalousmenot saadaan talousarvion asettamaan raamiin. Talouden tasapainottaminen aloitetaan v. 2022.	Kouluverkkosuunnitelman laatiminen ottaen huomioon aleneva oppilasmäärä. Koulunkäynninohjaajien määrän tarkastelu. Yhdysluokkaopetukseen osittainen siirtyminen kartoitetaan (Kaakamo. Karunki) Alenevan oppilasmäärän vaikutusten	Kuukausi ja osavuosi-katsaukset. Talouden seuranta ja reagointi tarvittaessa.

			arviointi myös Kieli- koulun osalta.	
	21. Strateginen hen- kilöstöjohtaminen	Tiimityön kehittämi- nen varhaiskasvatuk- sessa. Yhteisöllisen oppilas- huollon ja yhteisölli- syyden kehittäminen perusopetuksessa.	Koulutuksen järjestä- minen yhdessä Joen- suun yliopiston kanssa. Koulutuksen järjestä- minen.	Työyhteisö- ja esi- miespalaverit Kehityskeskustelujen toteutuminen Sairauspoissaolot lkm. Koulutuspäivien lkm.
	22. Johtamisjärjes- telmän kehittäminen	Johtoryhmien sään- nöllinen kokoontumi- nen. Päiväkodeissa ja kouluissa työntekijöi- den kokoontumiset ja tiimityöskentelyn ke- hittäminen.	Varhaiskasvatuksen ja opetuksen johto- ryhmien lisäksi oppi- lashuoltotyöryhmän toiminnan kehittämi- nen.	Johtoryhmien kokoon- tumisten määrä.

Elämänlaatulautakunta

Elämänlaatulautakunta
Perustiedot
<p>Toimielin ja puheenjohtaja: Markku Taramaa</p>
<p>Toimielimen tehtävä: Kulttuurin, kirjaston, museon, liikunnan ja nuorisotoiminnan palvelut, sekä kansalaisopistossa annettava opetus ja kehittäminen.</p>
<p>Toimielimen palvelualue ja vastuhenkilö: Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimi: sivistystoimenjohtaja Ilkka Halmkrona</p>
<p>Toimintaympäristön muutos 2022–2024: Elämänlaatulautakunnan rooli ns. uuden kunnan keskeisenä hyvinvointia edistävien asioiden tuottajana korostuu yhä selvemmin. Ajanjakson aikana sote-palvelut tulevat siirtymään hyvinvointialueen tuotettaviksi ja näin ollen elämänlaatulautakunnan alainen toiminta tulee entistä enemmän korostumaan kunnan toiminnossa. Lisäksi toiminta nähdään yhä vahvemmin myös imagotekijänä. Strategiassa mainittu hyvinvointi ja sen näkeminen myös muuna kuin sairauksien hoitona on tekijä, joka nostaa niin kulttuuri-, liikunta-, nuoriso- ja kansalaisopistopalvelut keskiöön. Tornion kohdalla rajayhteistyön elvyttäminen ja syventäminen luo oman leimansa, seutuysteistyö ja maahanmuutto omansa. Yleisesti voidaan sanoa, että elämänlaatulautakunnan alainen toiminta luo laajan kosketuspinnan kuntalaisiin.</p> <p>Kuntatalouden haasteet heijastuvat myös elämänlaatulautakunnan alaiseen toimintaan. Tärkeää on tulevina vuosina pitää yllä laadukkaita palveluja kustannustehokkaasti ja korostaa kyseisten palveluiden tärkeyttä kuntalaisten hyvinvoinnin keskeisinä elementteinä.</p> <p>Toiminnan suhteen ikäluokissa tapahtuvat muutokset ohjaavat palveluiden tarjontaa. Lasten ja nuorten palvelut on syytä säilyttää mahdollisimman kattavina, mutta entistä enemmän on panostettava ikääntyvään väestöön ja tuettava heidän toimintakykyään.</p>
<p>Toiminnan painopistealueet 2022: Koronan jälkeen siirtyminen ns. uuteen normaaliin ja sitä kautta paluu kattaviin ja saavutettaviin palveluihin.</p> <p>Uuden kirjastoauton käyttöönotto vuoden loppupuoliskolla</p> <p>Harrastamisen Suomen malliin osallistuminen</p>

Elämänlaatulautakunta				
Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatoimi				
Palvelualueen htv:t kehitys	67,13	60,46	58,21	60,49
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-133	-129	-136	-146
Kävijämäärät: - Kirjasto (lainausten määrä)	250 187	240 000	240 000	220 000

- Nuorisotyö	40 223	31 801	40 000	40 000
- Kulttuuritoimisto	15 256	25 000	25 000	20 000
- Tornionlaakson maakuntamuseo	7 000	10 000	7 000	8 000
- Uimahalli	79 776	40 000	40 000	80 000
- Putaan liikuntahalli	125 000 (arvio)	125 000	125 000	130 000
Kulttuuri- ja nuorisotoimen jakamat avustukset (euroa):				
- Kulttuuritoimi	15 690	14 170	15 760	15 760
- Nuorisotoimi	13 700	13 900	14 200	14 200
- Liikuntatoimi	97 340	103 760	99 380	120 000
Tornion kansalaisopisto				
- opetustunnit	9 566	8 000	8 500	8 000
- kurssit	327	280	300	280
- osallistujat	3 613	3 000	3 200	3 000

Elämänlaatulautakunta				
Toiminnalliset tavoitteet				
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide	Mittarit
Vetovoimainen rajakautepunkt	3. Matkailuvetovoiman vahvistaminen	Tornionlaakson museo toimii molempien rajakaupunkien museona ja vahvistaa kaupunkien matkailun vetovoimaa,	Tornionlaakson museo tukee kaupunkien hakemusta Unescon kulttuuriperinnön luetteloon ja toimii aktiivisesti Struven ketjun hankkeessa.	Matkailutilastot ja tutkimukset Vetovoimakohteiden ja tapahtumien kävijämäärät Matkailuinvestoinnit Matkailun tulo- ja työllisyysvaikutukset / selvitys
	5. Myönteinen Tornio-kuva vahvistuu (brändi)	Juhlavuoden tuomaa brändiä jatketaan kaupungin ulkoisessa esittelyssä.	Kaupungin iän ja historian edelleen esiin nostaminen ja toisaalta katse tulevaisuuteen.	Kuntaimagotutkimukset Mediaseuranta
	6. Vetovoimaiset ja vaikuttavat koulutuspalvelut	Kansalaisopisto-opiskelussa saavutettavat opiskelupaikka- ja työllistymismahdollisuudet (Koski-palvelu, hyväksiluku, opintopisteet)	Koski - palvelussa olevat kansalaisopisto-opinnot ja oppilaitosyhteistyö.	Kursseille osallistuvien määrä.

		sekä erilaiset yhteistyömahdollisuuden muiden paikallisten opilaitosten kanssa. Kansalaisopistossa lisätään ja kehitetään erilaisia etä- ja monimuotokoulutuspalveluja opintojen saavutettavuuden vahvistamiseksi.		
	7. Saavutettavuuden parantaminen	Kirjaston remontti mahdollistaa monipuolisempien palvelujen tarjoamisen ja laajalaisemman yhteistyön muiden toimijoiden kanssa Uusi kirjastoauto aloittaa liikennöinnin vuoden 2022 aikana	Rajakartanon remontti toteutetaan toimijoita kuunnellen	Remontoidun kirjaston kävijämäärä. Uuden kirjastoauton kokonaisvaltainen toimivuus; tekniikka ja reitit. Kävijämäärä.
Toimivat ja uudistuvat palvelut	9. Sähköinen asiointi ja itsepalvelut lisääntyvät	Kirjaston remontin yhteydessä kartoitetaan mahdollisuutta omatoimisen asiointin toteuttamiseen	Kirjaston omatoimiasioinnin kartoitus ja toiminnan mahdollistavan laitteiston hankinta	Sähköisten palvelujen käyttäjä- ja lukumäärä kasvaa Sähköisten palvelujen käyttäjätyytyväisyys Valokuituverkon kattavuus
	10. Asiakaslähtöinen palvelukulttuuri vahvistuu	Asiakaskyselyjen laatiminen ja toteuttaminen.	Asiakaspalautteista seuranneet toimenpiteet raportoidaan ja julkaistaan.	Tehdyt toimenpiteet (esim. toteutuneet koulutuspäivät) Asiakastyytyväisyys / -palautte Kuntapalvelututkimukset 2-4 vuoden välein
	11. Julkisten palveluiden tuottavuus, tehokkuus ja vaikuttavuus paranevat	Nuorisotiedotuspiste Aaltosen ja etsivän nuorisotyön toimintojen siirtäminen Rajalla Kauppakeskuksen tiloihin. Kirjastotoiminta (ja yhteistyön kehittäminen Aineen taidemuseon kanssa) mahdolliste-	Suunnitteluprosessin loppuun saattaminen ja toimenpiteet Nuorisotiedotuspiste Aaltosen ja etsivän nuorisotyön siirrosta Rajalla Kauppakeskuksen tiloihin. Kirjastolle (ja Aineen taidemuseolle) etsitään toiminnan ja	Tutkimukset ja selvitykset Palvelukustannukset Palveluiden optimointi Kaupungin omistamien tilojen käyttöaste

		taan myös remontin aikana toimintaa tukeville väistötiloilla.	mahdollisen yhteistyökokeilun mahdollistavat väistötilat	
	13. Kuntarajat ylittävä yhteistyö ja verkostojen hyödyntäminen sekä kehittäminen palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa	<p>Tornion kirjasto on näkyvä toimija Lapin kirjaston -verkostossa ja kehittää kirjastotoimintaa koko Lapin alueella.</p> <p>Tornio - Haaparanta uimahalliyhteistyön kehittäminen.</p> <p>Tornio - Kemi liikuntayhteistyön kehittäminen.</p> <p>Yhteistyön kehittämisen Lapin erityisliikunnanohjaajien verkoston avulla.</p>	<p>Tornion kirjasto osallistuu aktiivisesti Lapin kirjastojen yhteistyön kehittämiseen Lapin kirjasto -verkoston kautta.</p> <p>Tornion uimahallissa käytetään selainpohjaista TIMMI-tilausjärjestelmää tilojen käytön tehostamiseksi.</p> <p>Tornio ja Kemi käyttävät kustannustehokkaasti yhdessä hankittua ajanottojärjestelmää eri kilpailuissa.</p> <p>Verkoston kokoontuminen ja tiedon päivittäminen.</p>	<p>Tehdyt selvitykset ja päätökset.</p> <p>Uimahallin kävijämäärän ja kertyneiden tuottojen seuranta.</p> <p>Ajanottolaitteiston huoltokulujen vähentyminen.</p>
Onnellinen ja osallistuva torniolainen	15. Kuntalaisten hyvinvointi paranee ja vastuu sekä aktiivisuus omassa hyvinvoinnissa kasvavat - Koko väestö / työkäiset	<p>Kansalaisopiston osallistujien määrän kasvattaminen, erityisesti torniolaisten työttömien.</p> <p>Liikuntatoimessa uimahallin käytön lisääminen sekä kuntoiluun että virkistytymiseen. Kuntosalien käytön tehostaminen. Satsaa itseesi - ryhmiin saadaan kävijöitä, joille liikunnasta saadaan harastus.</p> <p>Ulkoliikuntapaikkojen suhteen tarpeen määrittely ja hankintojen kohdistaminen puutteisiin.</p>	<p>Tiedottaminen kaupungin henkilöstöjaooston myöntämästä työttömien opintotulusta (50e) kurssimaksujen alennuksiin.</p> <p>Kaikukortti sekä lapsille, nuorille ja opiskelijoille suunnatut etuisuudet uimahallissa. Maahanmuuttajille suunnattu viestintä ja yhteistyö koulujen ja PPO:n kanssa. Uimahallin verkkokauppa. Ohjatut ja omatoimiset vesijumpat.</p> <p>Kuntosalien kaluston uusiminen ja ylläpito. Liikuntaneuvonta.</p> <p>Kuntoiluportaiden ja parkour-puiston rakentaminen uusina liikuntapaikkoina.</p>	<p>Osallistujamäärät. Erityisesti uusien kurssilaisten ja työttömien (opintotulusta) määrän kasvu.</p> <p>Hyvinvointikertomus</p> <p>THL Ikävakioitu sairastavuusindeksi</p> <p>HYTETU -organisointi</p> <p>Liikunnassa kävijämäärä tilastointi, asiakaspalautteet ja kyselyt.</p>

	<p>15. Kuntalaisten hyvinvointi paranee ja vastuu sekä aktiivisuus omassa hyvinvoinnissa kasvavat - Lapset ja lapsiperheet</p>	<p>Harrastamisen Suomen mallin mukainen toiminta toteutuu Metka-hankkeena Torion peruskouluissa siivistystoimen, kansalaisopiston, nuorisoi- ja liikuntatoimien, kirjaston? sekä eri yhteisöjen ja toimijoiden yhteistyönä.</p> <p>Uimahallissa lasten uimakoulujen kysyntää vastaava tarjonta.</p> <p>Liikuntatoimessa on mahdollista harrastaa liikuntaa, vaikka ei kuulu urheiluseuraan.</p>	<p>Käynnistetään peruskoululaisille suunnattu Metka-hanke lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisäämiseksi ja mieluisan ja maksuttoman harrastuksen löytämiseksi.</p> <p>Uinninopetuksen resurssien lisääminen.</p> <p>Lasten monipuolinen liikuntakerho.</p>	<p>Hyvinvointikertomus</p> <p>Kouluterveyskysely</p> <p>OPH / MOVE -mittaristo</p> <p>Pidettyjen uintikursien määrä ja osallistuneet lapset.</p>
	<p>15. Kuntalaisten hyvinvointi paranee ja vastuu sekä aktiivisuus omassa hyvinvoinnissa kasvavat - Nuoret</p>	<p>Nuorten hyvinvointi lisääntyy ennaltaehkäisevän nuorisotyön avulla sekä kulttuurista nuorisotyötä ja nuorten osallisuutta vahvistamalla.</p> <p>Toisen asteen opiskelijoilla on mahdollisuus huolehtia jaksamisestaan koulupäivän aikaisella uimahallikäynnillä maksutta.</p>	<p>Kulttuurisen nuorisotyön Roihu-hankkeen toiminnassa luodaan uusia malleja nuorten omaehtoisen kulttuuritoiminnan, luovuuden ja ideoiden toteuttamiseksi.</p> <p>Vahvistetaan yhteistyötä monialaisen verkoston toimijoiden kanssa ja kehitetään toimintamalleja etsivän ja jalkautuvan nuorisotyön menetelmien kehittämiseksi.</p> <p>Uimaan voi tulla opiskelijakorttia- tai todistusta näyttämällä klo 12-16 välisenä aikana ilman maksua.</p>	<p>Hyvinvointikertomus</p> <p>Kouluterveyskysely</p> <p>OPH / MOVE -mittaristo</p>
	<p>15. Kuntalaisten hyvinvointi paranee ja vastuu sekä aktiivisuus omassa hyvinvoinnissa kasvavat - Ikäihmiset</p>	<p>Ikäihmisten aktivoiminen ja pysyvyys viikoittaisten liikuntaryhmien avulla, sekä liikkumatomien ikäihmisten aktivointi yksittäisten tapahtumien avulla. Huomioiminen kulttuuri- tapahtumissa ja kansalaisopiston kurssitarjonnassa.</p>	<p>Toiveiden kartoittaminen ja niiden toteuttaminen.</p> <p>Liikunnassa vertaisveturikouluttaminen.</p> <p>Voimaa ja tasapainoa iäkkäille (VoiTas 75+ ikäisille) ryhmät.</p>	<p>Kurssien ja aktiviteettien määrä ja osallistujien lukumäärä.</p> <p>Hyvinvointikertomus</p> <p>Palautteet, kyselyt, hyödyt pienempinä sairaanhoitokuluina.</p>

		Liikunnan avulla ikään- tymisen aiheuttamien haittavaikutusten hi- dastaminen.	Vanhustenviikon ta- pauhtumat ulkoliikun- nassa eri järjestöjen kanssa.	
	17. Kuntalaisten yh- teisöllisyys ja me- henki vahvistuvat	Tapahtumien järjestä- minen kuntalaisille osallisuuden lisää- miseksi.	Eri toimijoiden tutus- tuspäiviä ja kes- kustelutilaisuuksia koskien elämänlaatu- lautakunnan alaista toimintaa.	Tapahtumien määrä ja osallistu- jat. Yhdistyksiä / 1000 as.19,2 (2017) Yhdistysten aktiivi- suus ja toiminta Kouluterveyskysely
	18. Kuntalaisten osallistumis- ja vai- kuttamismahdollisuu- det kotikaupunkinsa asioihin paranevat	Ajankohtaisten yleisö- ja keskustelutilaisuuksien järjestäminen	Tilaisuuksien lisäämi- nen korostuu pande- mian jälkeisessä ajassa. Ajankohtais- ten tapahtumien huoi- oiminen tiedottami- sessa.	Osallistumis- ja vai- kuttamiskanavat (ti- laisuudet, osallistu- jat, kanavat) Kuntalais- ja asia- kaspalautteiden määrä
Toimiva kau- punkikonserni	19. Talouden tasa- painottaminen	Palvelujen tuottaminen talouden kanssa tasa- painossa. Käyttötalou- den asettaminen ta- lousarvion vaatimaan raamiin.	Talousarvion ja toi- mintasuunnitelman mukainen toiminta.	Kuukausittaiset joh- toryhmät. Käyttö- suunnitelman läpi- käyminen kuukau- siraporttien ja osa- vuosikatsausten avulla.
	21. Strateginen hen- kilöstöjohtaminen	Avoimuus, kannusta- vuus ja huomio nope- aan tiedottamiseen. Esihenkilön rooli ta- lousasioista vastaa- vana henkilönä koros- tuu.	Työhyvinvointikes- kustelut, joryn sään- nölliset kokoontumi- set ja linjauksistatie- dottamiset.,	Työyhteisö- ja esi- henkilöpalaverit Kehityskeskustelu- jen toteutuminen Sairauspoissaolot lkm. Koulutuspäivien lkm. Työhyvinvointiky- selyt ja tuloksien lä- pikäyminen ja toi- mintasuunnitelman luominen.

Aineen taidemuseon johtokunta

Aineen taidemuseon johtokunta Perustiedot
<p>Toimielin ja puheenjohtaja: Aineen taidemuseon johtokunta, puheenjohtaja Kristiina Aine</p> <p>Toimielimen tehtävä: Huolehtii ja vastaa taidemuseotoiminnasta</p> <p>Toimielimen palvelualueet ja vastuuhenkilöt: Aineen taidemuseo. Vastuuhenkilö vs. museonjohtaja Virpi Kannainen</p> <p>Toimintaympäristön muutos 2022–2024: Remontista johtuen taidemuseo on suljettu 3–11/22 (arvio).</p> <p>Pandemian jälkeinen aika, "uusi normaali", nopeat muutokset ja tulevaisuuden vaikea ennakoitavuus.</p> <p>Yhteiskunnan monimuotoistuviin tarpeisiin ja odotuksiin vastaamisen haasteet.</p> <p>Toiminnan painopistealueet 2022: Kokoelmatyö, ylläpito ja karttuminen. Kokoelman osien ja yksittäisten teosten nostaminen keskiöön. Monialainen museo- ja yleisötyö ja uudet kumppanuudet. Digitaalisten sisältöjen tuottaminen. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.</p>

Aineen taidemuseon johtokunta Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Palvelualueen htv:t kehitys	7	7	6,59	5,74
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-14,93	-10	-12,11	-16,95
Aineen taidemuseon kävijämäärä	20 969	10 818	20 000	5 000
Euroa / käynti	9,30	9,30	9,30	9,30
Näyttelyiden määrä	6	5	6	4

Aineen taidemuseon johtokunta				
Toiminnalliset tavoitteet				
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide	Mittarit
Vetovoimainen rakajakaupunki	3. Matkailuvetovoiman vahvistaminen	Aineen taidemuseo tuottaa tietoa ja elämyksiä niin kaupunkilaisille kuin matkailijoille. Taidemuseon kokoelmat sekä kaupungin julkinen taide ovat matkailullinen vetonaula. Matkailupalvelun tuottamisessa tiedostetaan vastuullisuus ja kestävän matkailun periaatteet.	Tuotetaan tietoa, asiantuntemusta, ymmärrystä ja elämyksiä taidelokkoelman kautta. Tuodaan esille kokoelman esittämisen uusia mahdollisuuksia remonin aikana. Mahdollistetaan taide-elämyksiä viemällä taide kaupunkilaisten arkeen ja matkailijoiden reiteille uusilla ja yllättävillä tavoilla. Viestintä saavutavaa ja myös kansainvälisesti kiinnostavaa.	Vetovoimakohteet ja näiden kävijämäärät. Tapahtumien ja tilaisuuksien lukumäärä. Sosiaalisen median seuraajat, verkkovierailut ja sähköiset yhteydenotot eri medioiden kautta. Uudet palvelumuodot. Käännökset ja kieliversiot. Kansainvälinen näkyvyys.
	4. TornioHaparandan yhteinen ydinkeskusta kasvaa ja kehittyy myönteisesti	Taidemuseo on näkyvä ja kokoava osa kaupunkikeskusta ja alusta monenlaiselle toiminnalle ja tapahtumille. Taidemuseon ympäristön kehittäminen lisää alueen merkittävyyttä ja elämyksellisyyttä. Mobiilien taidemuseopalveluiden valikoima laajenee ja niitä voidaan tuottaa ketterästi erilaisissa toimintaympäristöissä.	Rajat ylittävän toiminnan kehittäminen on pysyvä osa kaikkea työtä. Solmitaan uusia kumppanuuksia ja vahvistetaan olemassa olevia. Kehitetään taidemuseon ympäristön käyttöä museopalveluiden osana ja vahvistetaan sen toimivuutta, turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Jalkaudutaan sinne, missä ihmiset ovat.	Tapahtumat ja kävijämäärät Käyttöasteen nousminen Tehdyt toimenpiteet Uudet palvelut Uudet kumppanuudet
	5. Myönteinen Tornio-kuva vahvistuu (brändi)	Myönteinen Tornio-kuva vahvistuu.	Museo on torniolaisille oma ja merkityksellinen. Kaupungille se on merkittävä elinvoima- ja vetovoimatekijä ja tärkeä osatekijä kaupunkistrategian toteutumisessa.	Media- ja muu julkisuus ja sen tilastointi. Tilaisuuksien ja tapahtumien lukumäärä. Toimialojen väliset uudet kumppanuudet. Kävijämäärä, tilaisuuksien ja tapahtumien lukumäärä.
	6. Vetovoimaiset ja vaikuttavat koulutuspalvelut	Taidemuseo tuottaa kokoelmiensa kautta uutta tietoa ja ymmärrystä taiteesta ja kulttuurista.	Museossa vallitsee jatkuvan kehittämisen ja reflektoinnin kulttuuri. Toiminnassa korostuu vuorovaikutteisuus,	Osallistujien ja ryhmien määrä. Tapahtumien ja tilaisuuksien lukumäärä.

			keskustelu ja tiedon ja ajatusten jakaminen.	Uudet palvelut. Uudet yhteistyökumppanit.
	7. Saavutettavuuden parantaminen	Museotyö palvelee aina ihmisiä ja kulttuuriset oikeudet kuuluvat kaikille. Museotyö huomioi erilaisten yleisöjen tarpeet tarjoten mahdollisuuden osallistumiseen ja elämyksiin yksilöiden erilaisista ominaisuuksista riippumatta. Työ edistää yhdenvertaisuutta.	Kehitetään osaamista yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Sitoudutaan toimintatapoihin ja edistetään niiden toteutumisesta jokapäiväisessä työssä. Remontin myötä Rajakartanon saavutettavuus paranee merkittävästi.	Palvelujen käyttö ja saatu palaute. Uudet kävijät ja yhteistyökumppanit. Henkilöstön osaaminen.
Toimivat ja uudistuvat palvelut	9. Sähköinen asiointi ja itsepalvelut lisääntyvät	Museotilan laajentuu digitaalisiin ympäristöihin jakaen tietoa, asiantuntemusta ja elämyksiä sähköisten kanavien kautta. Kokoelmien käytössä syntyy kokonaan uusia toimintakulttuureita ja -tapoja. Aineistojen käyttämisessä vain mielikuvitus on rajana.	Tuotetaan kokoelma- ja yleisötyön digitaalisia sisältöjä. Kehitetään aineistojen tuottamiseen liittyvää osaamista.	Sähköisten palvelujen käyttäjä- ja lukumäärä kasvaa Sähköisten palvelujen käyttäjätyytyväisyys Kokoelmien saavutettavuus ja teosten digitaalinen käyttö kasvavat Henkilöstön digiosaaminen kehittyy
	10. Asiakaslähtöinen palvelukulttuuri vahvistuu	Asiakasnäkökulma ja asiakkaan arvostaminen on sisäistetty kaikessa tekemisessä. Vuorovaikutus, havainnointi ja yhdessä tekeminen avaavat museolle mahdollisuuden oppia ymmärtämään asiakkaan rooleja syvällisemmin.	Tuotetaan museopalveluita asiakaslähtöisesti. Vahvistetaan museohenkilöstön palveluosaamista.	Asiakastyytyväisyys Saadut palautteet Uudet palvelut Museohenkilöstön koulutus Määräaikaisen henkilöstön perehdytys
	11. Julkisten palveluiden tuottavuus, tehokkuus ja vaikuttavuus paranevat	Museotoiminta tuottaa kulttuurista ja sivistyksellistä pääomaa. Toiminnan synnyttämä vetovoima edistää toiminta-alueen kasvua ja kehitystä. Kokoelmat tallentavat yhteistä historiaa, mutta museoon mukana myös tulevaisuustyössä, jossa läsnä ovat erilaiset	Museolla on aktiivisesti mukana yhteisönsä kulttuurisen, sosiaalisen ja ekologisen kestävyysrakentamisessa.	Toteutetut tapahtumat ja kävijämäärät. Uudet kävijät ja yhteistyömuodot. Uudenlaiset museotyön toteuttamisen tavat ja paikat.

		ajattelutavat, tarinat ja moninaisuus.		
	12. Vaihtoehtoiset palveluiden tuottamistavat yhteistyössä yritysten ja kolmannen sektorin kanssa	Museo tekee yhteistyötä ja kehittää uusia yhteistyön muotoja yritysten ja 3. sektorin kanssa.	Yritysyhteistyön lisääminen Tuotetaan kohdennettuja kulttuuri- ja virkistyspalveluita. Yhdistysten kanssa verkostoituminen.	Uudet palvelumuodot Uudet yhteistyökumppanit
	13. Kuntarajat ylittävä yhteistyö ja verkostojen hyödyntäminen sekä kehittäminen palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa	Museo toimii kuntaja valtionrajat ylittävissä yhteistyöverkostoissa ja kehittää alueen tapahtumakulttuuria rajat ylittävään suuntaan.	Yhteistyökumppanuuksien lisääminen. Tuotetaan itse ja osallistutaan kansallisiin ja kansainvälisiin hankkeisiin. Viestitään kohdentaen, aktiivisesti ja saavutettavasti	Uudet yhteistyökumppanit ja verkostot Medianäkyvyys
Onnellinen ja osallistuva torniolainen	15. Kuntalaisten hyvinvointi paranee ja vastuu sekä aktiivisuus omassa hyvinvoinnissa kasvavat - Koko väestö / työikäiset	Museo on kaikille avoin paikka, jossa on helppo viettää aikaa ja jonka sisällöt ja palvelut synnyttävät elämyksiä sekä oivalluksia. Museoelämys tuottaa virkistystä ja hyvinvointia.	Kehitetään aikuispedagogista osaamista ja tuotetaan palveluita työikäisille, kuten tyky-toimintaa. Aikuistyössä keskeisiä ryhmiä ovat myös esim. maahanmuuttajat, työttömät tai kunnan sosiaalipalvelun piiriin kuuluvat aikuiset.	Uudet sote- ja muut yhteistyökumppanit Osallistujamäärät Tapahtumat
	15. Kuntalaisten hyvinvointi paranee ja vastuu sekä aktiivisuus omassa hyvinvoinnissa kasvavat -Lapset ja lapsiperheet	Museon merkitys varhaiskasvatuksen työkaluna tiedostetaan. Kasvatetaan tulevaisuuden museokävijöitä ja korostetaan taidemuseon roolia perheiden yhdessäolopaikkana.	Järjestetään perheille suunnattuja vuotuista tapahtumia ja kehitetään niiden saavutettavuutta. Tehdään yhteistyötä päiväkotien ja koulujen kanssa.	Osallistujamäärä. Tapahtumien määrä. Saadut palautteet.
	15. Kuntalaisten hyvinvointi paranee ja vastuu sekä aktiivisuus omassa hyvinvoinnissa kasvavat -Nuoret	Yhteistyö koulujen ja nuorisotyön kanssa rohkaisee palveluntarjoajia museon käyttöön oppimisympäristönä, mutta myös nuorille avoimena ja suvaitsevana julkisena tilana.	Tehdään moniammatillista yhteistyötä koulujen ja nuorisotoimen kanssa. Tuotetaan nuorille kohdennettua, kokeelmiin perustuvaa osallistavaa yleisötyötä.	Osallistujamäärä Tapahtumien määrä Mahdolliset palautteet Uudet kävijät
	15. Kuntalaisten hyvinvointi paranee ja vastuu sekä aktiivisuus omassa hyvinvoinnissa kasvavat -Ikäihmiset	Tarjotaan saavutettavia, erilaiset elämäntaiheet huomioivia, virikkeellisiä ja ajatuksia herättäviä museopalveluita.	Mahdollistetaan kiireetön ja keskusteleva asiakaskokemus. Kehitetään palveluita yhteistyössä sote-toimijoiden kanssa. Tehdään yhteistyötä senioriryhmien kanssa.	Osallistujamäärä. Tapahtumien määrä. Mahdolliset palautteet. Uudet palvelut.

	16. Terveellinen, turvallinen ja viihtyisä asuin- ja elinympäristö tukee ja vahvistaa kuntalaisten hyvinvointia	Museo edistää toiminnallaan taiteen ja kulttuurin kautta saatutettavia hyvinvointivaikutuksia.	Museo on monenlaisen kulttuurin keskus ja esityspaikka.	Tapahtumien määrä. Osallistujien määrä.
	17. Kuntalaisten yhteisöllisyys ja me-henki vahvistuvat	Aineen taidemuseo on torniolaisten oma taidemuseo.	Museo vahvistaa rooliaan osana yhteisöä tuottamalla yhteisöllistä ja osallistavaa palvelua.	Osallistujamäärä. Tapahtumien määrä. Uudet yhteisölliset toimintatavat.
	18. Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet kotikaupunkinsa asioihin paranevat	Museo on avoin, vuorovaikutteinen ja osallistava kumppani.	Kehitetään toimintaa, joka avaa entistä useammalle osallistumisen mahdollisuuksia taiteeseen ja kulttuuriin.	Osallistumis- ja vaikuttamiskanavat (tilaisuudet, osallistujat, kanavat) Kävijämäärät. Saadut palautteet.
Toimiva kaupunkikonserni	21. Strateginen henkilöstöjohtaminen	Motivoitunut, yhteisiin arvoihin sitoutunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö on museon tärkein voimavara.	Kehitetään työyhteisön toimintaa. Tarjotaan koulutusmahdollisuuksia.	Työyhteisö- ja esimiespalaverit Kehityskeskustelujen toteutuminen Sairauspoissaolot lkm. Koulutuspäivien lkm.
	22. Johtamisjärjestelmän kehittäminen			Tehdyt toimenpiteet

Tekniset palvelut

Tekniset palvelut Perustiedot	
Toimialan perustiedot	
Toimiala ja vastuhenkilö	Tekniset palvelut, vastuhenkilö tekninen johtaja Markus Kannala.
Toimialan toiminta-ajatus	Ylläpitää ja edistää elinympäristön turvallisuutta, terveellisyyttä ja virikkeellisyttä.
Toimialan toimintaperiaatteet	Kestävä kehitys, jatkuva uudistuminen, asiakaslähtöisyys, avoimuus, turvallisuus
Toimialan visio	Yhteistyökykyinen elinympäristön kehittäjä.
Toimialan toimielimet, tehtävät ja palvelualueet	<p>Toimielin: Teknisten palvelujen lautakunta</p> <p>Tehtävä: Infra- ja kiinteistöomaisuuden kehittäminen ja ylläpito, sekä maankäytön suunnittelu- ja mittaustoimi.</p> <p>Palvelualueet: Kunnallistekniikka, Kaavoitus ja mittaus, Tilapalvelut</p> <p>Toimielin: Meri-Lapin ympäristölautakunta, Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto, Perämeren jätelautakunta</p> <p>Tehtävä: Toimialueensa kuntien ympäristösuojelun, eläinlääkintähuollon, terveysvalvonnan, rakennusvalvonnan sekä jätehuollon tehtävät.</p> <p>Palvelualueet: Ympäristöpalvelut</p>

Tekniset palvelut				
Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Toimialan htv:t kehitys	186,56	142,91 (+tuntipalkat)	150,75 (+tuntipalkat)	150,64 (+tuntipalkat)
Toimialan ulkoiset nettokustannukset €/ asukas	-606	-595	-613	-638
Toimialan toimielinten kokousten ja pykälien lkm	Teknisten palvelujen lautakunta 16 / 245 Meri-Lapin ympäristölautakunta 12 / 144 Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto 9 / 84 Perämeren jäte- lautakunta 5 / 119	Teknisten palvelujen lautakunta 15 / 240 Meri-Lapin ympäristölautakunta 10 / 112 Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto 11 / 91 Perämeren jätelautakunta 5 / 61	Teknisten palvelujen lautakunta 16 / 234 Meri-Lapin ympäristölautakunta 10 / 104 Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto 8 / 70 Perämeren jäte- lautakunta 5 / 157	Teknisten palvelujen lautakunta 16 / 234 Meri-Lapin ympäristölautakunta 10 / 104 Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto 8 / 70 Perämeren jäte- lautakunta 5 / 157

Teknisten palvelujen lautakunta

Teknisten palvelujen lautakunta

Perustiedot

Toimielin ja puheenjohtaja:

Teknisten palvelujen lautakunta, puheenjohtaja Arto Liikamaa

Toimielimen tehtävä: Infra- ja kiinteistöomaisuuden kehittäminen ja ylläpito sekä maankäytön suunnittelu ja mittaus toimi

Toimielimen palvelualueet ja vastuuhenkilöt:

- Kunnallistekniikka, tekninen johtaja Markus Kannala
- Kaavoitus ja mittaus, kaupunginarkkitehti Harri Rynnänen
- Tilapalvelut, kiinteistöpäällikkö Ulla-Maija Koskenranta

Toimintaympäristön muutos 2022–2024:

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämistä vastuu siirtyy hyvinvointialueille 1.1.2023. Kaupungin teknisen toimialan osalta palvelujen järjestämisessä ei tule muutosta, mutta teknisten palvelujen toimialalla on keskeinen rooli tukipalvelujen järjestäjänä ja siten välilliset vaikutukset toimialaan ovat merkittävät.

Toiminnan painopistealueet 2022:

Yleiskaava on yksi kaupungin keskeisimpiä strategisia asiakirjoja. Voimassa oleva yleiskaava on pääpiirteissään ajan tasalla, mutta joitain päivitystarpeita on tullut esiin. Niiden laajuudesta ja tarvittavien taustaselvitysten määrästä riippuu päivitystyön kesto, mutta työn käynnistäminen tulee vuonna 2022 ajankohdattaiseksi.

Vuoden 2022 aikana on selvitettävä millä mallilla tilapalvelujen tarjoamia tukipalveluja jatkossa tarjotaan perustettaville hyvinvointialueille. Käynnistyneeseen valmistelutyöhön osallistutaan mahdollisuuksien mukaan.

Vuonna 2022 aloitetaan uuden asuinalueen rakentaminen Pihlajasaareen. Alueelle toteutetaan 2020-luvun aikana noin 300 torniolaisen viihtyisä asuinalue keskeisellä kaupunkialueella palvelujen lähellä.

Elinkeinoelämän tulevaisuuden kehittämis- ja investointitarpeita varten Kromilaaksoon laaditaan nykyisen elinkeinoalueen eteläpuolelle asemakaava. Kromilaakson ns. 2. vaiheen asemakaavoituksessa on tarkoitus mahdollistaa monipuoliset toiminnot alueella ja samassa yhteydessä selvittää myös koko aluetta koskevia liikennekysymyksiä. Samaan tarpeeseen pyritään myös vastaamaan Kivirannan kaakkoiskulmaan laadittavalla asemakaavalla, jolla pyritään täydentämään Torpin pienteollisuusalueen tonttitarjontaa.

Teknisten palvelujen lautakunta				
Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Kunnallistekniikka				
Palvelualueen htv:t kehitys	30,1	30	30	11 (+tuntipalkkalaiset)
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-122	-125	-131	-133
Toteutetut liikenneturvallisuuskohteet	2	2	1	2
Liikenneväylien perusparannukset	10 200 €/km	7 000 €/km	11 200 €/km	10 000 €/km
Katuvalojen vaihto energiatehokkaimmiksi	550 kpl	500 kpl	300 kpl	400 kpl
Kaavoitus ja mittaus				
Palvelualueen htv:t kehitys	18,1	17,25	16	15,33
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	20	24	26	26
Rakentamisen volyymi m ³ (rakennusluvut)	180 000	170 000	160 000	180 000
Tonttituotanto / vuosi	23	20	0	19
Asemakaavoitettujen omakotitalojen lkm	40 kpl	30 kpl	30 kpl	79 kpl
Luovutetut yritystontit kpl	8	8	6	8
Numeerista pohjakarttaa ha	740 ha	380 ha	940 ha	0 ha
Numeerista ortoilmakuvaa ha	0 ha	50 000 ha	0 ha	7000 ha
Tilapalvelut				
Palvelualueen htv:t kehitys	108	108	107	96,31
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-343	-362	-370	-380
Kunnossapidettävien rakennusten bruttoala m ²	120 740	120 570	120 560	119 690
Kiinteistönhoidon 24/7 valvonnassa oleva lämmitetty tilavuus m ³	459 000	458 700	458 700	456 300

Siivouspalvelujen omana työnä siivottavat tilat m ²	68 630	66 830	66 830	66 100
Ruokapalvelujen valmistamien aterioiden määrä kpl/v	708 500	695 100	695 100	728 200

Teknisten palvelujen lautakunta				
Toiminnalliset tavoitteet				
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide	Mittarit
Vetovoimainen rajakaupunki	2. Investoinnit lisääntyvät, työpaikkamäärä kasvaa ja työttömyys vähenee	Luodaan mahdollisuuksia yritysten tuleville investointitarpeille.	Kromilaakson 2. vaiheen asemakaavoitus. Kivirannan kaakkoiskulman asemakaavoitus.	Työpaikat lkm. (2015: 8 603) Yritysverustanta, netto Toteutuneet investoinnit Luovutetut yritystosit kpl Rakentamisen volyymi m ² (rakennusluvut) Yritysvaikutusten huomioiminen Elinkeinopoliittinen mittaristo (ELPO 2016: 6,9) Työttömyysaste %
	3. Matkailuvetoisuuden vahvistaminen	Kukkolan alueen kehittäminen.	Alueen asemakaavoitus maanomistajan kanssa laaditun kaavoitussoviksen perusteella. Sillan toteuttamiseen liittyvät selvitykset.	Matkailutilastot ja tutkimukset Vetovoimakohteiden ja tapahtumien kävijämäärät Matkailuinvestoinnit Matkailun tulo- ja työllisyysvaikutukset / selvitys

	4. TornioHaparandan yhteinen ydinkeskusta kasvaa ja kehittyy myönteisesti	Haaparannan kanssa yhteisten toimenpiteiden toteuttaminen.	Matkailubulevardin kehitystyön jatkaminen ja uuden kävelysilla toteuttaminen rajapuistoon. E14 alueen 1. vaiheen asemakaavoitus.	Tehdyt toimenpiteet Keskustan investoinnit Kaupunkikeskustan elinvoimamittaus (2017: 3,558)
	5. Myönteinen Tornio-kuva vahvistuu (brändi)	Toimialan keskeisten toimintojen tekeminen tutuksi.	Yhteistyössä viestinnän kanssa kerrotaan merkittävimmistä ajankohtaisista hankkeista.	Kuntaimagotutkimukset Mediaseuranta
	7. Saavutettavuuden parantaminen	Laurila-Tornio ratahankkeen kehittyminen.	Osallistutaan ratahankkeen suunnitteluun ja toteutuksen valmisteluun väyläviraston johdolla.	Edunvalvonnassa onnistuminen Kemi-Tornion lentoaseman matkustajamäärä
	8. Toimiva maankäyttöpolitiikka	Kaupungin strategisen maankäytön suunnittelun suuntaviivojen määrittäminen. Tonttitarjonnan turvaaminen rakentajille.	Yleiskaavan päivitystarpeen raportointi ja päivityksen aloittaminen soveltuvien osien. Pihlajasaaren uuden asuinalueen rakentamisen käynnistäminen.	Yleiskaava 2021 Maapoliittinen ohjelma Tonttituotanto / vuosi (tavoitetaso 30 kpl / vuosi)
Toimivat ja uudistuvat palvelut	9. Sähköinen asiointi ja itsepalvelut lisääntyvät	Paikkatietoaineiston käytön helpottaminen ja käyttäjäkunnan laajentaminen. Palautteen kerääminen sähköisesti.	Selainpohjaisen paikkatietojärjestelmän (Trimble Locus Cloud) laajentaminen. Sähköisen palalutejärjestelmän käytön laajentaminen.	Sähköisten palvelujen käyttäjä- ja lukumäärä kasvaa Sähköisten palvelujen käyttäjätyytyväisyys Valokuituverkon kattavuus
	11. Julkisten palveluiden tuottavuus, tehokkuus ja vaikuttavuus paranevat	Varhaiskasvatuksen palveluverkon kehittäminen toimiltilojen osalta.	Päiväkotien peruskorjaus / uudishankkeet.	Tutkimukset ja selvitykset Palvelukustannukset Palveluiden optimointi Kaupungin omistamien tilojen käyttöaste
	12. Vaihtoehtoiset palveluiden tuottamistavat yhteistyössä yritysten ja	Yksityistiekuntien aktivointi.	Järjestetään koulutusta ja infoa tiekunnan hallintoon ja tien kunnossapitoon liittyen.	Asiakassetelin piirissä olevat palvelut

	kolmannen sektorin kanssa			Selvitetty ja toteutuneet monituottajamallit
	13. Kuntarajat ylittävä yhteistyö ja verkostojen hyödyntäminen sekä kehittäminen palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa	Tulvansuojelun kehittäminen keskeisellä kaupunkialueella.	Näränperän tulvapenkeen korottaminen yhteistyössä Haaparannan kanssa.	Tehdyt selvitykset ja päätökset
	14. Maakunta- ja sote-rakenne -uudistuksen sekä muiden hallinnon uudistusten edellyttämien toimenpiteiden toteutus	Lapin hyvinvointialueen valmistelutyöhön osallistuminen.	Selvitetään tukipalvelujen tuottamisen malli Lapin hyvinvointialueen kanssa.	Tehdyt toimenpiteet
Onnellinen ja osallistuva toriolainen	15. Kuntalaisten hyvinvointi paranee ja vastuu sekä aktiivisuus omassa hyvinvoinnissa kasvavat - Koko väestö / työikäiset	Lasten omaehtoisesta liikkumisen edellytysten kehittäminen.	Leikkipuistojen suunnitelmalliset perusparannukset.	Hyvinvointikertomus THL Ikävakiointu sairastavuusindeksi HYTETU -organisointi
	16. Terveellinen, turvallinen ja viihtyisä asuin- ja elinympäristö tukee ja vahvistaa kuntalaisten hyvinvointia	Liikenneturvallisuuden edistäminen.	Liikenneturvallisuuskohdeiden toteuttaminen.	Liikenneturvallisuus-suunnitelman ja -työryhmän toimenpiteet Yleiskaava, maapolitiikka Luonto- ja viheralueet Tehdyt toimenpiteet
	17. Kuntalaisten yhteisöllisyys ja mehenki vahvistuvat	Jokisuiston vene-reittien kunnostukset.	Pirkiön veneväylän 1. vaiheen toteutus yhteistyössä Pirkiön osakunnan kanssa.	Yhdistyksiä / 1000 as.19,2 (2017) Yhdistysten aktiivisuus ja toiminta Kouluterveyskysely
Toimiva kaupunkikonserni	19. Talouden tasapainottaminen	Laaditun talousarvion noudattaminen.	Käyttösuunnitelma Osavuosisikatsaukset Esimiesten jatkuva seuranta	Kaupunkikonsernin taloudellisten raja-arvojen toteutuminen (tavoite max.1 raja-arvo täyttyy 2021)

				<p>Peruskunnan tilikauden tulos positiivinen (minimi 1,5 ME)</p> <p>Peruskunnan ja konsernin lainakanta e / asukas alle koko maan kuntien keskiarvon</p>
	20. Omistajapolitiikan ja omistajaohjauksen vahvistaminen	Kiinteistöjen korjausvelan hallinta.	Rajakartanon talotekniikan saneeraus.	<p>Konserniohjeen ja omistajapolitiikan toteutuminen (tavoitteet, toimenpiteet)</p> <p>Kiinteistö- ja toimitalasalkku, toimenpiteiden toteutuminen</p>
	21. Strateginen henkilöstöjohtaminen	Työhyvinvoinnin ylläpitäminen hyvällä tasolla.	<p>Kehityskeskustelut</p> <p>Yksikköpalaverit</p> <p>Avoin ilmapiiri</p>	<p>Työyhteisö- ja esimiespalaverit</p> <p>Kehityskeskustelujen toteutuminen</p> <p>Sairauspoissaolot lkm.</p> <p>Koulutuspäivien lkm.</p>

Perämeren jätelautakunta

Perämeren jätelautakunta Perustiedot	
Toimielin ja puheenjohtaja: Perämeren jätelautakunta, puheenjohtaja Arto Liikamaa	
Toimielimen tehtävä: Jätehuollon toimeenpanon viranomaistehtävät.	
Toimielimen palvelualueet ja vastuuhenkilöt: Kustannuspaikka 6910, tekninen johtaja Markus Kannala.	
Toimintaympäristön muutos 2022–2024: Jätelain muutosten myötä lisääntyvät jätteiden lajitteluvaihtoehdot.	
Toiminnan painopistealueet 2022: Muutoksista tiedottaminen. Jätehuoltomäärien saattaminen valmiiksi, kun jäteasetus on valmistunut	

Perämeren jätelautakunta Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Palvelualueen htv:t kehitys	1,5	1,5	1,5	1,5
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	0	0	0	0

Perämeren jätelautakunta Toiminnalliset tavoitteet				
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide	Mittarit
Toimivat ja uudistuvat palvelut	10. Asiakaslähtöinen palvelukulttuuri vahvistuu	Jätehuollon muutoksisista tiedottaminen.	Tiedotustyö yhteistyössä jäteyhtiön kanssa.	Tehdyt toimenpiteet (esim. julkaisut, ilmoitukset)
	11. Julkisten palveluiden tuottavuus, tehokkuus ja vaikuttavuus paranevat	Tarkoituksenmukainen jätehuolto toimialueella.	Jätehuoltomääräysten loppuun saattaminen. Muutosten toimeenpano yhteistyössä jäteyhtiön kanssa.	Jätehuoltomääräykset hyväksytyt ja tulleet voimaan. Tehdyt toimenpiteet
Toimiva kaupunkikonserni	19. Talouden tasapainottaminen	Talousarvion mukainen toiminta.	Käyttösuunnitelma Osavuosikatsaukset Jatkuva seuranta	Käyttösuunnitelma ja osavuosikatsaukset tehty

Meri-Lapin ympäristölautakunta

Meri-Lapin ympäristölautakunta Perustiedot	
Toimielin ja puheenjohtaja:	Meri-Lapin ympäristölautakunta ja Meri-Lapin Ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto, puheenjohtaja Markku Sadinmaa
Toimielimen tehtävä:	Tornion ja Keminmaan ympäristösuojelun sekä rakennusvalvonnan tehtävät. Tornion, Kemin, Keminmaan Tervolan ja Simon eläinlääkintähuollon, terveysvalvonnan ja joukkoliikenneviranomaisen tehtävät.
Toimielimen palvelualueet ja vastuuhenkilöt:	Ympäristöpalvelut, ympäristöpäällikkö Pipsa Maikkula
Toimintaympäristön muutos 2022–2024:	Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämismääräyksen siirtyä hyvinvointialueille 1.1.2023. Muutos ei toistaiseksi koske ympäristöpalvelujen toimintaa, muutoin kuin tietyissä toiminnoissa yhteistyökumppanin muuttuessa kunnan sosiaali- ja terveystoimintamääräyksen viranomaisesta hyvinvointialueen viranomaiseksi. Laaditussa parlamentaarisessa selvityksessä on ehdotettu, että kuntien nykyisin hoitamien ympäristöterveydenhuollon tehtävien siirrettäisiin hyvinvointialueille 1.1.2026. Suunnitelmavuosina tähän linjaukseen odotetaan saatavan tarkennusta, koska asia pitäisi olla selvä ennen toisia aluevaaleja, jotka järjestetään huhtikuussa 2025.
Toiminnan painopistealueet 2022:	Rakennusvalvonnan sähköisen asiointin käyttöönotto sekä vanhan rakennuslupa-arkiston digitoimisen aloittaminen.
	Toimialueelle soveltuvasta eläinlääkinnän päivystysmallista päättäminen.

Meri-Lapin ympäristölautakunta Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Ympäristöpalvelut Palvelualueen htv:t kehitys	25,45	26,4	26	24,83
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-28	-28	-27	-32,65
Ympäristöterveysvalvonnan suoritteet		Tornio 420 kpl Kemi 400 kpl Keminmaa 150 kpl Tervola 80 kpl Simo 85 kpl	Tornio 420 kpl Kemi 400 kpl Keminmaa 140 kpl Tervola 70 kpl Simo 85 kpl	Tornio 420 kpl Kemi 400 kpl Keminmaa 140 kpl Tervola 70 kpl Simo 85 kpl
Valvottavat luvat - Maa-ainesluvut - Ympäristöluvut		77 kpl 82 kpl	80 kpl 107 kpl (sis. ilmoitukset)	80 kpl 107 kpl (sis. ilmoitukset)
Eläinlääkäreiden tilakäyntien määrä kpl		1680 kpl	1600 kpl	1600 kpl
Pieneläinkäyntien määrä lkm.		4580 kpl	4600 kpl	4600 kpl

Meri-Lapin ympäristölautakunta				
Toiminnalliset tavoitteet				
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide	Mittarit
Vetovoimainen rajakaupunki	8. Toimiva maankäytöpolitiikka	Ympäristönäkökulmien huomioiminen kuntien maankäytön suunnittelussa.	Osallistutaan kaavoituksen ohjausryhmien työskentelyyn.	Yleiskaava 2021 Maapoliittinen ohjelma Tonttituotanto / vuosi (tavoitetaso 30 kpl / vuosi)
Toimivat ja uudistuvat palvelut	9. Sähköinen asiointi ja itsepalvelut lisäantävät	Ympäristölupien sähköinen haku. Rakennusvalvonnan arkiston digitointi.	Selvitetään tarkoituksenmukainen malli ympäristölupien sähköiseen haakuun ja käsittelyyn toiminta-alueella. Rakennusvalvonnan arkiston mikrofilmien digitoinnin aloittaminen.	Sähköisten palvelujen käyttäjä- ja lukumäärä kasvaa Sähköisten palvelujen käyttäjätyytyväisyys Valokuituverkon kattavuus
	10. Asiakaslähtöinen palvelukulttuuri vahvistuu	Eläinlääkinnän prosessien kehittäminen kysynnän mukaisesti.	Päivystysmallin koekulun perusteella päätetään jatkotoimenpiteistä.	Tehdyt toimenpiteet (esim. toteutuneet koulutuspäivät) Asiakastyytyväisyys / -palautte Kuntapalvelutkimukset 2-4 vuoden välein
	11. Julkisten palveluiden tuottavuus, tehokkuus ja vaikuttavuus paranevat	Eläinsuojelun tehtiin resursoiminen.	Valvontaeläinlääkärin rekrytointi.	Tutkimukset ja selvitykset Palvelukustannukset Palveluiden optimointi Kaupungin omistamien tilojen käyttöaste
	13. Kuntarajat ylittävä yhteistyö ja verkostojen hyödyntäminen sekä kehittäminen palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa	Joukkoliikenteen kehittäminen.	Selvitetään joukkoliikenteen järjestämistä seutukunnassa.	Tehdyt selvitykset ja päätökset
Onnellinen ja osallistuva toriolainen	16. Terveellinen, turvallinen ja viihtyisä asuin- ja elinympäristö tukee ja vahvistaa kuntalaisten hyvinvointia	Haja-asutuksen jätevesikuormituksen vähentäminen.	Laaditaan nykytilaselvitys haja-asutusalueen jätevesien käsittelyn tilasta valvontatoimien pohjaksi.	Liikenneturvallisuus suunnitelman ja -työryhmän toimenpiteet

				Yleiskaava, maapoli- tiikka Luonto- ja viheralueet Tehdyt toimenpiteet
Toimiva kau- punkikonserni	19. Talouden tasapai- nottaminen	Talousarvion mu- kainen toiminta.	Käyttösuunnitelma Osavuosisikatsaukset Esimiesten jatkuva talouden seuranta	Kaupunkikonsernin ta- loudellisten raja-arvo- jen toteutuminen (ta- voite max.1 raja-arvo täyttyy 2021) Peruskunnan tilikau- den tulos positiivinen (minimi 1,5 ME) Peruskunnan ja kon- sernin lainakanta e / asukas alle koko maan kuntien keskiar- von
	21. Strateginen henki- löstöjohtaminen	Hyvän työilmapii- rin säilyttäminen.	Kehityskeskustelut Yksikköpalaverit Avoin ilmapiiri	Työyhteisö- ja esi- miespalaverit Kehityskeskustelujen toteutuminen Sairauspoissaolot lkm. Koulutuspäivien lkm.

Investointiosa toimialoittain

KESKUSHALLINTOPALVELUT INVESTOINTIOSA				
	TA 2021 e	TA 2022 e	TS 2023 e	TS 2024 e
Kiinteä omaisuus / Kaup.hallitus				
Tulot	50 000	50 000	50 000	50 000
Menot	300 000	250 000	250 000	250 000
Netto	-250 000	-200 000	-200 000	-200 000
Aineeton kom / Kaupunginhallitus				
Tulot	0	0	0	0
Menot	7 400	2 000	2 000	2 000
Netto	-7 400	-2 000	-2 000	-2 000
Irtain omaisuus				
IT-LAITTEET				
Tulot	0	0	0	0
Menot	249 850	251 490	135 000	135 000
Netto	-249 850	-251 490	-135 000	-135 000
Muu investointitoim / Kaup.hall				
Tulot	85 000	85 000	85 000	85 000
Menot	170 000	170 000	170 000	170 000
Netto	-85 000	-85 000	-85 000	-85 000
Toimiala yhteensä				
Tulot	135 000	135 000	135 000	135 000
Menot	727 250	673 490	557 000	557 000
Netto	-592 250	-538 490	-422 000	-422 000

Perustelut:

Kiinteä omaisuus:

Maanhankinta ja rakennettujen kiinteistöjen osto ja myynti

Aineeton käyttöomaisuus:

Tornion Golf -osakkeet, KV 6.5.2010 § 40

Irtain omaisuus:

Palvelimien uusiminen uusien sovellusten vaatimassa laajuudessa, wlan-tukiasemat, verkkomuutokset (sis. kuituverkon muutokset), sähköiset kokouslaitteet, pöytätyöasemia, kannettavia, näyttöjä, tulostimia

Muu investointitoiminta:

Kaupunginhallituksen päättämä kehittämistoiminta, mm. EU-projektit yms., kaupunginhallitus päättää hankekohtaisesti toimenpiteet erikseen.

HYVINVOINTIPALVELUT INVESTOINTIOSA				
	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
	e	e	e	e
Irtain omaisuus				
Tulot	0	0	0	0
Menot	264 000	77 000	72 000	32 000
Netto	-264 000	-77 000	-72 000	-32 000
Toimiala yhteensä				
Tulot	0	0	0	0
Menot	264 000	77 000	72 000	32 000
Netto	-264 000	-77 000	-72 000	-32 000

Perustelut:**Terveyspalvelut**

Hoitokoneyksikkö suun terveydenhuoltoon 32 000
 Tarvetta laitekannan uusimiselle.

Vanhus- ja hoitopalvelut

Uuni terveystakeskuksen keittiöön 15 000
 Työvälineiden ja laitteiden hankinta kotihoitoon 10 000
 Hallinnon kerroksen neuvotteluhuoneen tuolit 10 000

Uunin tarve on välttämätön, koska nykyinen kapasiteetti ei enää riitä. Uunille on tilavaraus valmiina keittiössä. Kotihoidon työvälineet ovat osittain käyttökelvottomia tai vanhentuneita.

Sosiaalityö- ja vammaispalvelut

Sosiaalityön laitteiden ja kalusteiden hankinta 10 000

TS 23–24

Hoitokoneyksikkö suun terveydenhuoltoon (TS 23) 32 000
 Monikanavaisten palveluiden kehittäminen 40 000
 Hoitokoneyksikkö suun terveydenhuoltoon (TS 24) 32 000

SIVISTYSLAUTAKUNTA INVESTOINTIOSA				
	TA 2021 e	TA 2022 e	TS 2023 e	TS 2024 e
Irtain omaisuus				
Tulot	0			
Menot	230 000	180 000	180 000	180 000
Netto	-230 000	-180 000	- 180 000	- 180 000
Muu investointitoiminta				
Tulot	0	0	0	
Menot	0	0	0	
Netto	0	0	0	0
Toimielin yhteensä				
Tulot	0	0	0	0
Menot	230 000	180 000	180 000	180 000
Netto	-230 000	-180 000	-180 000	-180 000

Perustelut:

Koulujen kalustehankinnat ja opettajien laitehankinnat.
Varhaiskasvatuksen kalusteet ja tv-t-laitteet.

ELÄMÄNLAATULAUTAKUNTA INVESTOINTIOSA				
	TA 2021 e	TA 2022 e	TS 2023 e	TS 2024 e
Irtain omaisuus				
Tulot	0	117 500		
Menot	410 000	505 500	105 000	120 000
Netto	-410 000	-388 000	-105 000	-120 000
Toimielin yhteensä				
Tulot	0	117 500	0	0
Menot	410 000	505 500	105 000	120 000
Netto	-410 000	-388 000	-105 000	-120 000

Perustelut:**TA 22**

Kirjastoauton hankinta siirtyy vuodelle 2022.

Rajakartanon ilmanvaihtoremontti 2022 ja tässä yhteydessä aikuisten osaston hyllyjen ja muun sisustuksen päivitys.

Maakuntamuseon kokoelmahallintajärjestelmän II-osa sekä näyttelytilojen tietokoneet (+20 tEur).

Vapaa sivistystyö, kulttuuri-, liikunta ja nuorisotoimen tv- ja kalustehankinnat.

TS 23-24

Kirjaston lehtisalin lehtikaapit ja muu sisustus (2023), lasten ja nuorten osasto & musiikin hyllyt ja sisustus (2024).

Vapaa sivistystyö, kulttuuri-, liikunta ja nuorisotoimen tv- ja kalustehankinnat.

AINEEN TAIDEMUSEON JOHTOKUNTA INVESTOINTIOSA				
	TA 2021 e	TA 2022 e	TS 2023 e	TS 2024 e
Muu investointitoiminta				
Tulot	0			
Menot	50 000	30 000	30 000	30 000
Netto	-50 000	-30 000	-30 000	-30 000
Yhteensä				
Tulot	0	0	0	0
Menot	50 000	30 000	30 000	30 000
Netto	-50 000	-30 000	-30 000	-30 000

Perustelut:

Kokoelman kartuttaminen.

SIVISTYSPALVELUT YHTEENSÄ				
	TA 2021 e	TA 2022 e	TS 2023 e	TS 2024 e
Tulot	0	117 500	0	0
Menot	690 000	715 500	315 000	330 000
Netto	-690 000	-598 000	-315 000	-330 000

TEKNISET PALVELUT INVESTOINTIOSA				
	TA 2021 e	TA 2022 e	TS 2023 e	TS 2024 e
Kiinteä omaisuus				
Tulot	10 000	10 000	10 000	10 000
Menot	15 000	15 000	15 000	15 000
Netto	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Irtain omaisuus				
Tulot	0	0	0	0
Menot	1 090 000	140 000	100 000	100 000
Netto	-1 090 000	-140 000	-100 000	-100 000
Talonrakennus				
Tulot	0	0	0	0
Menot	290 000	270 000	500 000	800 000
Netto	-290 000	-270 000	-500 000	-800 000
Päiväkotiverkoston muutokset				
Tulot	0	0	0	0
Menot	50 000	1 000 000	2 000 000	0
Netto	-50 000	-1 000 000	-2 000 000	0
Kaupungintalo				
Tulot	0	0	0	0
Menot	3 900 000	30 000	0	0
Netto	-3 900 000	-30 000	0	0
Kivirannan koulu				
Tulot	21 000	0	0	0
Menot	70 000	540 000	500 000	500 000
Netto	-49 000	-540 000	-500 000	-500 000
Putaan koulu				
Tulot	0	0	0	0
Menot	0	0	300 000	300 000
Netto	0	0	-300 000	-300 000
Putaan nuorisotalo				
Tulot	0	0	0	0
Menot	100 000	0	0	0
Netto	-100 000	0	0	0
Putaan vuoropäiväkoti				
Tulot	0	0	0	0
Menot	100 000	100 000	0	0
Netto	-100 000	-100 000	0	0

Rajakartano				
Tulot	0	0	0	0
Menot	0	1 330 000	0	0
Netto	0	-1 330 000	0	0
Raumon koulu				
Tulot	0	0	0	0
Menot	200 000	150 000	0	0
Netto	-200 000	-150 000	0	0
Seminaarin koulu				
Tulot	0	0	0	0
Menot	0	0	600 000	0
Netto	0	0	-600 000	0
Suensaaren palvelukeskus				
Tulot	0	0	0	0
Menot	0	500 000	0	0
Netto	0	-500 000	0	0
Torpin monitoimitalo				
Tulot	0	0	0	0
Menot	150 000	150 000	0	0
Netto	-150 000	-150 000	0	0
Uimahalli				
Tulot	0	0	0	0
Menot	0	150 000	0	0
Netto	0	-150 000	0	0
Julkinen käyttöomaisuus				
Tulot	18 000	0	0	0
Menot	2 121 000	3 017 000	2 200 000	3 200 000
Netto	-2 103 000	-3 017 000	-2 200 000	-3 200 000
Julkinen käyttöomaisuus / Liikuntapaikat				
Tulot	0	0	27 000	0
Menot	0	0	90 000	0
Netto	0	0	-63 000	0
Julkinen käyttöomaisuus / Liikenneturvallisuus				
Tulot	0	0	0	0
Menot	183 000	60 000	100 000	100 000
Netto	-183 000	-60 000	-100 000	-100 000
Julkinen käyttöomaisuus / Yhteistyöhankkeet				
Tulot	127 000	90 000	100 000	100 000
Menot	160 000	260 000	1 040 000	420 000
Netto	-33 000	-170 000	-940 000	-320 000

Julkinen käyttöomaisuus / PGR				
Tulot	102 000	110 000	0	0
Menot	204 000	220 000	0	0
Netto	-102 000	-110 000	0	0
Toimiala yhteensä				
Tulot	278 000	210 000	137 000	110 000
Menot	8 633 000	7 932 000	7 445 000	5 435 000
Netto	-8 355 000	-7 722 000	-7 308 000	-5 325 000

Perustelut:**Kiinteä omaisuus**

Määräraha käytetään teknisten palvelujen lautakunnan päätöksillä asemakaavan toteuttamiseksi vähäisiin maan ostoihin ja myynteihin

Irtain omaisuus

Puistojen ja yleisten alueiden varusteet (roska-astiat, penkit, ym. varusteet)
 Taajamatraktorin niittolaite
 Ruokapalvelujen keittiölaitteet
 Kaupungintalon verhot, opasteet ja kalustetäydennykset

Talonrakennus

Leton kalahallin maalaus ja julkisivulaudoituksen uusiminen
 Juhannussaaren päiväkodin aita ja uudet leikkivälineet
 Karungin urheilukentän huoltorakennuksen kunnostus
 Raumon puukoulun ja koulun puuosien maalaus
 Pääterveysaseman fysioterapia-käytävän hissi
 Käyttäjien esittämät kiireelliset tilamuutokset

Päiväkotiverkoston muutokset (kaupunginhallitus päättää palveluverkosta erikseen tarveselvityksen pohjalta)

v. 2021 Suunnittelu ja urakkahankinta
 v. 2022 Peruskorjaus/laajennus
 v. 2023 Peruskorjauksen viimeistelyt

Kaupungintalo

v. 2021 Peruskorjauksen loppuun saattaminen
 v. 2022 Kaupungintalon ympäristön vihertyöt ja viimeistelyt

Kivirannan koulu

v. 2021 Sisäpihan liikuntapaikka (avustus 30 %)
 v. 2022 Uudemman osan vesikatkon saneeraus ja viemäriverkon saneeraus
 v. 2023 Vanhemman osan viemäriremontti ja koulun aita

Kyläjoen koulu

v. 2022 Öljylämmityksen muuttaminen maalämmöksi (avustus 20 %)

Putaan koulu

v. 2023 Luokkahuoneiden lattiapinnoitteiden vaihto (2. krs)
 v. 2024 Luokkahuoneiden lattiapinnoitteiden vaihto (1. krs)

Putaan nuorisotalo

v. 2021 Ilmanvaihdon uusiminen

Putaan vuoropäiväkoti

v. 2022 Keittiön ilmanvaihto

Rajakartano

v. 2022 Ilmanvaihdon, valaistuksen, puuikkunoiden, ulko-ovien ja julkisivun saneeraus

Raumon koulu

v. 2022 Viemärien saneeraus

Seminaarin koulu

v. 2023 Pohjoispään ilmanvaihdon saneeraus

Suensaaren palvelukeskus

v. 2022 Vesikaton muutostyö harjakatoksi

Torpin monitoimitalo

v. 2021 Hallien A1, B1 ja C1 vesikaton uusiminen ja lisäeristys

v. 2022 Eläinlääkinnän tilat

Uimahalli

v. 2022 Geokaivojen lämpöpumput

Julkinen käyttöomaisuus / Katujen ja teiden perusparannus

Hallituskadun suojatiekorokkeen kiveyksen uusiminen Länsirannalla

Hallituskatu välillä Satamakatu-Puutarhakatu

Keskikatu välillä Hallituskatu - Torikatu, kiveykset ja viimeistely

Puutarhakadun kiertoliittymä, kiveykset ja viimeistely

Saarenpääntkatu 1. vaihe jatkuu ja 2. vaihe käynnistyy (sis. Pellervontie ja Sammonkatu)

Jarrukatu ja Vaihdekatu

Lanatie

Kaskitie

Kumpumäenpolku

Onninpolku

Rantatien kevyen liikenteen väylä

Katuvalaistuksen muutostyö (energiatehokkuus)

Kaava-alueen avo-ojien perkaukset

Kunnallistekniikan viimeistelytyöt (vuoden 2021 kohteiden istutukset ym.)

Julkinen käyttöomaisuus / Katujen ja teiden uudisrakentaminen

Pihlajasaaren asuinalueen 1. vaiheen rakentaminen

Julkinen käyttöomaisuus / Päälystäminen

Lautakunta nimeää kohteet keväällä

Julkinen käyttöomaisuus / Ympäristötyöt

Leikkipuistojen kunnostus, lautakunta päättää kohteet

Länsirannan puiston kunnostus (polun parantaminen, esteettömyys, näkemät)

Koirapuiston toteuttaminen Miukkiin
 Leton veneilykeskuksen uuden puolen laitureiden sähköpisteet
 Leton veneilykeskuksen toisen veneiden talvisäilytyskentän sähköistys
 Arboretum -alueen kunnostus, laattapiha lähiympäristöineen
 Apteekinpuiston ja Hannulan sillan valaistus

Julkinen käyttöomaisuus / Liikuntapaikat

v. 2023 Putaan kaukalo (avustus 30 %)

Julkinen käyttöomaisuus / Liikenneturvallisuushankkeet

Lautakunta päättää kohteet

Julkinen käyttöomaisuus / PGR

EU puiston kevyen liikenteen toinen siltayhteys (Haaparanta 50 %)

Victoriantorin kunnostus (portaikko, altaiden valaistus, ym.)

Julkinen käyttöomaisuus / Yhteistyöhankkeet

Näränperän padon korotus, tulot 75 % (valtion avustus ja Haaparanta)

Pirkkiön venereitin kunnostamisen 1. vaihe aloitus, Tulot 75 % (valtio ja jakokunta)

Faarisentien alikulkulun töiden käynnistäminen ratatöiden yhteydessä

v. 2023 osuus

v. 2024 osuus

TORNION KAUPUNKI INVESTOINNIT YHTEENSÄ				
	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Tulot	413 000	462 500	272 000	245 000
Menot	10 314 250	9 397 990	8 389 000	6 354 000
Netto	-9 901 250	-8 935 490	-8 117 000	-6 109 000

Tuloslaskelmaosa

	TP 2020	TA 2021	KH 2020	Ero TA21/KH22 %	TS 2023	TS 2024
	€	€	€		€	€
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	6 539 382	7 000 258	7 247 953	3,5	3 883 522	3 960 575
MAKSUTUOTOT	5 076 265	5 793 155	5 419 386	-6,5	1 595 890	1 615 830
TUET JA AVUSTUKSET	2 032 504	2 139 161	1 955 305	-8,6	1 737 578	1 759 307
MUUT TOIMINTATUOTOT	4 003 369	4 033 035	4 033 310	0,0	2 938 802	2 975 528
TOIMINTATUOTOT	17 651 520	18 965 609	18 655 954	-1,6	10 155 792	10 311 240
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-53 923 356	-56 030 597	-57 303 883	2,3	-39 445 693	-40 234 397
PALKAT JA PALKKIOT	-42 657 525	-44 443 914	-46 200 633	4,0	-31 429 830	-32 058 414
HENKILÖSIVUKULUT	-11 265 831	-11 586 683	-11 103 250	-4,2	-8 015 863	-8 175 983
PALVELUJEN OSTOT	-64 252 953	-72 235 225	-75 715 574	4,8	-16 749 325	-17 084 309
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-7 984 094	-7 721 256	-8 386 278	8,6	-6 036 562	-6 157 261
AVUSTUKSET	-13 110 180	-6 838 410	-6 984 646	2,1	-3 312 122	-3 160 463
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 232 394	-2 017 703	-2 054 472	1,8	-460 102	-469 303
TOIMINTAKULUT	-141 502 976	-144 843 191	-150 444 853	3,9	-66 003 804	-67 105 733
TOIMINTAKATE	-123 851 456	-125 877 582	-131 788 899	4,7	-55 848 012	-56 794 493
SISÄINEN TULOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT	15 812 567	14 570 105	16 123 765	10,7	11 930 285	11 930 285
TOIMINTAKULUT	-15 812 567	-14 570 105	-16 123 765	10,7	-11 930 285	-11 930 285
TOIMINTAKATE	0	0	0		0	0
VEROTULOT						
Kunnan tulovero	76 536 766	76 080 000	80 500 000	5,8	39 550 000	37 980 000
Kiinteistövero	6 313 516	7 046 000	6 689 000	-5,1	6 690 000	6 690 000
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 289 134	3 880 000	3 332 000	-14,1	2 446 000	2 412 000
VALTIONOSUUDET	48 147 169	43 673 538	46 532 600	6,5	15 918 000	14 900 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
KORKOTUOTOT	356 066	390 760	387 760	-0,8	387 760	387 760
MUUT RAHOITUSTUOTOT	1 988 565	554 000	554 000	0,0	554 000	554 000
KORKOKULUT	-392 157	-458 000	-462 000	0,9	-405 000	-385 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-96 104	-1 000	-1 000	0,0	-1 000	-1 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	1 856 370	485 760	478 760	-1,4	535 760	555 760
VUOSIKATE	12 291 499	5 287 716	5 743 461	8,6	9 291 748	5 743 267
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 692 541	-5 900 000	-5 900 000	0,0	-5 900 000	-5 850 000
TILIKAUDEN TULOS	6 598 957	-612 284	-156 539	-74,4	3 391 748	-106 733
VARAUSTEN LIS.- / VÄHENN. +						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	6 598 957	-612 284	-156 539	-74,4	3 391 748	-106 733

TULOSLASKELMAN ERITTELYT**Henkilöstökulut**

ULKOINEN TULOSLASKELMA	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
	€	€	€	€	€
HENKILÖSTÖKULUT	-53 154 183	-54 874 760	-56 173 953	-38 294 349	-39 060 031
TYÖLLISYYDEN HENKILÖSTÖKULUT	-769 173	-1 155 837	-1 129 930	-1 151 344	-1 174 366
HENKILÖSTÖKULUT YHTEENSÄ	-53 923 356	-56 030 597	-57 303 883	-39 445 693	-40 234 397

Erikoissairaanhoido

ULKOINEN TULOSLASKELMA	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
	€	€	€	€	€
LÄNSI-POHJA ERIKOISSAIRAANHOITO TUKIPALVELUT	-2 455 766	-2 202 930	-2 245 960	0	0
LÄNSI-POHJA ERIKOISSAIRAANHOITO	-11 760 074	-11 434 880	-11 958 240	0	0
LÄNSI-POHJA ERIKOISSAIRAANHOITO YHTEENSÄ	-14 215 840	-13 637 810	-14 204 200	0	0
MEHILÄINEN L-P ERIKOISSAIRAANHOITO	-16 499 616	-16 162 350	-16 478 020	0	0
ERIKOISSAIRAANHOITO YHTEENSÄ	-30 715 456	-29 800 160	-30 682 220	0	0

Perusterveydenhuolto

ULKOINEN TULOSLASKELMA	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
	€	€	€	€	€
LÄNSI-POHJA PERUSTERVEYDENHUOLTO	-108 715	-110 000	-140 980	0	0
MEHILÄINEN L-P PERUSTERVEYDENHUOLTO	-6 585 192	-6 700 000	-6 781 460	0	0
PERUSTERVEYDENHUOLTO YHTEENSÄ	-6 693 907	-6 810 000	-6 922 440	0	0

Palvelusetelit

ULKOINEN TULOSLASKELMA	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
	€	€	€	€	€
KOTIHOIDON PALVELUSETELIT	-569 374	-612 000	-623 950	0	0
PALVELUASUMISEN PALVELUSETELIT	-4 769 381	-5 005 780	-5 599 630	0	0
MUUT PALVELUSETELIT	-188 293	-310 000	-331 280	0	0
PÄIVÄHOIDON PALVELUSETELIT	-1 149 481	-1 213 800	-1 240 000	-1 264 800	-1 290 096
PALVELUSETELIT YHTEENSÄ	-6 676 529	-7 141 580	-7 794 860	-1 264 800	-1 290 096

VUODEN 2022 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAVUOSIEN 2023–2024 TULOSLASKELMAN PERUSTELUT

Tuloslaskelman erien sitovuus	<p>Tuloslaskelman seuraavat erät ovat sitovia valtuustoon nähden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • verotulot • valtionosuudet • rahoitustulojen ja -menojen erotus • satunnaiset tulot • satunnaiset menot
Toimintatulot ja toimintamenot	<p>Myynti- ja maksutuotot kirjataan suoriteperusteen mukaisesti kunnan tuloksi tilikaudelle, jonka aikana suorite on luovutettu. Tuloista vähennetään ennen tuloslaskelmaan merkitsemistä mm. myynnin perusteella määräytyvät välilliset verot (esim. arvonlisävero).</p> <p>Tornion kaupungin ulkoiset toimintatulot ovat vuoden 2022 talousarviossa yhteensä 18,6 milj. euroa, suunnitelmavuonna 2023 10,1 milj. euroa ja suunnitelmavuonna 2024 10,3 milj. euroa.</p> <p>Tornion kaupungin ulkoiset toimintamenot ovat vuoden 2022 talousarviossa yhteensä 150,4 milj. euroa, suunnitelmavuonna 2023 66,0 milj. euroa ja suunnitelmavuonna 2024 67,1 milj. euroa.</p>
Toimintakate	<p>Tuloslaskelman välituloksena esitettävä toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden menoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.</p> <p>Tornion kaupungin toimintakate on vuoden 2022 talousarviossa -131,7 milj. euroa, suunnitelmavuonna 2023 -55,8 milj. euroa ja suunnitelmavuonna 2024 -56,7 milj. euroa.</p>
Verotulot	<p>Verotulokohtaan kirjataan kaupungin tulovero, kaupungin osuus yhteisöveron tuotosta ja kiinteistövero. Verotulot kirjataan tilinpäätöksessä veronkantajan tilitysten suoritajankohdan ao. tilikauden verotuloksi.</p>

Valtionosuudet

Tuloslaskelman valtionosuuserään sisältyvät käyttötalouden valtionosuudet ja -avustukset, jotka perustuvat yleiseen valtion ja kuntien väliseen kustannustenjakoon ja joilla ei ole käyttökorvauksen tai maksun luonnetta.

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Peruspalvelujen valtionosuuden perusteena ovat sosiaali- ja terveydenhuolto, esi- ja perusopetus ja yleisten kirjastojen laskennalliset kustannukset sekä asukaskohtaisen taitteen perusopetuksen ja kuntien yleisen kulttuuritoimen laskennalliset perusteet.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisen rahoituksen euromääräisesti merkittävin osa on koulutuksen ylläpitäjälle myönnettävä yksikköhintarahoitus lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen ja ammattikorkeakouluille.

Verotuloihin perustuvan valtionosuuksien vuoden 2021 verotulontasauslaskelmassa käytetään verovuoden 2020 tietoja. Vuoden 2022 talousarviossa verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasauksena saatava määrä on 8 521 275 euroa.

Sivun 115 taulukossa 14 esitetään laskennallisen valtionosuuden muodostuminen vuonna 2022.

Rahoitustulot

Rahoituksen tuloista ilmoitetaan erikseen korkotulot ja muut rahoitustulot. Korkotuloissa ilmoitetaan antolainoista sekä muista sijoituksista ja talletuksista saadut korkotulot suoriteperiaatteen mukaisesti jaksotettuna. Muissa rahoitustuotoissa suurimpana eränä ovat kuntayhtymien peruspääoman korot. Korkotulot ovat 387 760 euroa, josta 305 760 euroa konserniyhtiöiltä pääomalainoista.

Rahoitusmenot

Rahoitusmenoissa ilmoitetaan erikseen korkomenot ja muut rahoitusmenot. Korkomenoihin kuuluvat pitkäaikaisista ja lyhytaikaisista lainoista maksetut korot suoriteperiaatteen mukaisesti jaksotettuna. Muissa rahoitusmenoissa suurimpana eränä ovat verotilityskorot. Korkomenot ovat 462 000 euroa ja muut rahoitusmenot 1000 euroa.

Vuosikate	<p>Vuosikate on kunnan kokonaisrahoitusta kuvaava välitulos. Vuosikate ilmoittaa, riittääkö kunnan tulo-rahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuneet kulut eli käyttöomaisuuden poistot. Ennen vuosikatetta esitetään vain säännönmukaisen toiminnan tulot ja menot. Satunnaisten tulojen ja menojen esittäminen vuosikatteen jälkeen takaa vuosikatteen vertailukelpoisuuden eri vuosien ja eri kuntayksiköiden välillä.</p> <p>Tornion kaupungin vuosikate talousarviossa 2022 on 5 743 461 euroa, suunnitelmavuonna 2023 9 291 748 euroa ja suunnitelmavuonna 2024 5 743 267 euroa.</p>
Poistot	<p>Poistoina ilmoitetaan poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista. Poistojen määräksi on arvioitu 5,9 milj. euroa vuosina 2022–2023 ja 5,85 milj. euroa vuonna 2024.</p>
Satunnaiset tulot ja menot	<p>Satunnaisia tuloja ja menoja ovat sellaiset tulot ja menot, jotka ovat poikkeuksellisia kunnan toiminnassa.</p> <p>Tornion kaupungin talousarvioon 2022 ei sisälly satunnaisia eriä.</p>
Tilikauden tulos	<p>Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan varauksia tai vapaata pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään tuloksen järjestelyerät eli vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset.</p> <p>Tilikauden tulos talousarviossa 2022 on -156 539 euroa. Suunnitelmavuonna 2023 tulos on 3 391 748 euroa ylijäämäinen ja suunnitelmavuonna 2024 106 733 euroa alijäämäinen.</p>
Varausten muutos	<p>Kirjanpitolain 112 §:ssä luetelluista vapaaehtoisista varauksista kunnissa tulee kysymykseen lähinnä investointivaraus. Investointivarauksella vaikutetaan tuloksen käyttöön etukäteen pidättämällä varausta vastaava määrä realisoitunutta tuloa vastaista hankintamenoa varten.</p> <p>Tornion kaupungin vuoden 2022 talousarvioon ei sisälly varausten muutoksia.</p>
Rahastojen muutos	<p>Tornion kaupungin vuoden 2022 talousarvioon ei sisälly rahastojen muutoksia.</p>
Tilikauden yli-/alijäämä	<p>Tornion kaupungin tilikauden 2022 alijäämä on 156 539 euroa.</p>

Taulukko 14. Tornion kaupungin valtionosuusrahoitus 2022.

KUNNAN VALTIONOSUUSRAHOITUS 2022		
Kunta:	Tornio	
Asukasluku:	21 467	
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (VM)	euroa	euroa/asukas
Ikärakenne	86 933 573	4 050
Sairastavuus	28 908 507	1 347
Muut laskennalliset kustannukset	4 685 749	218
Kunnan laskennalliset kustannukset yhteensä	120 527 830	5 615
Kunnan omarahoitussuos laskennallisesta kustannuksesta -4 291 €/as.	-92 104 593	-4 291
Valtion osuus laskennallisesta kustannuksesta	28 423 237	1 324
Lisäosat	1 356 303	63
Valtionosuuteen tehtävät vähennykset ja lisäykset yhteensä	-1 995 592	
mistä kunnan rahoitus Kelan myöntämän perustoimeentulotuen menoihin	-910 017	
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus ennen tulopohjan tasausta	27 783 948	1 294
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus (+tasauslisä/-tasausvähennys)	8 521 275	397
1. Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	36 305 223	1 691
2. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet		
Vuoden 2021 rahoitus	-169 325	-8
Kunnan valtionosuusrahoitus 2022	36 135 898	1 683
Momentti 28.90.35 verotulomenetyksen korvaus		
Verotulomenetyksen korvaukset vuosina 2010–2022 (ml. takaisinperintä)	10 396 714	484
Kunnan valtionosuus ja verotulomen. korvaukset 2022	46 532 612	2 168

Rahoitusosa

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate +/-	12 291 499	5 287 716	5 743 461	9 291 748	5 743 267
Satunnaiset erät +/-					
Tulorahoituksen korjaukset	-272 109	-300 000	-300 000	-303 750	-307 547
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-7 651 820	-10 314 250	-7 934 000	-6 497 000	-6 497 000
Rahoitusos.inv.menoihin +	296 591	353 000	353 000	235 000	185 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	282 196	360 000	360 000	363 750	367 547
Investointien nettomeno	-7 073 033	-9 601 250	-7 221 000	-5 898 250	-5 944 453
Toiminnan ja investointien rahavirta	4 946 357	-4 613 534	-1 777 539	3 089 748	-508 733
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset -	-368 300	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Antolainasaamisten vähennykset +	60 000	400 000	400 000	400 000	400 000
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys +	15 000 000	15 000 000	10 000 000	10 000 000	8 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys -	-8 350 000	-8 800 000	-9 900 000	-9 300 000	-9 000 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos - / +	-8 000 000	3 500 000	4 000 000	-1 000 000	2 000 000
Vaikutus maksuvalmiuteen	3 288 057	4 986 466	2 222 461	2 689 748	391 267
Kassalainat (arvio TA2021 – TS2024)	15 000 000	19 000 000	18 000 000	17 000 000	18 000 000
Talousarviolainat	49 350 000	55 050 000	54 900 000	54 800 000	55 000 000
Lainakanta	64 350 000	74 050 000	72 900 000	71 800 000	73 000 000
Pitkäaikaiset lainat €/asukas	2 285	2 560	2 553	2 549	2 558
Lainakanta €/asukas	2 979	3 444	3 391	3 340	3 395
Lainanhoitokate	0,3	0,6	0,7	1,0	0,7
Investointien tulo-rahoitus-%	173,8	55,1	79,5	157,5	96,6
Asukasmäärä	21 600	21 500	21 500	21 500	21 500

VUODEN 2022 TALOUSARVION RAHOITUSLASKELMAN PERUSTELUT

Tarkoitus ja rakenne

Rahoituslaskelma on kunnan kokonaistaloutta kuvaava laskelma. Sen avulla kootaan tulorahoitus, investoinnit ja muut pääomamenot sekä pääomarahaus yhteensä laskelmaan.

Kunnan rahoituslaskelmalla esitetään kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja sen investointien nettokassavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoitustoiminnan kassavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen nettokassavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen. Rahoituslaskelma antaa kuvan tulorahoituksen riittävydestä, investoinneista, pääomarahauksesta sekä rahoitusaseman muutoksista.

Sitovuus

Rahoituslaskelman seuraavat erät ovat sitovia valtuustoon nähden:

- antolainojen vähennys
- antolainojen lisäys
- pitkäaikaisten lainojen vähennys
- pitkäaikaisten lainojen lisäys

Toiminnan rahavirta

Rahoituslaskelman kohtaan ”Toiminnan rahavirta” otetaan vuosikate ja satunnaiset erät, jotka tuloslaskelmassa esitetään vuosikateen jälkeen. Lisäksi tulorahoitusta oikaistaan pakollisilla varauksilla, jotka eivät ole rahan käyttöä.

Tornion kaupungin talousarvion 2022 vuosikate on 5 743 461 euroa. Satunnaisia eriä ei ole vuoden 2022 talousarviossa.

Investointien rahavirta

Investointien rahavirta muodostuu investointimenojen ja niihin saatujen rahoitusosuuksien ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulojen erotuksesta. Investointiosasta siirtyvät meno- ja tuloerät esitetään rahoitusosassa bruttomääräisinä.

Tornion kaupungin käyttöomaisuusinvestointien bruttomeno talousarviossa 2022 on 7,9 milj. euroa.

Investointien rahoitusosuudet ovat 353 000 euroa ja käyttöomaisuuden myyntitulot ovat 360 000 euroa.

Rahoituksen rahavirta

Kunnan myöntämät lainat, jotka taseessa esitetään pysyvien vastaavien ryhmässä sijoitukset, käsitellään ryhmässä antolainauksen muutokset.

Lainojen lisäykset vähentävät rahavirtaa ja lainojen vähennykset lisäävät rahavirtaa.

Antolainauksen muutokset	Tornion kaupungin antolainojen lisäys on 500 000 euroa (sisältää lyhytaikaisen konserniyhteisölainoituksen 400 000 eur, Leader-kehittämishankelainoituksen 80 000 eur ja sosiaalisen luotonuksen 20 000 eur) ja antolainojen vähennys on 400 000 euroa.
Lainakannan muutokset	<p>Pitkäaikaisten lainojen lisäys osoittaa, kuinka paljon kunta on tili- vuoden aikana ottanut uutta pitkäaikaista lainaa tai uusiutunut niitä. Pitkäaikaisten lainojen vähennys osoittaa kunnan pitkäaikaisten lainojen lyhennykset tilikauden aikana. Lyhytaikaisten kassalaino- jen lisäykset ja vähennykset esitetään rahoituslaskelmassa omalla rivillä.</p> <p>Tornion kaupunki lyhentää pitkäaikaisia lainoja 9,9 milj. euroa ja ottaa uutta pitkäaikaista lainaa 10 milj. euroa talousarviovuoden 2022 aikana. Kassalainojen määräksi arvioidaan vuoden 2022 päätyessä 18 milj. euroa.</p>
Vaikutus maksuvalmiuteen	Toiminnan ja investointien rahavirta sekä rahoituksen rahavirta yhteensä osoittavat vaikutuksen kunnan maksuvalmiuteen.

Toimialojen ja toimielimien tuloslaskelmaosat

10 TARKASTUSTOIMI	TP 2020	TA 2021	TA 2022 (KH)	Ero TA21/TA22 %	TS 2023 (KH)	TS 2024 (KH)
ULKOINEN LASKENTA						
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-31 062	-47 315	-47 530	0,45	-48 479	-49 445
PALKAT JA PALKKIOT	-27 709	-39 253	-39 490	0,60	-40 279	-41 085
HENKILÖSIVUKULUT	-3 353	-8 062	-8 040	-0,27	-8 200	-8 360
ELÄKEKULUT	-2 893	-6 527	-6 590	0,97	-6 720	-6 850
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-461	-1 535	-1 450	-5,54	-1 480	-1 510
PALVELUJEN OSTOT	-21 890	-38 210	-39 120	2,38	-39 903	-40 700
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-20	-250	-300	20,00	-306	-312
MUUT TOIMINTAKULUT	-8	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT	-52 980	-85 775	-86 950	1,37	-88 688	-90 457
TOIMINTAKATE	-52 980	-85 775	-86 950	1,37	-88 688	-90 457
SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-2 155	-2 690	-3 310	23,05	-3 310	-3 310
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 070	-870	0	-100,00		
TOIMINTAKULUT	-3 225	-3 560	-3 310	-7,02	-3 310	-3 310
TOIMINTAKATE	-3 225	-3 560	-3 310	-7,02	-3 310	-3 310
YHTEENSÄ						
TOIMINTAKULUT	-56 205	-89 335	-90 260	1,04	-91 998	-93 767
TOIMINTAKATE	-56 205	-89 335	-90 260	1,04	-91 998	-93 767

11 KESKUSHALLINTOPALVELUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022 (KH)	Ero TA21/TA22 %	TS 2023 (KJ)	TS 2024 (KJ)
ULKOINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	774 973	1 084 140	1 523 023	40,5	1 222 059	1 241 334
MAKSUTUOTOT	12 621	0	0		0	0
TUET JA AVUSTUKSET	542 623	926 866	865 710	-6,6	876 532	887 488
MUUT TOIMINTATUOTOT	267 589	305 240	221 100	-27,6	223 864	226 662
TOIMINTATUOTOT	1 597 806	2 316 246	2 609 833	12,7	2 322 455	2 355 484
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-3 334 822	-3 890 140	-3 898 520	0,2	-4 007 748	-4 087 897
PALKAT JA PALKKIOT	-2 609 842	-3 051 562	-3 075 680	0,8	-3 137 193	-3 199 939
HENKILÖSIVUKULUT	-724 980	-838 578	-822 840	-1,9	-870 555	-887 958
ELÄKEKULUT	-636 227	-749 410	-740 890	-1,1	-755 715	-770 858
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-88 753	-89 168	-81 950	-8,1	-114 840	-117 100
PALVELUJEN OSTOT	-3 580 332	-4 344 685	-4 393 785	1,1	-4 409 240	-4 497 424
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-382 030	-382 376	-358 690	-6,2	-365 863	-373 180
AVUSTUKSET	-409 561	-481 400	-501 710	4,2	-1 656 744	-1 471 978
MUUT TOIMINTAKULUT	-82 541	-18 196	-26 250	44,3	-26 775	-27 310
TOIMINTAKULUT	-7 789 286	-9 116 797	-9 178 955	0,7	-10 466 370	-10 457 789
TOIMINTAKATE	-6 191 480	-6 800 551	-6 569 122	-3,4	-8 143 915	-8 102 305
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-174 420	0	0		0	0
SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	1 907 081	1 981 410	1 987 026	0,3	897 063	897 063
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	1 907 081	1 981 410	1 987 026	0,3	897 063	897 063
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-81 679	-61 740	-91 574	48,3	-91 574	-91 574
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	8 116	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-202 981	-201 700	-199 260	-1,2	-199 260	-199 260
TOIMINTAKULUT	-276 544	-263 440	-290 834	10,4	-290 834	-290 834
TOIMINTAKATE	1 630 537	1 717 970	1 696 192	-1,3	606 229	606 229
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	3 504 887	4 297 656	4 596 859	7,0	3 219 518	3 252 547
TOIMINTAKULUT	-8 065 830	-9 380 237	-9 469 789	1,0	-10 757 204	-10 748 623
TOIMINTAKATE	-4 560 943	-5 082 581	-4 872 930	-4,1	-7 537 686	-7 496 076
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-174 420	0	0		0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-4 735 363	-5 082 581	-4 872 930	-4,1	-7 537 686	-7 496 076

20 HYVINVOINTIPALVELUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022 (KH)	Ero TA21/TA22 %	TS 2023 (KH)	TS 2024 (KH)
ULKOINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	3 562 739	3 338 575	3 120 140	-6,5	0	0
MAKSUTUOTOT	3 565 506	3 961 110	3 843 205	-3,0	0	0
TUET JA AVUSTUKSET	384 571	320 025	239 165	-25,3	0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 118 189	1 101 160	1 130 795	2,7	0	0
TOIMINTATUOTOT	8 631 004	8 720 870	8 333 305	-4,4	0	0
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-18 654 842	-18 688 262	-18 701 233	0,1	0	0
PALKAT JA PALKKIOT	-14 671 814	-14 747 723	-15 387 083	4,3	0	0
HENKILÖSIVUKULUT	-3 983 027	-3 940 539	-3 314 150	-15,9	0	0
ELÄKEKULUT	-3 439 038	-3 409 169	-2 888 880	-15,3	0	0
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-543 990	-531 370	-425 270	-20,0	0	0
PALVELUJEN OSTOT	-51 342 885	-56 293 170	-59 223 666	5,2	0	0
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 438 297	-2 027 174	-2 468 061	21,7	0	0
AVUSTUKSET	-10 176 855	-4 670 170	-4 860 016	4,1	0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 603 985	-1 585 410	-1 603 390	1,1	0	0
TOIMINTAKULUT	-84 216 863	-83 264 186	-86 856 366	4,3	0	0
TOIMINTAKATE	-75 585 859	-74 543 316	-78 523 061	5,3	0	0
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-104 138	0	0		0	0
SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	1 495 412	1 500 330	1 685 400	12,3	0	0
MAKSUTUOTOT	390 375	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	1 885 787	1 500 330	1 685 400	12,3	0	0
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-2 881 228	-2 446 220	-2 527 140	3,3	0	0
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-83 235	0	0		0	0
AVUSTUKSET	-224 420	-115 000	-330 000	187,0	0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 353 995	-1 313 650	-1 336 340	1,7	0	0
TOIMINTAKULUT	-4 542 878	-3 874 870	-4 193 480	8,2	0	0
TOIMINTAKATE	-2 657 091	-2 374 540	-2 508 080	5,6	0	0
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	10 516 791	10 221 200	10 018 705	-2,0	0	0
TOIMINTAKULUT	-88 759 741	-87 139 056	-91 049 846	4,5	0	0
TOIMINTAKATE	-78 242 950	-76 917 856	-81 031 141	5,3	0	0
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-104 138	0	0		0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-78 347 088	-76 917 856	-81 031 141	5,3	0	0

40 SIVISTYSPALVELUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022 (KH)	Ero TA21/TA22 %	TS 2023 (KH)	TS 2024 (KH)
ULKOINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	841 065	929 665	954 370	2,7	966 303	978 382
MAKSUTUOTOT	965 906	1 335 295	1 072 080	-19,7	1 085 488	1 099 049
TUET JA AVUSTUKSET	1 063 725	892 270	850 430	-4,7	861 046	871 819
MUUT TOIMINTATUOTOT	53 015	44 075	39 105	-11,3	39 597	40 089
TOIMINTATUOTOT	2 923 711	3 201 305	2 915 985	-8,9	2 952 434	2 989 339
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-24 563 266	-25 711 289	-26 912 320	4,7	-27 487 515	-28 037 121
PALKAT JA PALKKIOT	-19 700 037	-20 602 987	-21 664 430	5,2	-22 097 720	-22 539 671
HENKILÖSIVUKULUT	-4 863 229	-5 108 302	-5 247 890	2,7	-5 389 795	-5 497 450
ELÄKEKULUT	-4 142 202	-4 302 728	-4 461 430	3,7	-4 580 975	-4 672 610
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-721 028	-805 574	-786 460	-2,4	-808 820	-824 840
PALVELUJEN OSTOT	-4 284 380	-6 080 162	-6 185 419	1,7	-6 309 127	-6 435 309
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 018 045	-1 022 831	-1 164 255	13,8	-1 187 540	-1 211 248
AVUSTUKSET	-2 478 700	-1 497 340	-1 437 190	-4,0	-1 465 933	-1 495 251
MUUT TOIMINTAKULUT	-141 580	-147 525	-163 692	11,0	-166 965	-170 304
TOIMINTAKULUT	-32 485 971	-34 459 147	-35 862 876	4,1	-36 617 080	-37 349 233
TOIMINTAKATE	-29 562 260	-31 257 842	-32 946 891	5,4	-33 664 646	-34 359 894
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-322 334	0	0		0	0
SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	113 907	37 650	46 500	23,5	46 500	46 500
MAKSUTUOTOT	167 904	0	273 099		273 099	273 099
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 105	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	282 916	37 650	319 599	748,9	319 599	319 599
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-4 077 138	-4 564 029	-4 543 786	-0,4	-4 543 786	-4 543 786
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-55 961	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-5 981 342	-4 718 646	-5 827 049	23,5	-5 827 049	-5 827 049
TOIMINTAKULUT	-10 114 441	-9 282 675	-10 370 835	11,7	-10 370 835	-10 370 835
TOIMINTAKATE	-9 831 525	-9 245 025	-10 051 236	8,7	-10 051 236	-10 051 236
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	3 206 627	3 238 955	3 235 584	-0,1	3 272 033	3 308 938
TOIMINTAKULUT	-42 600 412	-43 741 822	-46 233 711	5,7	-46 987 915	-47 720 068
TOIMINTAKATE	-39 393 785	-40 502 867	-42 998 127	6,2	-43 715 882	-44 411 130
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-322 334	0	0		0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-39 716 120	-40 502 867	-42 998 127	6,2	-43 715 882	-44 411 130

410 SIVISTYSLAUTAKUNTA	TP 2020	TA 2021	TA 2022 (KH)	Ero TA21/TA22 %	TS 2023 (KH)	TS 2024 (KH)
ULKOINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	631 793	516 115	576 970	11,8	584 184	591 487
MAKSUTUOTOT	779 649	1 036 345	816 560	-21,2	826 772	837 101
TUET JA AVUSTUKSET	679 356	407 670	460 430	12,9	466 186	472 012
MUUT TOIMINTATUOTOT	13 324	3 150	2 805	-11,0	2 841	2 877
TOIMINTATUOTOT	2 104 122	1 963 280	1 856 765	-5,4	1 879 983	1 903 477
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-21 773 254	-22 479 853	-23 593 980	5,0	-24 100 751	-24 582 649
PALKAT JA PALKKIOT	-17 562 847	-18 125 868	-19 091 340	5,3	-19 473 169	-19 862 631
HENKILÖSIVUKULUT	-4 210 407	-4 353 985	-4 502 640	3,4	-4 627 582	-4 720 018
ELÄKEKULUT	-3 565 430	-3 645 264	-3 810 030	4,5	-3 914 842	-3 993 158
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-644 978	-708 721	-692 610	-2,3	-712 740	-726 860
PALVELUJEN OSTOT	-3 684 554	-5 321 157	-5 446 465	2,4	-5 555 383	-5 666 487
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-767 747	-744 649	-877 145	17,8	-894 686	-912 547
AVUSTUKSET	-2 343 750	-1 368 000	-1 287 000	-5,9	-1 312 740	-1 338 996
MUUT TOIMINTAKULUT	-103 877	-86 130	-107 670	25,0	-109 824	-112 020
TOIMINTAKULUT	-28 673 183	-29 999 789	-31 312 260	4,4	-31 973 384	-32 612 699
TOIMINTAKATE	-26 569 061	-28 036 509	-29 455 495	5,1	-30 093 401	-30 709 222
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-240 300	0	0		0	0
SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	84 017	0	46 500		46 500	46 500
MAKSUTUOTOT	12	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	84 029	0	46 500		46 500	46 500
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-3 677 627	-4 105 409	-4 069 566	-0,9	-4 069 566	-4 069 566
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-48 480	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 932 461	-3 686 260	-3 989 079	8,2	-3 989 079	-3 989 079
TOIMINTAKULUT	-7 658 567	-7 791 669	-8 058 645	3,4	-8 058 645	-8 058 645
TOIMINTAKATE	-7 574 538	-7 791 669	-8 012 145	2,8	-8 012 145	-8 012 145
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	2 188 151	1 963 280	1 903 265	-3,1	1 926 483	1 949 977
TOIMINTAKULUT	-36 331 750	-37 791 458	-39 370 905	4,2	-40 032 029	-40 671 344
TOIMINTAKATE	-34 143 599	-35 828 178	-37 467 640	4,6	-38 105 546	-38 721 367
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-240 300	0	0		0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-34 383 899	-35 828 178	-37 467 640	4,6	-38 105 546	-38 721 367

460 ELÄMÄNLAATULAUTAKUNTA	TP 2020	TA 2021	TA 2022 (KH)	Ero TA21/TA22 %	TS 2023 (KH)	TS 2024 (KH)
ULKOINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	200 300	382 695	375 250	-1,9	379 942	384 691
MAKSUTUOTOT	172 203	284 330	251 940	-11,4	255 091	258 278
TUET JA AVUSTUKSET	300 149	399 600	358 000	-10,4	362 460	367 002
MUUT TOIMINTATUOTOT	39 192	39 910	36 300	-9,0	36 756	37 212
TOIMINTATUOTOT	711 844	1 106 535	1 021 490	-7,7	1 034 249	1 047 183
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-2 543 788	-2 928 155	-3 025 310	3,3	-3 087 891	-3 149 608
PALKAT JA PALKKIOT	-1 937 801	-2 233 218	-2 337 050	4,6	-2 383 790	-2 431 463
HENKILÖSIVUKULUT	-605 987	-694 937	-688 260	-1,0	-704 101	-718 145
ELÄKEKULUT	-536 731	-607 621	-603 050	-0,8	-616 821	-629 145
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-69 256	-87 316	-85 210	-2,4	-87 280	-89 000
PALVELUJEN OSTOT	-558 010	-714 820	-697 294	-2,5	-711 252	-725 480
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-214 640	-235 540	-231 910	-1,5	-236 550	-241 273
AVUSTUKSET	-134 950	-129 340	-150 190	16,1	-153 193	-156 255
MUUT TOIMINTAKULUT	-34 973	-58 375	-45 522	-22,0	-46 431	-47 360
TOIMINTAKULUT	-3 486 361	-4 066 230	-4 150 226	2,1	-4 235 317	-4 319 976
TOIMINTAKATE	-2 774 517	-2 959 695	-3 128 736	5,7	-3 201 068	-3 272 793
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-82 034	0	0		0	0
SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	24 038	37 650	0	-100,0	0	0
MAKSUTUOTOT	160 142	0	273 099		273 099	273 099
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 105	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	185 285	37 650	273 099	625,4	273 099	273 099
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-354 994	-406 170	-419 420	3,3	-419 420	-419 420
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-6 416	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 817 501	-911 406	-1 717 480	88,4	-1 717 480	-1 717 480
TOIMINTAKULUT	-2 178 911	-1 317 576	-2 136 900	62,2	-2 136 900	-2 136 900
TOIMINTAKATE	-1 993 626	-1 279 926	-1 863 801	45,6	-1 863 801	-1 863 801
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	897 129	1 144 185	1 294 589	13,1	1 307 348	1 320 282
TOIMINTAKULUT	-5 665 272	-5 383 806	-6 287 126	16,8	-6 372 217	-6 456 876
TOIMINTAKATE	-4 768 144	-4 239 621	-4 992 537	17,8	-5 064 869	-5 136 594
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-82 034	0	0		0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-4 850 178	-4 239 621	-4 992 537	17,8	-5 064 869	-5 136 594

480 AINEEN TAIDEMUSEON JOHTOKUNTA	TP 2020	TA 2021	TA 2022 (KH)	Ero TA21/TA22 %	TS 2023 (KH)	TS 2024 (KH)
ULKOINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	8 972	30 855	2 150	-93,0	2 177	2 204
MAKSUTUOTOT	14 054	14 620	3 580	-75,5	3 625	3 670
TUET JA AVUSTUKSET	84 220	85 000	32 000	-62,4	32 400	32 805
MUUT TOIMINTATUOTOT	500	1 015	0	-100,0	0	0
TOIMINTATUOTOT	107 746	131 490	37 730	-71,3	38 202	38 679
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-246 224	-303 281	-293 030	-3,4	-298 873	-304 864
PALKAT JA PALKKIOT	-199 389	-243 901	-236 040	-3,2	-240 761	-245 577
HENKILÖSIVUKULUT	-46 835	-59 380	-56 990	-4,0	-58 112	-59 287
ELÄKEKULUT	-40 041	-49 843	-48 350	-3,0	-49 312	-50 307
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-6 794	-9 537	-8 640	-9,4	-8 800	-8 980
PALVELUJEN OSTOT	-41 815	-44 185	-41 660	-5,7	-42 492	-43 342
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-35 659	-42 642	-55 200	29,4	-56 304	-57 428
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 730	-3 020	-10 500	247,7	-10 710	-10 924
TOIMINTAKULUT	-326 428	-393 128	-400 390	1,8	-408 379	-416 558
TOIMINTAKATE	-218 682	-261 638	-362 660	38,6	-370 177	-377 879
SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	5 852	0	0		0	0
MAKSUTUOTOT	7 750	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	13 602	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-44 518	-52 450	-54 800	4,5	-54 800	-54 800
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 065	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-231 380	-120 980	-120 490	-0,4	-120 490	-120 490
TOIMINTAKULUT	-276 962	-173 430	-175 290	1,1	-175 290	-175 290
TOIMINTAKATE	-263 361	-173 430	-175 290	1,1	-175 290	-175 290
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	121 348	131 490	37 730	-71,3	38 202	38 679
TOIMINTAKULUT	-603 390	-566 558	-575 680	1,6	-583 669	-591 848
TOIMINTAKATE	-482 043	-435 068	-537 950	23,6	-545 467	-553 169
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-482 043	-435 068	-537 950	23,6	-545 467	-553 169

60 TEKNISET PALVELUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022 (KH)	Ero TA21/TA22 %	TS 2023 (KH)	TS 2024 (KH)
ULKOINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	1 360 606	1 647 878	1 650 420	0,2	1 695 160	1 740 859
MAKSUTUOTOT	532 232	496 750	504 101	1,5	510 402	516 781
TUET JA AVUSTUKSET	41 585	0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 564 576	2 582 560	2 642 310	2,3	2 675 341	2 708 777
TOIMINTATUOTOT	4 498 998	4 727 188	4 796 831	1,5	4 880 903	4 966 417
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-7 339 364	-7 693 591	-7 744 280	0,7	-7 901 951	-8 059 934
PALKAT JA PALKKIOT	-5 648 123	-6 002 389	-6 033 950	0,5	-6 154 638	-6 277 719
HENKILÖSIVUKULUT	-1 691 241	-1 691 202	-1 710 330	1,1	-1 747 313	-1 782 215
ELÄKEKULUT	-1 479 296	-1 456 507	-1 489 930	2,3	-1 522 043	-1 552 515
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-211 944	-234 695	-220 400	-6,1	-225 270	-229 700
PALVELUJEN OSTOT	-5 023 467	-5 478 998	-5 873 584	7,2	-5 991 055	-6 110 876
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-4 145 702	-4 288 625	-4 394 972	2,5	-4 482 853	-4 572 521
AVUSTUKSET	-45 064	-189 500	-185 730	-2,0	-189 445	-193 234
MUUT TOIMINTAKULUT	-404 279	-266 572	-261 140	-2,0	-266 362	-271 689
TOIMINTAKULUT	-16 957 876	-17 917 286	-18 459 706	3,0	-18 831 666	-19 208 254
TOIMINTAKATE	-12 458 877	-13 190 098	-13 662 875	3,6	-13 950 763	-14 241 837
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 070 625	0	0		0	0
SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	4 277 760	4 602 969	4 808 970	4,5	4 727 193	4 727 193
MAKSUTUOTOT	12 453	0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	7 612 815	6 447 746	7 322 770	13,6	5 986 430	5 986 430
TOIMINTATUOTOT	11 903 029	11 050 715	12 131 740	9,8	10 713 623	10 713 623
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-925 359	-932 680	-1 032 086	10,7	-1 032 086	-1 032 086
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	126 059	0	0		0	0
AVUSTUKSET	0	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-242 425	-212 880	-233 220	9,6	-233 220	-233 220
TOIMINTAKULUT	-1 041 725	-1 145 560	-1 265 306	10,5	-1 265 306	-1 265 306
TOIMINTAKATE	10 861 304	9 905 155	10 866 434	9,7	9 448 317	9 448 317
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	16 402 027	15 777 903	16 928 571	7,3	15 594 526	15 680 040
TOIMINTAKULUT	-17 999 600	-19 062 846	-19 725 012	3,5	-20 096 972	-20 473 560
TOIMINTAKATE	-1 597 573	-3 284 943	-2 796 441	-14,9	-4 502 446	-4 793 520
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 070 625	0	0		0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-6 668 199	-3 284 943	-2 796 441	-14,9	-4 502 446	-4 793 520

610 TEKNISTEN PALVELUJEN LAUTAKUNTA	TP 2020	TA 2021	TA 2022 (KH)	Ero TA21/TA22 %	TS 2023 (KH)	TS 2024 (KH)
ULKOINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	611 286	588 360	640 430	8,9	648 433	656 544
MAKSUTUOTOT	236 588	159 650	154 030	-3,5	155 955	157 904
TUET JA AVUSTUKSET	41 585	0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 555 895	2 580 660	2 641 590	2,4	2 674 612	2 708 039
TOIMINTATUOTOT	3 445 354	3 328 670	3 436 050	3,2	3 479 000	3 522 487
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-5 937 886	-6 171 571	-6 202 930	0,5	-6 329 827	-6 456 347
PALKAT JA PALKKIOT	-4 541 851	-4 741 800	-4 755 280	0,3	-4 850 394	-4 947 392
HENKILÖSIVUKULUT	-1 396 035	-1 429 771	-1 447 650	1,3	-1 479 433	-1 508 955
ELÄKEKULUT	-1 231 665	-1 244 363	-1 274 100	2,4	-1 301 903	-1 327 965
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-164 370	-185 408	-173 550	-6,4	-177 530	-180 990
PALVELUJEN OSTOT	-4 850 461	-5 156 347	-5 514 700	6,9	-5 624 997	-5 737 493
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-4 115 142	-4 229 555	-4 335 045	2,5	-4 421 731	-4 510 174
AVUSTUKSET	-23 054	-161 200	-157 000	-2,6	-160 140	-163 343
MUUT TOIMINTAKULUT	-344 981	-197 515	-191 040	-3,3	-194 858	-198 757
TOIMINTAKULUT	-15 271 525	-15 916 188	-16 400 715	3,0	-16 731 553	-17 066 114
TOIMINTAKATE	-11 826 172	-12 587 518	-12 964 665	3,0	-13 252 553	-13 543 627
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 070 625	0	0		0	0
SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	3 556 064	3 897 769	4 008 150	2,8	3 926 373	3 926 373
MAKSUTUOTOT	7 450	0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	7 612 815	6 447 746	7 322 770	13,6	5 986 430	5 986 430
TOIMINTATUOTOT	11 176 330	10 345 515	11 330 920	9,5	9 912 803	9 912 803
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-884 167	-877 540	-975 206	11,1	-975 206	-975 206
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	127 260	0	0		0	0
AVUSTUKSET	0	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-190 825	-165 400	-187 490	13,4	-187 490	-187 490
TOIMINTAKULUT	-947 731	-1 042 940	-1 162 696	11,5	-1 162 696	-1 162 696
TOIMINTAKATE	10 228 598	9 302 575	10 168 224	9,3	8 750 107	8 750 107
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	14 621 683	13 674 185	14 766 970	8,0	13 391 803	13 435 290
TOIMINTAKULUT	-16 219 257	-16 959 128	-17 563 411	3,6	-17 894 249	-18 228 810
TOIMINTAKATE	-1 597 573	-3 284 943	-2 796 441	-14,9	-4 502 446	-4 793 520
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 070 625	0	0		0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-6 668 199	-3 284 943	-2 796 441	-14,9	-4 502 446	-4 793 520

695 MERI-LAPIN YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	TP 2020	TA 2021	TA 2022 (KH)	Ero TA21/TA22 %	TS 2023 (KH)	TS 2024 (KH)
ULKOINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	670 352	942 349	887 910	-5,8	922 213	957 320
MAKSUTUOTOT	295 644	337 100	350 071	3,8	354 447	358 877
MUUT TOIMINTATUOTOT	8 256	400	400	0,0	405	410
TOIMINTATUOTOT	974 252	1 279 849	1 238 381	-3,2	1 277 065	1 316 607
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-1 333 684	-1 455 349	-1 469 830	1,0	-1 499 178	-1 529 181
PALKAT JA PALKKIOT	-1 049 599	-1 205 380	-1 219 350	1,2	-1 243 738	-1 268 611
HENKILÖSIVUKULUT	-284 085	-249 969	-250 480	0,2	-255 440	-260 570
ELÄKEKULUT	-238 433	-202 841	-205 810	1,5	-209 910	-214 120
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-45 652	-47 128	-44 670	-5,2	-45 530	-46 450
PALVELUJEN OSTOT	-166 423	-276 510	-311 824	12,8	-318 055	-324 424
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-28 508	-57 070	-57 887	1,4	-59 041	-60 225
AVUSTUKSET	-22 010	-28 300	-28 730	1,5	-29 305	-29 891
MUUT TOIMINTAKULUT	-59 298	-67 700	-68 720	1,5	-70 096	-71 496
TOIMINTAKULUT	-1 609 923	-1 884 929	-1 936 991	2,8	-1 975 675	-2 015 217
TOIMINTAKATE	-635 670	-605 080	-698 610	15,5	-698 610	-698 610
SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	721 696	705 200	800 820	13,6	800 820	800 820
MAKSUTUOTOT	5 003	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	726 699	705 200	800 820	13,6	800 820	800 820
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-40 296	-54 400	-56 480	3,8	-56 480	-56 480
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 192	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-49 540	-45 720	-45 730	0,0	-45 730	-45 730
TOIMINTAKULUT	-91 029	-100 120	-102 210	2,1	-102 210	-102 210
TOIMINTAKATE	635 670	605 080	698 610	15,5	698 610	698 610
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	1 700 951	1 985 049	2 039 201	2,7	2 077 885	2 117 427
TOIMINTAKULUT	-1 700 951	-1 985 049	-2 039 201	2,7	-2 077 885	-2 117 427
TOIMINTAKATE	0	0	0		0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	0	0	0		0	0

691 PERÄMEREN JÄTELAUTAKUNTA	TP 2020	TA 2021	TA 2022 (KH)	Ero TA21/TA22 %	TS 2023 (KH)	TS 2024 (KH)
ULKOINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	78 968	117 169	122 080	4,2	124 514	126 995
MUUT TOIMINTATUOTOT	425	1 500	320	-78,7	324	328
TOIMINTATUOTOT	79 392	118 669	122 400	3,1	124 838	127 323
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-67 794	-66 671	-71 520	7,3	-72 946	-74 406
PALKAT JA PALKKIOT	-56 673	-55 209	-59 320	7,4	-60 506	-61 716
HENKILÖSIVUKULUT	-11 121	-11 462	-12 200	6,4	-12 440	-12 690
ELÄKEKULUT	-9 199	-9 303	-10 020	7,7	-10 230	-10 430
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-1 922	-2 159	-2 180	1,0	-2 210	-2 260
PALVELUJEN OSTOT	-6 583	-46 141	-47 060	2,0	-48 003	-48 959
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 051	-2 000	-2 040	2,0	-2 081	-2 122
MUUT TOIMINTAKULUT	0	-1 357	-1 380	1,7	-1 408	-1 436
TOIMINTAKULUT	-76 428	-116 169	-122 000	5,0	-124 438	-126 923
TOIMINTAKATE	2 964	2 500	400	-84,0	400	400
SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-896	-740	-400	-45,9	-400	-400
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-9	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 060	-1 760	0	-100,0	0	0
TOIMINTAKULUT	-2 964	-2 500	-400	-84,0	-400	-400
TOIMINTAKATE	-2 964	-2 500	-400	-84,0	-400	-400
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	79 392	118 669	122 400	3,1	124 838	127 323
TOIMINTAKULUT	-79 392	-118 669	-122 400	3,1	-124 838	-127 323
TOIMINTAKATE	0	0	0		0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	0	0	0		0	0

Tytäryhteisöjen tavoiteasettelu ja talousarviotiedot TA 2022 – TS 2023–2024

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ja -suunnitelma. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa.

Tavoitteet laaditaan merkittävimmille tytäryhteisöille, joissa kunnalla on määräysvalta.

Tornion Energia Oy

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2022:

TA Tavoite	Mittarit
Kaupungin pääomallainalle maksetaan sopimuksen mukainen korko	Korkotuloutus
Sähkönsiirtotoiminnan siirtohinnot sijoittuvat Energiaviraston valtakunnallisessa tilastossa halvimpaan neljännekseen	Energiaviraston tilasto
Kaukolämmön hinnat sijoittuvat Energiateollisuus Oy:n valtakunnallisessa tilastossa halvimpaan viidennekseen. Kaukolämmön tuotanto biopohjaiseksi mahdollisuuksien mukaan vuonna 2025.	Energiateollisuus Oy:n tilasto
Verkostojen laajennus- ja peruskorjausinvestoinnit toteutetaan hallitusti talous huomioon ottaen. Energiaviraston tavoitteiden mukainen säävarman verkon rakentaminen vuoteen 2028 mennessä.	Investointitaso, rahoituksen kestävyys, säävarman verkon rakentaminen aikataulussaan
Minimoidaan käyttökatkokset alle 1 tuntiin	Käyttökatkosten lukumäärä, pituus, vaikuttavuus (riskianalyysi)
Sähkön siirtotoiminnan kohtuullinen tuotto	Energiaviraston laskelma

Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Tornion Energia Oy:n perustehtävänä on toimittaa asiakkailleen sähköä ja kaukolämpöä edullisesti, luotettavasti ja taloudellisesti.
Hallituksen puheenjohtaja	Puheenjohtaja Markku Taramaa
Hallituksen jäsenet	Hallituksen jäsenet: Liisa Koivisto, Piritta Peurasaari, Pekka Hacklin, Martti Rauhala Henkilöstön edustaja Jaana Niva
Toimitusjohtaja	Merja Nelimarkka
Hallituksen käsittely pvm.	28.10.2021
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2022	Kaukolämmön tuotannon sopimuksen uudistaminen ja vahva pyrkiminen bioenergiapohjaiseen lämmöntuotantoon mahdollisimman nopealla aikataululla. Vuodelle 2022 on sovittu 50 % bioenergiapohjainen lämmöntuotanto. Sähkön siirron mittaustietojen tiedonsiirtojärjestelmän uusiminen valtakunnallinen Datahub-valmius huomioiden. Siirtyminen vartitaseeseen. Biokaasulaitoshanke: Laitoksen rakentamisen kannattavuuden selvittäminen ja mahdollisen investointipäätöksen tekeminen.
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2022 – 2024	
Toiminnalliset tavoitteet 2022	Sähköverkko Parannetaan verkon käyttövarmuutta. Sähkön siirtohintaa säilytetään Energiamarkkinaviraston valtakunnallisessa tilastossa halvimman neljänneksen joukossa. Kaukolämpö Asiakkaille tarjotaan edullista, toimintavarmaa sekä kilpailukyistä kaukolämpöä. Kaukolämmön hinta säilytetään valtakunnallisessa tilastossa halvimmassa viidenneksessä. Fennovoima Tornion Energia on sitoutunut Fennovoima-hankkeeseen 1,6 MW:n teholla. Vuoden 2022 rahoitustarve on n. 200 000 euroa.
Toiminnalliset tavoitteet 2023 – 2024	Sähköverkko Parannetaan verkon käyttövarmuutta. Sähkön siirtohintaa säilytetään Energiamarkkinaviraston valtakunnallisessa tilastossa halvimman neljänneksen joukossa. Kaukolämpö Asiakkaille tarjotaan edullista, toimintavarmaa sekä kilpailukyistä kaukolämpöä. Kaukolämmön tuotannossa huomioidaan ympäristöystävällisyys ja tavoitellaan vähäpäästöistä energiantuotantoa vuoteen 2025 mennessä.

	<p>Kaukolämmön hinta säilytetään valtakunnallisessa tilastossa halvimmassa viidenneksessä.</p> <p>Fennovoima Tornion Energia on sitoutunut Fennovoima-hankkeeseen 1,6 MW:n teholla.</p> <p>Biokaasulaitos Yhtiö on sitoutunut selvittämään biokaasulaitoksen rakentamisen kannattavuutta Tornioon. Mahdollinen investointipäätös tehdään vuoden 2022 alkupuolella.</p>
<p>TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2022 – 2024</p>	
<p>Investoinnit 2022</p>	<p>Investoinnit säilytetään nykyisessä n. 2,0 M€:n tasossa.</p> <p>Investoinneissa huomioidaan kaupungin infran suunnittelu ja korjaustoimet.</p> <p>Sähköverkko Laatuvaatimukset täyttävä sähköverkon korjaus- ja uudisrakentaminen 1,5 M€.</p> <p>Kaukolämpöverkko Verkoston korjaus- ja uudisrakentaminen 0,3 M€.</p> <p>Fennovoima Rahoitustarve n. 0,2 M€</p>
<p>Investoinnit 2023 – 2024</p>	<p>Investoinnit kohdistuvat sähkö- ja kaukolämpöverkon korjausvelkainvestointeihin ja säävarman verkon korjaamiseen n. 1,8 M€/vuosi ja Fennovoimaan n. 0,2 M€/vuosi. Investointien toteutuksessa huomioidaan kaupungin infran suunnittelu ja korjaustoimet.</p>

Tornion Energia Oy					
---------------------------	--	--	--	--	--

TULOSLASKELMA	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	12 300 277	13 722 498	13 741 264	12 600 000	12 978 000
Toimintakulut	-9 215 922	-10 834 819	-10 905 256	-9 900 000	-10 197 000
Toimintakate	3 084 355	2 887 679	2 836 008	2 700 000	2 781 000
Rahoitustuotot	1 681 491	0			
Rahoituskulut	-264 215	-238 200	-274 900	-211 000	-200 000
Vuosikate	4 501 631	2 649 479	2 561 108	2 489 000	2 581 000
Poistot	-2 480 656	-2 455 400	-1 789 356	-1 800 000	-1 800 000
Tilikauden tulos	2 020 975	194 079	771 752	689 000	781 000
Tilinpäätössiirrot	90874	0			
Verot	-86 342	-38 816	-154 350	-137 800	-156 200
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 025 507	155 263	617 402	551 200	624 800

TASE	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Peruspääoma/osakepääoma	1 208 000	1 208 000	1 208 000	1 208 000	1 208 000
Taseen loppusumma	31 521 047				
Investoinnit netto	1 993 411	1 990 000	1 990 000	1 990 000	1 990 000
Leasing- ja vuokravastuut					
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	14 415 329	14 247 006	13 201 198	12 527 380	12 344 101
- josta kaupungin myöntämät lainat	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
- josta kaupungin takaamat lainat	3 498 509	2 452 701	1 406 893	733 075	549 796
- Oomi Oy takauksen takaus kaupunki		7 200 000	7 200 000	7 200 000	7 200 000

TUNNUSLUKUJA	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Liiketulos -%	16,4 %	1,4 %	5,6 %	5,5 %	6,0 %
Vuosikate/Poistot -%	181,5 %	107,9 %	143,1 %	138,3 %	143,4 %
Laskennallinen lainanhoitokate	2,3	1,4	1,5	1,5	1,6
Henkilöstömäärä keskimäärin	23	23	23	23	23

Tornion Vesi Oy

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2022:

TA Tavoite	Mittarit
Kaupungin pääomallainalle maksetaan sopimuksen mukainen korko.	Korkotuloutus
Vesi- ja jätevesikuution kokonaishinta sijoittuu valtakunnallisen tilaston keskikolmannekseen.	Valtakunnallinen tilasto
Verkostohäiriöiden ja vuotovesien määrä vähennee ja käyttökatkosten määrä minimoidaan.	Verkostohäiriöiden lkm < 40 kpl, vuotovesi m ³ < 15 %, jätevesi < 40 %, käyttökatkokset < 20 kpl

Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Toimittaa asiakkailleen hyvälaatuista vesijohtovettä kohtuullisella hinnalla. Huolehtia jätevesien johtamisesta ja käsittelystä vesiensuojelun vaatimukset ja kestävän kehityksen periaatteet huomioon ottaen.
Hallituksen puheenjohtaja Hallituksen jäsenet	Hallituksen puheenjohtaja Arto Liikamaa Hallituksen jäsenet: Pasi Pigg, Marjo Muhonen, Markus Törmä, Satu Rantajarvi, Timo Keinänen
Toimitusjohtaja	Juha Ylioinas
Hallituksen käsittely pvm.	11.11.2021
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2022	
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2022 – 2024	
Toiminnalliset tavoitteet 2022	- Hyvälaatuisen veden turvaaminen asiakkaille - Häiriötön jäteveden siirto jätevedenpuhdistamolle - Vuotovesien vähentäminen - Verkoston saneeraus suunnitelman mukaisesti
Toiminnalliset tavoitteet 2023 – 2024	- Hyvälaatuisen veden turvaaminen asiakkaille - Häiriötön jäteveden siirto jätevedenpuhdistamolle - Vuotovesien vähentäminen - Verkoston saneeraus suunnitelman mukaisesti
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2022 – 2024	
Investoinnit 2022	- Saarenpäänkadun, Pellervontien ja Sammonkadun saneeraus - Pihlajasaaren uuden asuinalueen kunnallistekniikan rakennus - Jarrukadun ja Vaihdekadun saneeraus - Vesihuollon saneeraus välillä Kaakamonientie - Vanha Alapääntie - Vesihuoltolinjan rakennus välille Jarrukatu - Jokiranta
Investoinnit 2023 – 2024	- Pihlajasaaren uuden asuinalueen kunnallistekniikan rakennus - Haja-asutusalueen jätevesiverkoston laajennus

Tornion Vesi Oy

TULOSLASKELMA	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	4 623 768	4 622 400	4 685 060	4 731 911	4 779 230
Toimintakulut	-3 225 667	-3 297 698	-3 334 315	-3 367 658	-3 401 335
Toimintakate	1 398 101	1 324 702	1 350 745	1 364 252	1 377 895
Rahoitustuotot	11 958	13 500	12 500	12 625	12 751
Rahoituskulut	-198 138	-176 970	-171 970	-173 690	-175 427
Vuosikate	1 211 921	1 161 232	1 191 275	1 203 188	1 215 220
Poistot	-1 104 403	-1 131 030	-1 168 800	-1 180 488	-1 192 293
Tilikauden tulos	107 518	30 202	22 475	22 700	22 927
Tilinpäätössiirrot	61 320	59 450	90 000	90 000	90 000
Verot	-34 368	-60 509	-34 330	-34 673	-35 020
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	134 470	29 143	78 145	78 026	77 907

TASE	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Peruspääoma/osakepääoma	1 008 000	1 008 000	1 008 000	1 008 000	1 008 000
Taseen loppusumma	19 626 326	21 233 013	21 233 013	22 000 000	22 000 000
Investoinnit netto	668 650	1 013 000	1 191 500	1 100 000	1 100 000
Leasing- ja vuokravastuut	0	0	0	0	0
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	12 059 075	11 771 509	11 405 443	11 255 443	11 105 443
- josta kaupungin myöntämät lainat	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
- josta kaupungin takaamat lainat	7 059 075	6 771 509	6 405 443	6 255 443	6 105 443

TUNNUSLUKUJA	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Liiketulos -%	2,3 %	0,7 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %
Vuosikate/Poistot -%	109,7 %	102,7 %	101,9 %	101,9 %	101,9 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9
Henkilöstömäärä keskimäärin	12	12	12	12	12

Tornion Vuokra-asunnot Oy

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2022:

TA Tavoite	Mittarit
Vuokrataso on kohtuullinen	Vuokrat ovat kohtuullisia muihin alueen vuokriin verrattuna
Vuokra-asuntojen laatu ja määrä säilyy kohtuullisena.	Vuokrausaste 90 %, korjausinvestointitaso, vaihtuvuus, luovutaan sellaisesta asuntokannasta, joka ei palvele yhtiön toimintaa.
Vuokrasaatavien prosenttimäärä liikevaihdosta, luottotappioiden määrä liikevaihdosta	Vuokrasaatavat 3,5 %, luottotappiot 0,5 % Luovutaan sellaisesta asuntokannasta, joka ei palvele yhtiön toimintaa
Asuntoja on tarjolla riittävästi erityisryhmille.	Kaupungin sosiaalitoimen tarpeet
Yhtiön taloudellista tilannetta tervehdytetään kokonaissuunnitelman 2021-2025 toimenpiteiden mukaisesti	Pitkántähtäimen kokonaissuunnitelma 2021–2025
Lainamäärä vähenee vuosittain	Lainanhoitokate

Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Laadukkaiden ja kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen vuokraaminen ja peruskorjaaminen.
Hallituksen puheenjohtaja	Hallituksen puheenjohtaja Ismo Urpiainen
Hallituksen jäsenet	Hallituksen jäsenet: Lasse Jutila, Sanna Lehtinen, Jaana Kostianen, Paavo Maansaari, Satu Rantajärvi, Jorma Isometsä
Toimitusjohtaja	Maija Rantamaa
Hallituksen käsittely pvm.	7.10.2021
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2022	
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2022 – 2024	
Toiminnalliset tavoitteet 2022	
Toiminnalliset tavoitteet 2023 – 2024	
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2022 – 2024	
Investoinnit 2022	Röyttäntie 4:n peruskorjauksesta päättäminen
Investoinnit 2023 – 2024	Tapiolantieltä 8-talon purku

Tornion Vuokra-asunnot Oy

TULOSLASKELMA	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	6 477 052	6 696 484	6 760 915	6 000 000	6 000 000
Toimintakulut	-4 393 632	-4 934 287	-4 943 279	-4 500 000	-4 570 000
Toimintakate	2 083 420	1 762 197	1 817 636	1 500 000	1 430 000
Rahoitustuotot	13 925	29 300	29 300	29 000	29 000
Rahoituskulut	-559 118	-281 735	-265 540	-312 953	-338 062
Vuosikate	1 538 227	1 509 762	1 581 396	1 216 047	1 120 938
Poistot	-1 373 139	-1 500 000	-1 576 000	-1 200 000	-1 100 000
Tilikauden tulos	165 089	9 762	5 396	16 047	20 938
Tilinpäätössiirrot	0				
Verot	0				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	165 089	9 762	5 396	16 047	20 938

TASE	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Peruspääoma/osakepääoma	2 462 608	2 462 608	2 462 608	2 462 608	2 462 608
Taseen loppusumma	31 236 736	32 000 000	30 000 000	31 000 000	30 000 000
Investoinnit netto	74 724	300 000	700 000	500 000	300 000
Leasing- ja vuokravastuut	0	0	0	0	0
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	23 471 525	21 563 805	20 162 204	19 660 000	18 418 700
- josta kaupungin myöntämät lainat	1 208 579	1 208 579	1 208 579	1 208 579	1 208 579
- josta kaupungin takaamat lainat	11 776 314	10 890 778	10 899 885	11 212 035	10 449 125

TUNNUSLUKUJA	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Liiketulos -%	2,5 %	0,1 %	0,1 %	0,3 %	0,3 %
Vuosikate/Poistot -%	112,0 %	100,7 %	100,3 %	101,3 %	101,9 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6
Henkilöstömäärä keskimäärin	7	6	6	6	6

Tornion Palveluasunnot Oy

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2022:

TA Tavoite	Mittarit
Vuokra-asuntojen laatu ja määrä säilyy kohtuullisena	Vuokrausaste 85 %, PT-suunnitelman mukaiset korjaukset
Vuokrasaatavien prosenttimäärä liikevaihdosta, luottotappioiden määrä liikevaihdosta	Vuokrasaamiset 2 %, luottotappiot 0,2 %
Asuntoja on tarjolla riittävästi erityisryhmille	Tarvittavat käyttötarkoituksen muutokset.

Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Asuntojen vuokraaminen ja ylläpito.
Hallituksen puheenjohtaja	Hallituksen puheenjohtaja Pekka Tallgren
Hallituksen jäsenet	Hallituksen jäsenet: Arja Karhu, Lasse Jutila, Timo Siivola, Jaana Amonsén
Toimitusjohtaja	Maija Rantamaa
Hallituksen käsittely pvm.	4.10.2021
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2022	
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2022 – 2024	
Toiminnalliset tavoitteet 2022	
Toiminnalliset tavoitteet 2023 – 2024	
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2022 – 2024	
Investoinnit 2022	
Investoinnit 2023 – 2024	

Tornion Palveluasunnot Oy

TULOSLASKELMA	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	422 666	748 117	804 087	795 000	795 000
Toimintakulut	-302 386	-614 275	-686 315	-680 000	-681 000
Toimintakate	120 280	133 842	117 772	115 000	114 000
Rahoitustuotot	3	200	200	200	200
Rahoituskulut	-14 622	-8 940	-16 800	-16 000	-16 000
Vuosikate	105 661	125 102	101 172	99 200	98 200
Poistot	-129 099	-99 000	-96 620	-96 000	-96 000
Tilikauden tulos	-23 438	26 102	4 552	3 200	2 200
Tilinpäätössiirrot	24 800				
Verot	-2 480		-2480	-2480	-640
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 117	26 102	2 072	720	1 560

TASE	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Peruspääoma/osakepääoma	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Taseen loppusumma	3 404 170	4 100 000	5 500 000	5 500 000	5 555 000
Investoinnit netto	12 892	100 000	50 000	10000	10000
Leasing- ja vuokravastuut	0	0	0	0	0
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	2 996 573	4 577 051	4 406 022	4 172 178	3 952 305
- josta kaupungin myöntämät lainat	54 493	80 858	80 858	80 858	80 858
- josta kaupungin takaamat lainat	1 196 675	1 056 000	1 196 675	1 137 772	1 078 869

TUNNUSLUKUJA	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Liiketulos -%	-5,5 %	3,5 %	0,6 %	0,4 %	0,3 %
Vuosikate/Poistot -%	81,8 %	126,4 %	104,7 %	103,3 %	102,3 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
Henkilöstömäärä keskimäärin	0	0	0	0	0

Tornion Krunni Oy

Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Kunnossapito- ja isännöintipalvelujen tuottaminen kunta-konsernin vuokratyöyhtiöille.
Hallituksen puheenjohtaja	Hallituksen puheenjohtaja Ismo Urpilainen
Hallituksen jäsenet	Hallituksen jäsenet: Lasse Jutila, Arja Karhu, Satu Rantajarvi, Jouni Myllyneva,
Toimitusjohtaja	Maija Rantamaa
Hallituksen käsittely pvm.	7.10.2021
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2022	
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2022 – 2024	
Toiminnalliset tavoitteet 2022	
Toiminnalliset tavoitteet 2023 – 2024	
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2022 – 2024	
Investoinnit 2022	
Investoinnit 2023 – 2024	

Tornion Krunni Oy

TULOSLASKELMA	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	562 340	706 420	582 700	580 000	580 000
Toimintakulut	-561 629	-635 100	-576 120	-575 000	-575 000
Toimintakate	710	71 320	6 580	5 000	5 000
Rahoitustuotot	40	0	0	0	0
Rahoituskulut	0	0	0	0	0
Vuosikate	750	71 320	6 580	5 000	5 000
Poistot	-4 235	-4 000	-4 000	-3 500	-3 500
Tilikauden tulos	-3 485	67 320	2 580	1 500	1 500
Tilinpäätössiirrot	0				
Verot	0	-12200	-750	-300	-300
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-3 485	55 120	1 830	1 200	1 200

TASE	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Peruspääoma/osakepääoma	50 456	50 456	50 456	50 456	50 456
Taseen loppusumma	233 335	220 000	230 000	230 000	230 000
Investoinnit netto	4 222		1000	500	500
Leasing- ja vuokravastuut	660	660	660	660	660
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	0	0	0	0	0
- josta kaupungin myöntämät lainat	0	0	0	0	0
- josta kaupungin takaamat lainat	0	0	0	0	0

TUNNUSLUKUJA	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Liiketulos -%	-0,6 %	9,5 %	0,4 %	0,3 %	0,3 %
Vuosikate/Poistot -%	17,7 %	1783,0 %	164,5 %	142,9 %	142,9 %
Laskennallinen lainanhoitokate	9,1	864,5	79,8	60,6	60,6
Henkilöstömäärä keskimäärin	8,5	8	8,5	9	9

Tornion Työvoimalasäätiö sr

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2022:

TA Tavoite	Mittarit
Säätiön toiminta perustuu tulo rakenteeseen	Tilinpäätös, osavuosikatsaukset
Säätiön toiminta kehittyy sosiaalisen työllistämisen yksikkönä	Kehityshankkeiden tai muiden kehittämistoimenpiteiden raportointi toimintakertomuksessa
Nuorten ohjaaminen koulutukseen ja työelämään, työnantajayhteistyön lisääminen	Nuorten jatkosijoittuminen 85 %, valtakunnallinen keskiarvo 75 %, nuorisotyöttömyys
Työllisyyden kuntakokeilun tukeminen ja asiakasohjausmallin kehittäminen	Asiakasmäärät, tilastointitiedot, prosessikuvaukset.
Pyritään ylijäämaiseen tulokseen, jolla katetaan edellisten vuosien alijäämät.	Tilinpäätös

Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Sosiaalisen työllistämisen ja kuntoutuksen järjestäminen ja kehittäminen Tornion kaupungissa sekä lähikunnissa
Hallituksen puheenjohtaja	Hallituksen puheenjohtaja Matti Lankila
Hallituksen jäsenet	Hallituksen jäsenet: Petri Röntynen, Eija Kanto, Marja-Liisa Hentilä, Juhani Maliniemi
Toimitusjohtaja	Samuel Juntunen
Hallituksen käsittely pvm.	28.10.2021
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2022	Toiminnanjohtaja osa-aikaisesti työllisyyspäällikön tehtävissä. Vs. toiminnanjohtajana Mari Lakkala-Jussila.
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2022 – 2024	
Toiminnalliset tavoitteet 2022	Kuntakokeilussa menestyminen ja asiakasohjauksen parantaminen. Ylijäämäinen toimintavuosi.
Toiminnalliset tavoitteet 2023 – 2024	Säätiön menestyminen Sote-uudistuksessa, Työllisyydenhoidon siirtyessä kuntiin säätiön rooli palveluntuottajana vahvistuu. Säätiön suhde emokonserniin muuttuneen uudistusten myötä inhouse-aseman osalta. Talouden tasapainon tavoittamiseksi ylijäämäiset toimintavuodet.
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2022 – 2024	
Investoinnit 2022	Ei merkittäviä investointeja.
Investoinnit 2023 – 2024	

Tornion Työvoimalasäätiö sr

TULOSLASKELMA	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	1 535 570	1 917 490	1 762 200	1 797 444	1 833 393
Toimintakulut	-1 718 573	-1 888 002	-1 730 680	-1 765 294	-1 800 599
Toimintakate	-183 003	29 488	31 520	32 150	32 793
Rahoitustuotot	909	0	0	0	0
Rahoituskulut	-304	-760	-760	-760	-760
Vuosikate	-182 398	28 728	30 760	31 390	32 033
Poistot	-19 374	-15 700	-14 000	-14 000	-14 000
Tilikauden tulos	-201 772	13 028	16 760	17 390	18 033
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0	0
Verot	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-201 772	13 028	16 760	17 390	18 033

TASE	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Peruspääoma/osakepääoma	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Taseen loppusumma	267 025	419 025	435 785	453 175	471 209
Investoinnit netto		0	0	0	0
Leasing- ja vuokravastuut	22 691	1 288	1 288	1 288	1 288
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	212 000	152 000	152 000	152 000	152 000
- josta kaupungin myöntämät lainat	152 000	152 000	152 000	152 000	152 000
- josta kaupungin takaamat lainat	152 000	152 000	152 000	152 000	152 000

TUNNUSLUKUJA	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Liiketulos -%	-13,1 %	0,7 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %
Vuosikate/Poistot -%	-941,4 %	183,0 %	219,7 %	224,2 %	228,8 %
Laskennallinen lainanhoitokate	-6,8	1,5	1,6	1,6	1,7
Henkilöstömäärä keskimäärin	37	39	39	39	39

Länsi-Pohjan Hevosurheilukeskus Oy

Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Kilparadan ja siihen liittyvien rakennusten ja laitteiden rakentaminen, ylläpito ja vuokraus sekä hevosurheilutilaisuuksien ja muiden erilaisten kurssi-, koulutus- ja yleisötilaisuuksien järjestäminen.
Hallituksen puheenjohtaja	Hallituksen puheenjohtaja Matti Lankila
Hallituksen jäsenet	Hallituksen jäsenet: Markus Kannala ja Ulla Miettunen. Keminmaan ja Tervolan kuntia on pyydetty nimeämään jäsen yhtiön hallitukseen.
Toimitusjohtaja	Marja-Riitta Tervahauta
Hallituksen käsittely pvm.	Käsittely myöhemmin.
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2022	Investointeja ei ole vuonna 2022.
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2022 – 2024	
Toiminnalliset tavoitteet 2022	Talouden tasapainottaminen.
Toiminnalliset tavoitteet 2023 – 2024	Talouden tasapainottaminen.
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2022 – 2024	
Investoinnit 2022	Katsomorakennuksen sisäpuolen korjaukset tarpeen mukaan.
Investoinnit 2023 – 2024	Katsomorakennuksen sisäpuolen korjaukset tarpeen mukaan.

Länsi-Pohjan Hevosurheilukeskus Oy

TULOSLASKELMA	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	31 177	32 000	32 000	31 000	28 000
Toimintakulut	-6 711	-8 200	-8 200	-8 000	-8 000
Toimintakate	24 466	23 800	23 800	23 000	20 000
Rahoitustuotot	0	0	0	0	0
Rahoituskulut	-1 989	-4 000	-1 600	-1 100	-850
Vuosikate	22 477	19 800	22 200	21 900	19 150
Poistot	-27 090	-30 937	-28 000	-27 500	-26 000
Tilikauden tulos	-4 613	-11 137	-5 800	-5 600	-6 850
Tilinpäätössiirrot		0	0	0	0
Verot		0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-4 613	-11 137	-5 800	-5 600	-6 850

TASE	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Peruspääoma/osakepääoma	374 294	374 294	374 294	374 294	374 294
Taseen loppusumma	358 236				
Investoinnit netto		85000	0	0	0
Leasing- ja vuokravastuut	0	0	0	0	0
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	91 939	91 940	74 220	40 220	23 750
- josta kaupungin myöntämät lainat	16 300	16 300	16 300	16 300	16 300
- josta kaupungin takaamat lainat	75 639	75 640	57 920	56 520	40 050

TUNNUSLUKUJA	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Liiketulos -%	-14,8 %	-34,8 %	-18,1 %	-18,1 %	-24,5 %
Vuosikate/Poistot -%	83,0 %	64,0 %	79,3 %	79,6 %	73,7 %
Laskennallinen lainanhoitokate	1,8	1,54	2,19	3,75	5,24
Henkilöstömäärä keskimäärin	0	0	0	0	0

Tornion Keilahalli Oy

Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Keilailu on koko perheen harrastus, joko yksin tai porukalla. Keilailu sopii kaiken ikäisille.
Hallituksen puheenjohtaja	
Hallituksen jäsenet	Hallituksen jäsenet: Markus Kannala, Heikki Keinänen, Pauli Ojanperä, Markku Taramaa
Toimitusjohtaja	Ei toimitusjohtajaa
Hallituksen käsittely pvm.	-
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2022	Kemin keilahallin kohtalo voi vaikuttaa Tornion keilahallin käyttöasteen nousuun.
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2022 – 2024	
Toiminnalliset tavoitteet 2022	Keilahallitoiminnan vakiinnuttaminen.
Toiminnalliset tavoitteet 2023 – 2024	Keilahallitoiminnan ylläpitäminen.
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2022 – 2024	
Investoinnit 2022	Ei investointeja. Normaalia ylläpitoa, joka pääasiassa koskee ratojen ja keilanpystytyskoneiden huoltoa.
Investoinnit 2023 – 2024	Ei investointeja.

Tornion Keilahalli Oy					
------------------------------	--	--	--	--	--

TULOSLASKELMA	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	6 845	3 600	7 500		
Toimintakulut	-4 769	-3 800	-2 000		
Toimintakate	2 076	-200	5 500	0	0
Rahoitustuotot	1		1		
Rahoituskulut	-1 491	-1 200	1 299		
Vuosikate	586	-1 400	4 200	0	0
Poistot	-5 810	-9 000	-5 000		
Tilikauden tulos	-5 224	-10 400	-800	0	0
Tilinpäätössiirrot		0			
Verot		0			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-5 224	-10 400	-800	0	0

TASE	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Peruspääoma/osakepääoma	108 901	108 901	108 901	108 901	108 901
Taseen loppusumma	247 737				
Investoinnit netto		0			
Leasing- ja vuokravastuut		0			
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	104 084	102 439	93 896	85 353	76 810
- josta kaupungin myöntämät lainat					
- josta kaupungin takaamat lainat	95 584	91 439	83 813	76 187	68 562

TUNNUSLUKUJA	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Liiketulos -%	-76,3 %	-288,89 %	-10,67 %		
Vuosikate/Poistot -%	10,1 %	-15,56 %	84,00 %		
Laskennallinen lainanhoitokate	0,1	-0,01	-2,23		
Henkilöstömäärä keskimäärin					

Bottenvikens Reningsverk Ab

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2022:

TA Tavoite	Mittarit
Päästään viranomaisten asettamiin tavoitteisiin taloudellisesti kestäväällä tavalla.	

Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Tornion ja Haaparannan jäteveden puhdistus
Hallituksen puheenjohtaja	Hallituksen puheenjohtaja Markus Kannala
Hallituksen jäsenet	Hallituksen jäsenet: Markku Taramaa, Sven Tornberg
Toimitusjohtaja	Sofia Rosendahl
Hallituksen käsittely pvm.	13.11.2020
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2022	Ei tiedossa.
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2022 – 2024	
Toiminnalliset tavoitteet 2022	Laitos saavuttaa toiminnalle asetetut viranomaisvaatimukset kustannustehokkaasti ja kestäväällä tavalla.
Toiminnalliset tavoitteet 2023 – 2024	Toiminnalliset tavoitteet ovat ennallaan, eli viranomaisvaatimusten saavuttaminen.
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2022 – 2024	
Investoinnit 2022	Uusi runkolinja pääpumppaamon ja laitoksen välillä Laitoksen kattoremontti Ylijuoksupumpun saneeraus pääpumppaamolla
Investoinnit 2023 – 2024	Ruuvikuivain pääpumppaamolle Runkolinja mittakaivon ja pääpumppaamon välillä vuosien 2023-2024 välisenä aikana (n. 1,7 km). Kallis investointi jaetaan kahdelle vuodelle.

Bottenvikens Reningsverk Ab

TULOSLASKELMA	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	1 465 812	1 487 845	1 462 000	1 491 000	1 521 000
Toimintakulut	-986 365	-706 831	-1 079 000	-1 101 000	-1 123 000
Toimintakate	479 447	781 014	383 000	390 000	398 000
Rahoitustuotot	0	0	0	0	0
Rahoituskulut	-63 079	-59 316	-27 000	-20 000	-15 000
Vuosikate	416 368	721 698	356 000	370 000	383 000
Poistot	-162 302	-177 948	-194 000	-198 000	-202 000
Tilikauden tulos	254 066	543 750	162 000	172 000	181 000
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0	0
Verot	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	254 066	543 750	162 000	172 000	181 000

TASE	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Peruspääoma/osakepääoma	114 285	114 285	114 285	114 285	114 285
Taseen loppusumma	2 640 764				
Investoinnit netto	260 424	303 459			
Leasing- ja vuokravastuut					
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	1 323 615				
- josta kaupungin myöntämät lainat		0			
- josta kaupungin takaamat lainat					

TUNNUSLUKUJA	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Liiketulos -%	17,3 %	36,5 %	11,1 %	11,5 %	11,9 %
Vuosikate/Poistot -%	256,5 %	405,6 %	183,5 %	186,9 %	189,6 %
Laskennallinen lainanhoitokate	2,1	13,2	14,2	19,5	26,5
Henkilöstömäärä keskimäärin	3	3			

Kursssi
10,50Kursssi
10,0557Kursssi
10,0557Kursssi
10,0557

Business Tornio

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2022:

TA Tavoite	Mittarit
Yhtiö neuvoo yritystoiminnan käynnistämistä suunnittelevia asiakkaita.	30 % perustettujen yritysten omistajista / yrittäjistä käyttää neuvontapalveluja (PRH:n tilasto) 200 neuvontapalvelutapahtumaa
Yhtiö tukee toimivia yrityksiä niiden liiketoiminnan kehittämisessä.	40 % yritys-/kehittämistukia saaneista yrityksistä käyttää BT:n kehittämispalveluja Myönnettyjen kehittämistukien kokonaisvolyymi 500 000€ 80 kehittämispalvelutapahtumaa
Tornion yritysalueiden markkinointi.	Yritysalueille sijoituvia yrityksiä (uusi kiinteistö, vuokraus tai kiinteistön osto) <ul style="list-style-type: none"> • Kromilaakso 5 kpl • Torppi 5 kpl • Suensaari, toimitilapörssin myötä seurataan vapaiden/tyhjien tilojen määrän kehitystä Arctio -alueen markkinoinnin käynnistys <ul style="list-style-type: none"> • 5 alustavaa neuvottelua sijoittautumisesta
Two Countries – One Destination hankkeen käynnistäminen (edellyttää myönteistä rahoituspäätöstä)	<ul style="list-style-type: none"> • Markkinoinnin ohjausryhmä kokoontuu neljä kertaa • 2 matkanjärjestäjävierailua alueella • 2 median vierailumatkaa alueelle
Lapin kaasutaloussuunnitelma - hankkeen kautta kaasuun liittyvä infra ja käyttömahdollisuudet paranevat	Kaasutankkausasema <ul style="list-style-type: none"> • Sijoittautumisen esisopimus Biokaasulaitoksen investointi <ul style="list-style-type: none"> • 5:n potentiaalisen toimijan kanssa alustavat neuvottelut Yhteistilaisuuksia/seminaareja/tiedotteita 2–5 kpl
Business Tornio, Invest In Tornio - Invest In Future	<ul style="list-style-type: none"> • Teollisuuden ja kaupan alueiden markkinointimateriaali • Rakentamisen ja teollisuuden yhteinen markkinointikonsepti • Osallistuminen yhteisesti messu-/markkinointitapahtumaan • Kyläjoki, käytön ja markkinoinnin konseptointi • Toimitilapörssin käyttöön ottaminen • Avoimien työpaikkojen yhtenäinen markkinointi
Alueelle sijoittautuu uusia isoja työllistäjiä	Alueelle sijoittuva toimija työllistää yli 10 hlö
Tapahtumat / koulutukset yrityksille ja sidosryhmille	<ul style="list-style-type: none"> • 4–5 kpl vuodessa • Osallistujia yhteensä 80–100 kpl
Asiakastyytyväisyyskyselyn tulos	4,0 (asteikolla 1-5)
Yrityskehittämisen ja hankkeiden kautta luodaan uusia työpaikkoja	Uusien työpaikkojen määrä

Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Tornion elinkeinoelämän kehittäminen ja monipuolistaminen, työllisyyden edistäminen sekä matkailupalvelujen tarjoaminen.
Hallituksen puheenjohtaja	Hallituksen puheenjohtaja Risto Leinonen
Hallituksen jäsenet	Hallituksen jäsenet: Tapio Herajärvi, Terhi Luokkanen, Jukka Kujala, Raimo Pohjanen, Mikko Ylitalo, Kari Rantamaa
Toimitusjohtaja	Marko Alamartimo
Hallituksen käsittely pvm.	24.10.2020
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2022	<p>Tornion Elävät Kaupunki Keskustat Ry:n (myöhemmin TEKK) mahdollinen toiminnan lopettaminen tulee vaikuttamaan Business Tornion:n talouteen merkittävästi.</p> <p>Yhdistys on velkaa yli 20 000 € ja mikäli toiminta loppuu eikä yhdistys pysty realisoimalla omaisuuttaan lyhentämään velkaa kokonaan, niin se tulee merkitsemään Business Tornio:lle tappiota. Velka on syntynyt vuosia sitten ja yhdistys on pystynyt vain osittain hoitamaan lyhennyksiä. Yhdistyksen toiminnan päättymiseen, jatkumiseen ja maksukykyyn ei Business Tornio pysty käytännössä vaikuttamaan ollenkaan.</p>
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2022 – 2024	
Toiminnalliset tavoitteet 2022	<p>Lapin Kaasutaloussuunnitelma -hanke on saanut positiivisen rahoituspäätöksen ja hanke on käynnistynyt 12/2019. Hanke kestää kaikkiaan 24 kk. Hankkeessa tähdätään kaasun ja biokaasun hyödyntämiseen edistämällä sen kaikkia näkökulmia: tuottamista, jakelua ja kulutusta. Hanke kokoaa aiemmin tehtyjä selvityksiä yhteen ja viestii ulospäin saaduista tuloksista. 2020 vuonna koronaepidemia hidasti hankkeen toimenpiteitä siten, että todennäköisesti hankkeelle haetaan jatkoaikaa vuoden 2021 loppuun alkuperäisen budjetin sisällä. Meneillään olevat biokaasulaitokseen liittyvät investointiselvitykset vaikuttavat lupaavilta ja samassa selvityksessä myös tankkauspisteen investointi mahdollisuuksia ja kaasun käyttämisestä kiinnostuneita on löydetty varsin hyvin. Koska hankkeen aikana ostopalveluja on pystytty hankkimaan kustannustehokkaasti, niin budjetin mukaan hankkeen jatkaminen maaliskuun 2022 loppuun saakka on mahdollinen. Jatkoajalla keskitytään hankkeen tulosten julkisiin esittelyihin ja tietoisuuteen eri sidosryhmille. Hanke osallistuu osaltaan loppuseminaarin avulla laajemman tulevaisuuden teollisuus forum tilaisuuden järjestämiseen.</p> <p>Tornio / Business Tornio ovat hakeneet yhdessä Haaparannan kanssa matkailun kehittämiseen Interreg -hanketta Two Countries - One Destination, jonka lopullinen rahoituspäätös saatiin helmikuussa 2020. Hanke kestää vuoden 2022 syksyyn saakka. Hankkeen keskeisimpinä tavoitteina on kehittää alueen markkinointia, auttaa yrityksiä tuotteiden ja palveluiden kehittämisessä ja kaupallistamisessa, sekä matkailualueiden infraan liittyviä kehitystoimia. Hanke tulee työllistämään kaksi täysiaikaista työntekijää Business Tornio:lle. Hankkeen käynnistyminen viivästyi hankkeeseen liittyvien haasteiden ja uudelleen rekrytointien kautta, jonka vuoksi 2021 vuodelle tulee kertymään aiempaa suunnitelmaa enemmän toimenpiteitä ja tehtäviä. Korona on vaikuttanut myös matkailutoimialaan merkittävästi ja voi vaikuttaa myös hankkeen aikana tehtäviin toimenpiteiden painotuksiin.</p>

	<p>Business Tornio haki ja sai 6/2020 Invest In Tornio - Invest In Future -toimintaympäristön kehittämishanketta, jonka tavoitteena on selkeyttää alueiden markkinointia ja edesauttaa alueelle sijoittuvien yritysten määrää. Lisäksi hankkeessa konseptoidaan terästeollisuuden ja rakentamisen klusterista yhtenäinen markkinointikonsepti, jota yhtiö aktiivisesti tulee markkinoimaan kotimaassa ja myös ulkomaille eri kanavien ja tapahtumien, sekä messujen kautta yhdessä alueen yritysten kanssa. Hankkeen kokonaisbudjetti on noin 315 000 euroa ja hankkeen kesto 24 kk. Vuoden 2020 ja 2021 omarahoitusosuudesta (20 %) yhtiö vastaa omalla rahoituksellaan. Hanketta varten ei ole erillisesti palkattu lisäresursseja vaan projektipäällikön tehtävät hoidetaan omien tehtävien ohella. Hankkeelle pyritään hakemaan jatkoajaksi lopuvuoteen 2022 saakka, jotta kaikki toimenpiteet ehditään toteuttaa ja jalkauttaa.</p> <p>Vuoden 2021 aikana Business Tornio on ottanut käyttöön toimitilapörssi, jonka kautta alueen vapaita toimitiloja voidaan markkinoida paremmin ja samalla helpotetaan toimitilojen löydettävyyttä myös paikallisille toimijoille. Toimitilapörssin kehityksessä huomioidaan myös teollisuuden ja kaupan myytävät ja vuokrattavat tontit. Kokonaisuutta edelleen kehitetään ja markkinointia tehostetaan 2022 vuoden aikana.</p> <p>2021 aikana Business Tornio on ottanut käyttöön palvelun ja verkkosivuston, jonka kautta Torniossa olevia avoimia työpaikkoja voidaan markkinoida keskitetysti ja parantaa näin osaltaan yritysten työvoiman saatavuutta, sekä edistää alueen vetovoiman positiivista kehittymistä. 2022 vuoden aikana kokonaisuutta edelleen kehitetään ja laajennetaan, sekä markkinointia tehostetaan.</p> <p>Business Tornio markkinoi aluetta yhtenäisesti rakentamisen ja metalliteollisuuden klusterina mahdollisissa markkinointi ja messu tapahtumissa, sekä sähköisissä kanavissa. Kokonaisuuden markkinointia varten on muodostettu Terästä ja Rakentamista konsepti verkkosivustolle ja kokonaisuutta esiteltiin vuoden 2021 Alihnakinta -messuilla. Tavoitteena on 2022 vuoden aikana laajentaa kokonaisuuden markkinointia ja sisältöä, kohdistaa toimenpiteitä ruotsin suurhankkeet huomioiden ja edelleen tehostaa myös näkyvyyttä kotimaassa.</p> <p>Tornion ÄRM kokonaisuuden kautta Business Tornio hallinnoi New Business -hanketta, jossa ovat mukana Lapin Yliopisto, Lapin Ammattikorkeakoulu ja Lappia.</p> <p>New Business -hanke on monitahoinen kokonaisuus, jonka tavoitteina on parantaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • metalli- ja teollisuudenalojen osaamista • innovaatio- ja yritystoimintaa sekä niiden markkinointia • markkinointia • tuotekehitystoimintaa • verkostoyhteistyötä <p>Tavoitteisiin pääsemiseksi tarkoituksena on tuottaa 100 uutta tuotekonseptia avoimella innovaatiotoiminnalla ja niiden pohjalta mukana olevat yritykset voivat vapaasti viedä konsepteja eteenpäin omina kehityshankkeinaan. Toiminnalla on saavutettavissa 230 henkilön uudelleentyöllistäminen.</p> <p>Hankeyhteistyö toteuttaa jo itsessään hankkeeseen sisäänleivottua yhteistyötä. Tarkoituksena on jalkauttaa kentälle hyviä käytäntöjä eri kehit-</p>
--	--

	<p>täjien ja sidosryhmien välillä niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Yhteistyöstä ja verkostoitumisesta tulee syntymään tavoiteltuja uusia tuoteinnovaatioita, joilla vahvistetaan alueen yritysten kilpailukykyä.</p> <p>100 uuden tuotekonseptin ja 230 hengen työllistämisen lisäksi hankkeen tulostavoitteiksi on asetettu mm. alueen yritysten kasvanut panostus tuote- ja palvelukehitykseen sekä liiketoiminnan kehitys, digitalisaation hyödyntämisen parantuminen sekä tiivistynyt yhteistyö alueen toimijoiden välillä.</p>
Toiminnalliset tavoitteet 2023 – 2024	<p>Lapin Kaasutaloussuunnitelma, matkailun Two Countries - One Destination ja Invest In Tornio - Invest In Future -hankkeet jatkuvat vuonna 2022. Invest in Tornio - Invest in Future -hanke jatkuu alkuperäisen aikataulun mukaan vuoden 2022 toukokuun loppuun, mutta jatkoaikaa on tarkoitus hakea loppuvuoteen 2022 saakka. New Business -hanke käynnistyy innovaatio ja muiden kehitystoimien osalta 2022 vuoden alusta aieman kartoitusvaiheen jälkeen. Hankkeen toimenpiteet muotoutuvat tarkemmin vuosille 2022 - 2023 hankekumppaneiden kanssa pidettävien tarkempien suunnitelmien myötä. Meneillään olevien hankkeiden myötä vuosien 2022 ja 2023 toimintoihin tulee tarkennuksia, lisää uusia työkaluja ja tehtäviä toimenpiteitä esimerkiksi markkinointitoimenpiteisiin liittyen.</p> <p>2022 vuoden aikana avautuu uusia rahoituskanavia erilaisia hankkeita varten, muun muassa koronan aiheuttamien haasteiden korjaamiseksi, joita on syytä hyödyntää kohdennettuja toimenpiteitä varten. Kestävähätitys ja kaikki vihreitä arvoja tukevat hankkeet ja investoinnit ovat keskiössä rahoituskriteereissä.</p>
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2022 – 2024	
Investoinnit 2022	Merkittäviä investointeja ei ole.
Investoinnit 2023 – 2024	Merkittäviä investointeja ei ole näköpiirissä.

Business Tornio

TULOSLASKELMA	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	904 531	1 269 519	1 270 845	955 631	726 587
Toimintakulut	-835 278	-1 268 600	-1 270 528	-955 999	-726 910
Toimintakate	69 253	919	317	-368	-324
Rahoitustuotot	4				
Rahoituskulut	-159	-500			
Vuosikate	69 098	419	317	-368	-324
Poistot	-3 806				
Tilikauden tulos	65 292	419	317	-368	-324
Tilinpäätössiirrot					
Verot	-4 412				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	60 880	419	317	-368	-324

TASE	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Peruspääoma/osakepääoma	181 643	181 643	181 643	181 643	181 643
Taseen loppusumma	485 719				
Investoinnit netto	0	0			
Leasing- ja vuokravastuut	11 227	3 000			
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	140 000	240 000			
- josta kaupungin myöntämät lainat	140 000	240 000			
- josta kaupungin takaamat lainat					

TUNNUSLUKUJA	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Liiketulos -%	7,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Vuosikate/Poistot -%	1815,4 %				
Laskennallinen lainanhoitokate	3,92	0,03			
Henkilöstömäärä keskimäärin	7	8	9	8	7